

Samråds- redogörelse

Redovisning av samråd om
ny översiktsplan 2025-09-16

**Lekebergs
kommun**

Redovisning av samråd om ny översiktsplan

Godkänd av kommunstyrelsen 2025-09-16 § XX

Bilder om ej annat anges: Lekebergs kommun

Översiktsplan för Lekebergs kommun

Dnr: KS 20-18

Projektledning: Pernilla Jacobsson Wallner, översiktsplanerare

Lekebergs kommun

716 81 Fjugesta

E-post: kontaktcenter@lekeberg.se

Besöksadress: Bangatan 7, Fjugesta

Telefon Kontaktcenter Lekeberg: 0585-487 00

Innehåll

Genomförande av samråd	5
Förutsättningar för samrådet - 5	
Genomförande - 10	
Resultat och uppföljning - 13	
Förslag på fortsatt arbete	17
Övergripande inriktning - 17	
Tematiska inriktningar - 17	
Geografiska inriktningar - 20	
Hållbarhetsbedömning - 20	
Övrigt - 20	
Synpunkter	21
Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter - 21	
Regionala organ och grannkommuner - 56	
Kommunala organ - 63	
Företag och föreningar (F1-F8) - 68	
Privatpersoner (M1-M3 och B1-B21) - 76	

Genomförande av samrådet

Samråd om översiktsplanen har nu genomförts. Det är den andra av tre samlade dialogperioder om den nya översiktsplanen, vilka syftar till att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet till insyn och delaktighet. Här redovisas hur samrådet har genomförts.

Förutsättningar för samrådet

Inledning

En ny översiktsplanen för Lekebergs kommun håller på att tas fram. I ett första skede hölls en tidig dialog om inriktningen för kommunens utveckling och om utvecklingen av tätorterna. Resultatet av den tidiga dialogen har redovisats i en dialogredogörelse, daterad 2022-04-12, som finns tillgänglig på kommunens webbplats.

I den tidiga dialogen om översiktsplanens inriktning kom det in många tankar, idéer och synpunkter om Lekebergs utveckling. De ligger till grund för samrådsförslaget till ny översiktsplan.

Samrådet är den andra av tre samlade dialogperioder om översiktsplanen, tidig dialog, samråd och granskning. Kommunstyrelsen fattade 2025-03-11 § 37, beslut om att godkänna samrådshandlingen och genomföra samråd om översiktsplanen. Resultatet av samrådet redovisas i denna samrådsredogörelse. Här redovisas:

- hur förutsättningar, genomförande och resultatet av dialogen ser ut (detta kapitel)
- sammanfattning av det förslag på fortsatt arbete med översiktsplanen som synpunkterna lett fram till (kapitel 2).
- de synpunkter som kommit in, och på vilket sätt de påverkar det fortsatta arbetet (kapitel 3)

Varför samråd?

I plan- och bygglagen (kap 3 § 8) anges att ett förslag till översiktsplan ska samrådas med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs, och att samrådet ska ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Figur 1. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Bild: metteweber.dk

Samrådet är framför allt inriktat på att informera och att hantera synpunkter om ett färdigt förslag. För att öka delaktigheten och nå fler grupper än de som brukar vara aktiva i samhället, valde kommunen att komplettera det formella samrådet med en utökad dialog i ett tidigt skede av processen, innan förslaget tagit fast form och möjligheterna att påverka inriktningen av arbetet var stora.

Som stöd för dialogarbetet i översiktsplanen togs en kommunikationsplan fram i ett tidigt skede, med det övergripande syftet att öka dialogen om framtidsfrågorna och bredda delaktigheten i arbetet med översiktsplanen.

Var med och påverka översiktsplanen!

Det är nu samråd och alla som är intresserade är välkomna att tycka till om förslaget till ny översiktsplan. Du tar del av förslaget via vår digitala plattform.

Öppet hus

7 maj i Mullhyttan - gymnastiksalen, kl. 17-19

14 maj i Lanna - Hidinge sporthall, kl. 17-19

15 maj i Fjugesta - Träffen kl. 18-20

Läs mer på lekeberg.se/samråd

Lekebergs
kommun

Öppet hus

Välkommen till Öppet hus om förslaget till ny översiktsplan.

Öppet hus i Mullhyttan

Onsdag 7 maj kl. 17-19. Gymnastiksalen.

Öppet hus i Lanna

Onsdag 14 maj kl. 17-19. Hidinge sporthall.

Öppet hus i Fjugesta

Torsdag 15 maj kl. 18-20. Träffen, Storgatan 10.

lekeberg.se/samråd

Lekebergs
kommun

Samrådsperiod och inbjudan

Samråd har hållits under ca åtta veckor, mellan den 2 april och den 22 maj 2025. Inbjudan har skett genom:

- Lekebergs webbplats med länk från förstasidan till information om samrådet och den digitala översiktsplanen under hela samrådet.
- Annonsering i Nerikes Allehanda, papperstidning 2 och 4 april, e-tidning 5 april och återkommande digital annons.
- Annonsering i Sydnärkenytt 12-13 april och i Lekebergsbladet 13 april.
- Lekebergs facebook sida med återkommande inlägg och videoklipp
- Mejlutskick till alla företagare som registrerat sig på sändlista, 380 specifika mejladresser.
- Mejlutskick till alla föreningar med aktuella adresser i föreningsregistret, 85 specifika mejladresser i 37 föreningar.
- Formell remiss till länsstyrelsen som vidarebefordrat till övriga berörda statliga myndigheter.
- Mejlutskick till grannkommuner, samt de regionala och kommunala organ som bedömts som vara berörda av översiktsplanen.

Samrådsunderlag

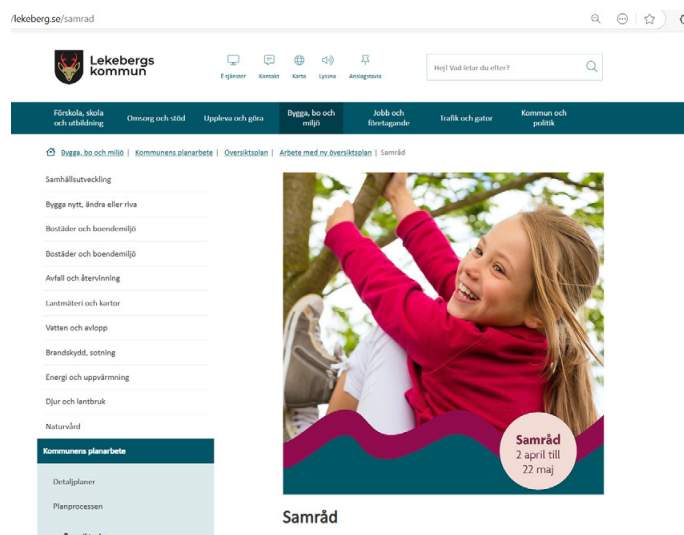
Som underlag för samrådet finns en samrådshandling i form av en digital översiktsplan på en webbplattform (Hajk/Q-GIS) där text och kartor är sammanlänkade med varandra. Det digitala formatet har utöver bättre kopplingar mellan text, karta och riktlinjer för olika utpekade objekt i kartan, också bättre sökfunktioner, bakgrundskartor och möjligheter att tända och släcka kartskikt etc. Samtidigt innebär det en del utmaningar vad gäller överblickbarhet och ett för många nytt, icke-linjärt, sätt att ta till sig innehållet som kräver större aktivitet. För att underlätta tillgängligheten finns en innehållslig och en teknisk vägledning på plattformen, se bild på sid 9, och under samrådet fanns tillgång till dator och möjlighet att få hjälp i kontaktcenter samt vägledning under öppet hus.

Den digitala översiktsplanen har inte heller gett möjlighet att lämna synpunkter direkt i kartan, vilket gick i verktyget PlaceToPlan som användes i den tidiga dialogen, och som på så sätt var ett lättare sätt att tycka till om specifika platser. Att

Samrådet annonserades brett och återkommande, se även bilder på sid 11.

använda både den digitala översiktsplanen och PlaceToPlan bedömdes inte som realistiskt, framför allt eftersom användaren då ska gå in i två olika kartor, en för att bläddra mellan kartsikt och en för att lämna synpunkter i. Möjligheten att tycka till i den plattform som den digitala översiktsplanen ligger i är under utveckling. Den digitala översiktsplanen omfattar tre delar:

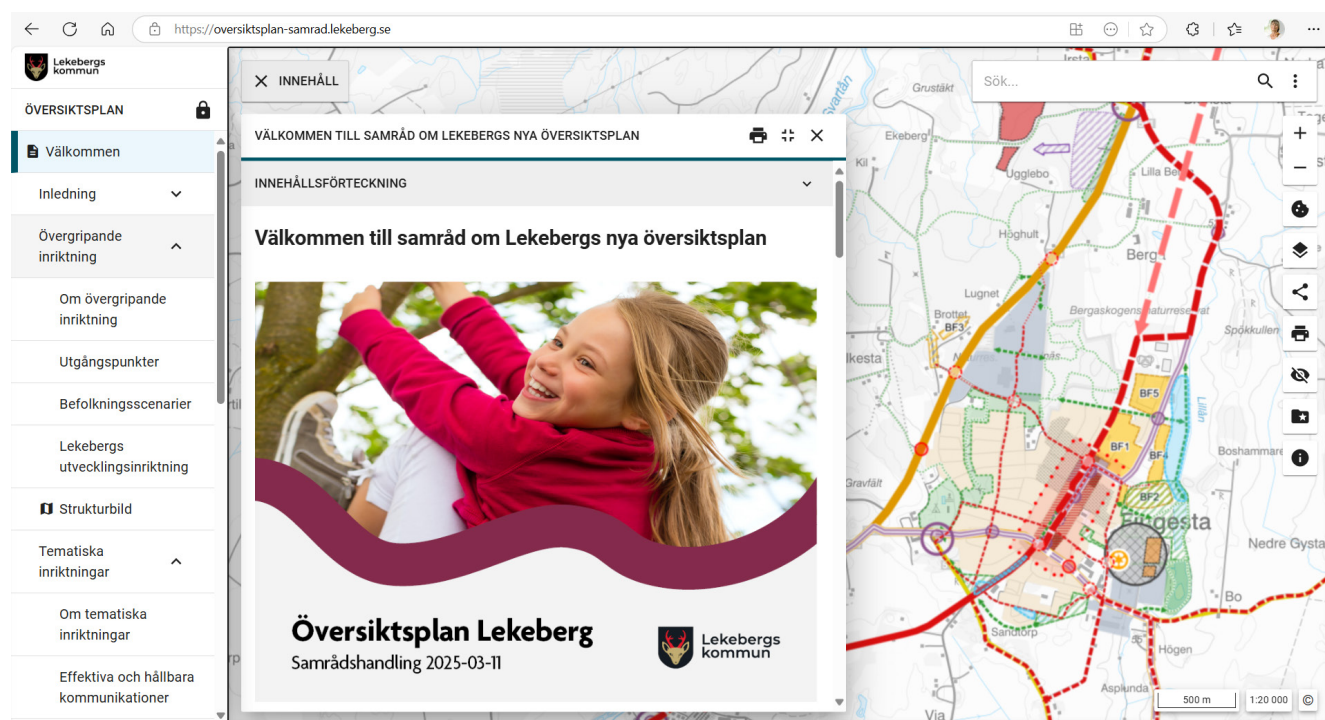
- **Övergripande inriktning** - beskriver översiktsplanens övergripande strategier för befolkningsutveckling och samhällsstrukturer för att förbättra förutsättningarna för en hållbar utveckling i hela kommunen.
- **Tematiska inriktningar** - beskriver översiktsplanens inriktning för en mängd olika frågor vilka är indelade i sex teman: Effektiva och hållbara kommunikationer, Attraktiva boende- och livsmiljöer, Ett livskraftigt näringsliv, Energi och resurser för framtiden, Levande natur- och kulturmiljöer, och Beredskap för risk och sårbarhet.
- **Geografiska inriktningar** - beskriver översiktsplanens inriktningar, utifrån olika förutsättningar i olika delar av Lekeberg. Kommunen delas in i fyra fördjupningsområden: Fjugesta, Lanna, Mullhyttan och Lekebergs landsbygder.
- **Hållbarhetsbedömning** - beskriver vilka konsekvenser planförslaget kan få för olika frågor som är viktiga för en hållbar utveckling av Lekeberg, jämfört med om planen inte antas. Dessa redo-

Samråd

Som underlag för samrådet fanns ett digitalt förslag till översiktsplan (underst), en utskriftsversion (mitten) och information på kommunens webbplats (överst).

Samrådsförslaget består av fyra avgränsade delar.

visas utifrån tre perspektiv: Ekologisk hållbarhet, Social hållbarhet och Ekonomisk hållbarhet

Samrådsunderlaget finns också i traditionellt pdf-format i den digitala plattformen, som har varit tillgängligt i utskrivet pappersformat i kommunens kontaktcenter under samrådstiden och vid de dialogtillfällen som genomförts.

Huvuddragen i förslaget sammanfattades på tolv skärmar, så kallade roll-ups, som har följt med på de olika dialogtillfällena. se bild sid 10 och 12.

Målgrupper

Många berörs. Det är många som berörs av framtidsfrågorna i en översiktsplan och det är många olika slags kunskaper, intressen och synpunkter som ska vägas samman i översiktsplanen. I kommunikationsplanen anges fyra huvudsakliga målgrupper för kommunikationen om översiktsplanen:

- **Allmänhet.** Allmänheten är en stor målgrupp som omfattar alla som idag och i framtiden bor i, verkar i eller besöker kommunen. Här ingår till exempel invånare som är skrivna i kommunen, fritidshusägare, inpendlare, företag, föreningar, byggare, fastighetsägare, jord- och skogsbruksägare, liksom massmedia och andra som har ett intresse av kommunens utveckling.
- **Myndigheter.** Här ingår olika slags myndigheter såsom Länsstyrelsen i Örebro län, Region Örebro län, grannkommuner, Trafikverket och andra statliga myndigheter, som har särskilda intressen inom olika områden. Kommunala nämnder är också självständiga myndigheter, men redovisas här i gruppen Förtroendevalda.
- **Tjänstepersoner** i Lekeberg kommuns förvaltningar och bolag. De har framför allt intresse som användare av planen, men är också bärare av specialiserad kunskap inom sina olika sakområden.

- **Förtroendevalda** i Lekebergs kommunfullmäktige, nämnder och råd. Här ingår både "avsändare" av planförslag (kommunstyrelsen) och övriga förtroendevalda, vilka har olika roller i den representativa demokratin för att påverka planens innehåll och process.

Tidig dialog. Den tidiga dialogen riktade sig i första hand till allmänheten, för att så tidigt som möjligt få in olika synpunkter, idéer och tankar i arbetet. Förutom en bred inbjudan till olika dialogaktiviteter för alla, prioriterades fyra grupper som särskilt angelägna att söka upp, för att få in bredare perspektiv och kunskaper i planeringsprocessen. Det är grupper som dels bedöms vara i hög grad berörda av översiktsplanens frågor, dels inte brukar göra sig hörda i samhällsplaneringen. De prioriterade målgrupperna var: *Barn och unga, Barnfamiljer, Företag och Jord- och skogsmarksägare.*

På grund av skärpta restriktioner till följd av pandemin¹ gick det endast att genomföra en samlad dialogaktivitet med två av de prioriterade grupperna: Företag och Jord- och skogsmarksägare.² Dialogen med de övriga prioriterade grupperna: Barn och unga och Barnfamiljer sköts fram till samrådet.

Samråd. Det nu genomförda samrådet riktar sig, till skillnad från den tidiga dialogen, både till *myndigheter* och till *allmänheten*. Tjänstepersoner och förtroendevalda har involverats under arbetes gång genom representanter i interna forum, direktkontakter och den politiska referensgruppen. På grund av resursbegränsningar har inte dialogen med de prioriterade grupper som inte kunde sökas upp i den tidiga dialogen, kunnat genomföras, vilket innebär en sänkt ambitionsnivå i dialogarbetet.

1 dialogen pågick vintern 2021-2022

2 i form av ett dialogseminarium om frågor som särskilt berör dessa målgrupper.

Att läsa en digital översiktsplan

Trots att syftet med en digital översiktsplan är att den ska bli mer lättanvänd så kan det vara svårt att hitta rätt i början. Denna rubrik innehåller en steg-för-stegguide kring hur du som läsare ska kunna navigera i översiktsplanen på bästa sätt.

Så läser du kapitlen

Det vänstra fönstret visar översiktsplanens innehållsförteckning uppdelat i olika kapitel.

Du kan dölja innehållsförteckningen genom att klicka på

Visa den genom att klicka på

Jag vill veta mer om ett visst ämne

1. Gå till *Innehåll* längst upp till vänster och klicka på att det ämne du är intresserad av.
2. Öppna *Innehållsförteckning* för det kapitel du är i, längst upp i textrutan.
3. Om du hittar en fråga som du vill läsa mer om, klicka på länk "GÅ TILL TEXT OM..." Då kommer du direkt till det kapitel du ville veta mer om.
4. Om du hittar någon särskild riktlinje som du vill titta närmare på i kartan, klicka på länk "VISA KARTA ÖVER..." Då visas det i kartan till höger.
5. Klicka på det objekt i kartan som du vill veta mer om. Då öppnas dialogrutan *Information om lager* med beskrivning och riktlinje.

Jag vill veta mer om en viss del av kommunen

1. Gå till *Innehåll* längst upp till vänster och klicka på att den del av kommunen du är intresserad av under *Geografiska inriktningar*. Då zoomar kartan in på den kommundelen.
2. Öppna *Innehållsförteckning* för det kapitel du är i, längst upp i textrutan.
3. Om du hittar en fråga som du vill läsa mer om, klicka på länk "GÅ TILL TEXT OM..." Då kommer du direkt till det kapitel du ville veta mer om.
4. Om du hittar någon särskild riktlinje som du vill titta närmare på i kartan, klicka på länk "VISA KARTA ÖVER..." Då visas det i kartan till höger.
5. Klicka på ett objekt i kartan som du vill veta mer om. Då öppnas dialogrutan *Information om lager*.

Jag vill veta mer om min fastighet

1. Gå till *Innehåll* längst upp till vänster och klicka på att den del av kommunen du är intresserad av under *Geografiska inriktningar*. Då zoomar kartan in på den delen.
2. Gå till kartans sökfönster längst upp till höger och skriv in adress eller fastighetsbeteckning. Kartan zoomar då in till rätt ställe. Stäng textfönstret så ser du kartan bättre.
3. Öppna *Kartlager och teckenforklaring* i en av de små rutorna till höger. Bläddra bland kartlager, tänd eller släck efter intresse.
4. Klicka på ett objekt i kartan som du vill veta mer om. Då öppnas dialogrutan *Information om lager* med beskrivning och riktlinje för den objekttypen.
5. Om du vill veta mer, klicka på länk till textdelen längst ner i dialogrutan, eller gå till texten via *Innehåll* till vänster.

För att underlätta tillgängligheten finns innehållslig och teknisk vägledning på plattformen

Genomförande

Dialogaktiviteter

Allmänhet. Eftersom möjligheten att påverka översiktsplanen är större ju tidigare skede projektet befinner sig i, har ambitionen varit att göra de största dialoginsatserna för allmänheten i den tidiga dialogen, för att därefter trappas ner något under projektets gång. Den stora mängden synpunkter och inspel som kom in i den tidiga dialogen har i hög utsträckning påverkat det förslag som nu varit på samråd.

Dialogen med allmänheten har i samrådet fokuserat på att nå ut brett med information om samrådet och på dialogaktiviteten Öppet hus. Utökad dialog med prioriterade målgrupper har inte genomförts under samrådet, vilket skulle krävt större personella resurser än som varit tillgängliga.

Myndigheter. Samrådet riktar sig, till skillnad från den tidiga dialogen, både till myndigheter och till allmänheten. Myndigheterna har deltagit genom en formell remiss som skickats ut.

Ett samrådsmöte hölls på plats hos länsstyrelsen den 15 april 2025, då förslaget presenterades och olika frågor framfördes, se även sid 14.

Öppet hus

Under samrådet hölls sammanlagt tre öppet hus med drop-in i kommunens tre större tätorter, med bemanning av folkvalda från den politiska referensgruppen och tjänstepersoner, cirka 8-10 representanter för kommunen:

Bild från öppet hus i Fjugesta. På höger sida - illustration av återkommande inlägg i sociala medier om det pågående samrådet.

- Mullhyttan - onsdagen den 7 maj kl 17-19 i skolans gymnastiksal
- Lanna - onsdagen den 14 maj kl 17-19 i Hidinge sporthall
- Fjugesta - torsdagen den 15 maj kl 18-20 i Träffen, Storgatan 10

Förslaget presenterades i utställningsform och genom spontana frågor och diskussioner i mindre eller större grupper. På plats fanns också den utskrivna samrådshandlingen och synpunktsformulär. Med på plats fanns också ett antal ipads för att kunna visa hur den digitala översiktsplanen fungerar, hur man lämnar synpunkter mm.

Öppet hus med drop-in valdes för att underlätta för deltagare att komma på tider som passar och för att möjliggöra för fler att ställa frågor och diskutera i mindre grupper. Eftersom det inte går att föra samlade anteckningar på samma sätt som ett traditionellt möte med föredragning och efterföljande frågor, uppmanades deltagarna att också skriva ner och lämna in sina synpunkter skriftligt, via länk till synpunktsformulär, mejl, brev eller på plats. I de fall man tyckte det var svårt att formulera sig skriftligt kunde man få hjälp med detta.

Lekebergs kommun
Publicerat av Ellinor Hailee
· 28 min ·

Välkommen till samråd om Lekebergs kommuns nya översiktsplan!

Alla som är intresserade är välkomna att tycka till. Du tar del av förslaget i den digitala plattformen och kan också besöka oss på öppet hus i Mullhyttan, Lanna eller Fjugesta.

Du kan lämna in dina synpunkter på flera olika sätt: via e-tjänst, mejla, skicka brev, öppet hus eller lämna in synpunkterna hos Kontaktcenter.

Samrådet pågår från 2 april till 22 maj.

Till Översiktsplanen: www.lekeberg.se/samrad

Öppet hus i Mullhyttan
7 maj klockan 17-19 i gymnastiksalen.

Öppet hus i Lanna
14 maj klockan 17-19 i Hidinge sporthall.

Öppet hus i Fjugesta
15 maj klockan 18-20 i Träffen, Storgatan 10.

Lekebergs kommun
14 maj ·

Ikväll är det öppet hus i Lanna! Välkommen!

På öppet hus kan du titta på förslaget till ny översiktsplan, få hjälp med den digitala plattformen och diskutera förslaget med våra förtröendevalda. Det går bra att komma på vilket öppet hus som helst oavsett var du bor.

Öppet hus i Lanna
Onsdag 14 maj kl. 17-19. Hidinge sporthall.

Öppet hus i Fjugesta
Torsdag 15 maj kl. 18-20. Träffen, Storgatan 10.

Du hittar all information om översiktsplanen på Lekeberg.se/samrad

Lekebergs kommun
22 maj ·

Idag är det sista dagen att skicka in synpunkter på förslaget till ny översiktsplan.

Du hittar förslaget i vår digitala plattform via Lekeberg.se/samrad

Där kan du också se hur du kan lämna in dina synpunkter. Det finns flera olika sätt att välja på.

Sista dagen att lämna synpunkter på förslaget till ny översiktsplan

lekeberg.se/samrad

Lekebergs kommun
14 maj ·

Samråd för översiktsplanen i Lekeberg

Kom och tyck till om vårt förslag till översiktsplanen för kommunen.

Vi har varit i Mullhyttan, idag är vi i Lanna och i morgon kan du träffa oss på Träffen i Fjugesta kl.18-20.

Hoppas vi ses!

Välkomme

du är här. Ett förslag till ny översiktsplan för Lekeberg. Vi vill gärna veta vad du tycker innan det är dags att gå vidare. Din tankar och idéer om Lekebergs utveckling är viktiga för oss. Skicka in din åsikt för att den ska kunna tas tillvara.

Om förslag till översiktsplan
2 april till 22 maj 2025
Läs mer på Lekeberg.se/samrad

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är ett dokument som beskriver den fysiska planeringen för kommunen. Den visar hur kommunen vill utveckla landsbygden och staden. Den är en vägledning för kommunens beslut om bygglov och andra frågor som rör fysisk planering.

Samråd?

Samrådet är en möjlighet för dig att ge din syn på förslaget till översiktsplan. Du kan göra detta på flera olika sätt: via e-tjänst, mejla, skicka brev eller på plats.

Jag tycker att det är jätteviktigt att invånarna i Lekeberg faktiskt passar på nu och säger vad dom tycker

27 2 kommentarer 3 delningar

Just nu!

Samråd för översiktsplan i Lekebergs kommun.

Pernilla, översiktsplanerare berättar

Lekebergs kommun · Följ

Samråd

Lekebergs landsbygd

I Lekeberg landsbygd bor närmare hälften av kommunens invånare. Vi vill se till att landsbygden i Lekeberg utvecklas och att alla Lekeberg utom tre största tätorterna har möjligheten att bo och arbeta i landsbygden. Vi vill också se till att landsbygden blir en attraktiv plats att bo och arbeta i genom bättre tillgång till kollektiv transport.

Nu håller vi på och avrundar vårt sista öppet hus, som vi har haft i våra tre stora tätorter.

Lekebergs kommun · Följ

Samråd

Resultat och uppföljning

Inkomna synpunkter

Skriftliga synpunkter. Sammanlagt har 51 olika yttranden kommit in skriftligt under samrådstiden. Dessa redovisas i kapitel *Synpunkter* nedan, enligt följande:

- Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter (9 yttranden)
- Regionala organ och grannkommuner (7 yttranden)
- Kommunala organ (3 yttranden)
- Föreningar och företag (8 yttranden)
- Privatpersoner (24 yttranden)

Myndigheter

Antal synpunkter. Antalet synpunkter som kommit in från statliga, regionala och kommunala organ är 19 stycken. Det som sticker ut är att endast 3 av de 15 som fick utskick har kommit in från kommunala nämnder, bolag, avdelningar, funktioner, samverkansorgan och råd. Anledningen kan vara att man redan känner sig involverade, att man inte har några synpunkter eller att frågan inte prioriterats.

Frågor. De yttranden som kommit från Länsstyrelsen och andra statliga organ berör de intressen som staten bevakar, framför allt gällande riksintressen, men också bostadsförsörjning, energiplanering mm. Länsstyrelsen har en särskild roll i detta sammanhang, se kapitel *Synpunkter/Länsstyrelsen i Örebro län*. På samma sätt har regionala organ, grannkommuner och kommunala organ yttrat sig utifrån respektive roll, om till exempel Nobelbanan, strukturbild, kollektivtrafik, och sociala frågor.

Allmänhet

Antal synpunkter. Färre har lämnat synpunkter i samrådet än i den tidiga dialogen, 32 i samrådet, jämfört med 60 skriftliga yttranden i den tidiga dialogen och 434 från olika personer i PlaceToPlan. Möjliga orsaker kan vara:

- Dialogansatsen var bredare under den tidiga dialogen, dels med glasmonter i de olika tätorterna, som dels annonserade dialogen, dels bemannades vid tidpunkter när många passerade, dels med det digitala synpunktsverktyget PlaceToPlan
- Utbyggnaden av Lanna var kontroversiell vilket gjorde att Lannaborna mobiliserade. Lanna stod för ca 50 procent av de skriftliga synpunkterna och ca 75 procent av de som kom in via PlaceToPlan.

- Fler är nöjda med det mer modesta planförslaget jämfört med de mer utbyggnadsinriktade tidiga utvecklingsskisserna

- Det digitala samrådsförslaget uppfattas som svårare att ta till sig

Det kan också konstateras att det är en relativt liten andel av föreningar och företag som yttrat sig (8 yttranden) i relation till utskicken (465 mejladresser).

Frågor. De frågor som tagits upp i flest av de yttranden som kommit in från föreningar, företag och privatpersoner är:

- Bostäder - 14 yttranden
- Grönområden - 9 yttranden
- Utvecklingsinriktning - 6 yttranden
- Cykelbanor - 6 yttranden
- Nobelbanan - 4 yttranden

Den fråga som flest yttranden berörde gällde bostadsbyggande kopplat till grönområden i Mullhyttan, med synpunkter på föreslagna områden. Många berör föreslaget område för bostäder BMI där inga invändningar kom in i den tidiga dialogen.

Att endast fyra yttranden berörde Nobelbanan hänger troligtvis samman med att det nyligen hållits en separat dialog om denna.

Kommundelar. De olika kommundelar som berörs i de olika yttrandena från allmänheten är:

- Mullhyttan - 12 yttranden (38 procent)¹
- Lekebergs landsbygder - 5 yttranden (16 procent)
- Lanna - 4 yttranden (12 procent)
- Fjugesta - 3 yttranden (9 procent)
- Ingen specifik kommundel - 8 yttranden (25 procent)

Antalet skriftliga yttranden som berör Lanna är betydligt färre än i den tidiga dialogen (29 yttranden samt 321 olika personer i PlaceToPlan). Angående Mullhyttan har lika många yttranden kommit in som i den tidiga dialogen (då även 49 personer lämnade synpunkter via PlaceToPlan), angående Fjugesta nästan lika många och angående Lekebergs landsbygder färre än i den tidiga dialogen.

Totalt sett motsvarar antalet svarande privatpersoner cirka 0,3 procent av Lekebergs invånare.

---

¹ inom parentes procent av antalet yttranden från allmänheten

Information

För att kunna bli delaktig behöver man information som är lättillgänglig och hjälper till med förståelse av problem, alternativ och lösningar. Bra information och hög grad av transparens är en viktig förutsättning för att man ska kunna bli delaktig.

Konsultation

Nästa nivå innebär att få möjlighet att tycka till om olika förslag, genom att till exempel ta ställning till vilket alternativ man tycker är mest lämpligt. Det kan också handla om att besvara enkäter, lämna synpunkter, ställa frågor eller lämna in klagomål.

Diskussion

Denna nivå innebär att man möts för att diskutera aktuella frågor och föra fram åsikter och argument kring olika behov, alternativ och möjliga lösningar. Syftet är att öka förståelse och samförstånd, och att förmedla kunskaper och idéer till den fortsatta politiska processen.

Medskapande

Denna nivå innebär ett större inflytande genom att man deltar aktivt för att till exempel utveckla alternativ och föreslå lösningar och underlag till politiska beslut. Medskapande handlar om att tillsammans bygga kunskap och förståelse. Man träffas under en kortare eller längre tid för att lära sig av och med varandra om hur man kan lösa komplexa frågor.

Medbeslutande

Det översta nivån innebär deltagande i besluten, till exempel genom att fullmäktige genomför en beslutande folkomröstning eller rådslag, eller delegerar beslut till speciellt utpekade församlingar. Besluten om översiktsplanen tas av de folkvalda i kommunfullmäktige. Medbeslutande sker därför framför allt genom röstsedeln i kommunvalet.

Delaktighet i aktiviteter

Webbplats. Under samrådstiden hade sidan med information och länkar till det digitala samrådsförslaget på kommunens webbplats, sammanlagt 2 607 besök, och var därmed en av de kommunala webbsidor som hade flest besök.

Öppet hus. Utöver representanter för kommunen deltog sammanlagt cirka 69 personer på öppet hus i de olika orterna, vilket motsvarar ca 0,8 procent av invånarna i kommunen. Besöken fördelade sig enligt följande:

- Mullhyttan - totalt 15 personer ca (2,7 procent av invånarna på orten)
- Lanna - totalt 30 personer (1,8 procent av invånarna på orten)
- Fjugesta - totalt 24 personer (1,0 procent av invånarna på orten)

Antalet deltagare på öppet hus var störst i Lanna, därefter i Fjugesta, sen i Mullhyttan. Men sett som andel i förhållande till befolkningen på orten, var deltagandet störst i Mullhyttan, därefter i Lanna, sen i Fjugesta. Observera dock att andelen (siffrorna inom parentes) endast är en fingervisning om deltagandet, eftersom samtliga öppet hus var tillgängliga för alla oavsett var man bor.

Samrådsmöte länsstyrelsen. Med länsstyrelsen genomfördes ett samrådsmöte den 15 april i Örebro, då även representanter för Trafikverket och Region Örebro län närvarade.

Delaktighetsnivåer

I kommunikationsplanen² formulerades olika delaktighetsnivåer att uppnå för olika målgrupper, se rutan till vänster. Samrådet har framför allt riktat sig till allmänheten och myndigheter.

Allmänhet. De delaktighetsnivåer som kommunikationsplanen hade som mål för allmänheten var:

- Alla - *Konsultation.* Konsultation har skett med alla, genom inbjudan till samråd och öppet hus. Under den samrådet har delaktighetsnivån uppnåtts.
- Särskilt intresserade - *Diskussion.* Särskilt intresserade har beretts möjlighet till diskussion på öppna hus. Under samrådet har delaktighetsnivån uppnåtts.

---

2 Lekebergs kommun 2021-08-13

- Prioriterade grupper - *Medskapande*. Under samrådet har delaktighetsnivån **inte** uppnåtts, och under den tidiga dialogen endast delvis.

Myndigheter. De delaktighetsnivåer som kommunikationsplanen hade som mål för myndigheter var:

- Alla relevanta - *Konsultation*. Konsultation har skett med alla, genom bred inbjudan till dialogaktiviteter och möjlighet att lämna synpunkter. Under den samrådet har delaktighetsnivån uppnåtts.
- Region Örebro län - *Diskussion*. Regionen har beretts möjlighet till diskussion på samrådsmöte med länsstyrelsen. Under samrådet har delaktighetsnivån uppnåtts.
- Länsstyrelsen - *Medskapande*. Samrådsmöte och återkommande dialog har hållits med länsstyrelsen, som också har en medskapande roll i och med sin lagstadgade funktion i kommunernas

framtagande av översiktsplaner. Under samrådet har delaktighetsnivån uppnåtts.

Tjänstepersoner. Dialogen med tjänstepersoner har inte prioriterats under själva samrådet, men information har gått ut via samma kanaler som till allmänheten. Kontinuerlig diskussion har också förts inom den breda samhällsbyggnadsgruppen och med berörda tjänstepersoner i olika frågor. Delaktighetsnivåerna bedöms därmed vara uppnådda för *Alla berörda* och *Särskilt sakkunniga*. *Projektledningsgruppen* används inte längre varför målet inte kan uppnås.

Förtroendevalda. Dialogen med förtroendevalda förs i första hand i den politiska *referensgruppen* (tidigare styrgruppen) och med *kommunstyrelsen* med nivå *Medskapande*. Övriga förtroendevalda deltar dels genom interna partigrupper, dels med samma möjlighet att delta som allmänheten. Med *Bygg- och miljönämnden* som har ett särskilt intresse i översiktsplanen, hölls en *Diskussion* under

MÅLGRUPP					
	INFORMATION	KONSULTATION	DISKUSSION	MEDSKAPANDE	MEDBESLUTANDE
ALLMÄNHET (t.ex. kommuninvånare, fritidshusägare, företag, föreningar, fastighetsägare)					
Alla	✓	✓			
Särskilt intresserade	✓	✓	✓		
Prioriterade målgrupper	✓	✓	✓	✗	
MYNDIGHETER (t.ex. Länsstyrelsen i Örebro län, Region Örebro län, Trafikverket, grannkommuner)					
Alla relevanta	✓	✓			
Region Örebro län	✓	✓	✓		
Länsstyrelsen	✓	✓	✓	✓	
TJÄNSTEPERSONER (inom kommunens förvaltningar och bolag)					
Alla berörda	✓				
Särskilt sakkunniga	✓	✓			
Projektledningsgrupp	✓	✓	—		
FÖRTROENDEVALDA (i t.ex. fullmäktige, nämnder och bolag. Kommunal nämnder är samtidigt myndigheter.)					
Alla	✓	✓			
Bygg-/miljönämnd	✓	✓	✓		
Referensgrupp	✓	✓	✓	✓	
KS, kommunfullmäktige	✓	✓	✓	✓	✓

Föreslagen nivå av delaktighet för olika målgrupper i kommunikationsplanen, med symboler som visar graden av uppfyllnad

den tidiga dialogen, men motsvarande har inte genomförts under samrådet. Däremot har remissen behandlats av nämnden (*Konsultation*). Delaktighetsnivåerna bedöms därmed vara uppnådda för alla målgrupper.

Mätbara mål

I kommunikationsplanen formulerades också ett antal konkreta mål för kommunikationen om översiktsplanen, att följa upp i under arbetet. De mätbara punkterna handlar om att:

- Mäta antal besökare på ÖP-sidan på lekeberg.se. Målet var minst 800 besökare totalt fram till antagandet av översiktsplanen. Antal besökare på webbplatsen har under samrådet varit över tre gånger fler under samrådet (2 607 besök), än målet för hela planprocessen. Under den tidiga dialogen fanns inte verktyg för att mäta antalet besökare på kommunens hemsida, men målet har uppfyllts med råge under samrådet.
- Utökad dialog har genomförts med lägst delaktighetsnivå *Diskussion* med alla prioriterade målgrupper innan antagandet av översiktsplanen. Under den tidiga dialogen har detta skett med två av grupperna, under samrådet med inga. Målet har inte uppnåtts.
- Minst 400 olika personer deltagit i någon form av dialogaktivitet, till exempel möte, fokusgrupp, inskickad fråga, synpunkt innan antagandet av översiktsplanen. Redan under den tidiga dialogen har detta mål redan uppnåtts med råge.
- Minst två tredjedelar av de som svarar på enkät om dialogen svarar att de är nöjda med dialogen och/eller har förtroende för kommunens arbete med samhällsplanering. Varken under den tidiga dialogen eller samrådet har enkäter eller uppföljningsfrågor riktats till deltagarna, pga bristande resurser. Målet har inte kunnat mätas och därmed inte uppnåtts.

Sammanfattande bedömning

Antal delaktiga. När det gäller den breda dialogen med allmänheten som syftar till att nå så många som möjligt, var resultatet under den tidiga dialogen mycket högt. Den kraftfulla satsning på de olika dialogaktiviteter som gjordes då, resulterade i att antalet personer som deltog och lämnade synpunkter var många gånger fler än vad som brukar vara fallet vid dialoger om översiktsplanering. Delaktigheten ledde också till betydligt fler inkomna synpunkter än brukligt, vilket gav värdefull input till det fortsatta arbetet med översiktsplanen. Under

samrådet har dialogansatsen varit mer "normalt" dimensionerad, och antalet deltagare från allmänheten har varit lägre. Även mängden synpunkter har varit lägre under samrådet än i den tidiga dialogen. Möjliga orsaker kan vara:

- Dialogansatsen var bredare under den tidiga dialogen, dels med glasmonter i de olika tätorterna, som dels annonserade dialogen, dels bemannades vid tidpunkter när många passerade, dels med det digitala synpunktsverktyget PlaceToPlan
- Utbyggnaden av Lanna var kontroversiell vilket gjorde att Lannaborna mobiliserade. Lanna stod för ca 50 procent av de skriftliga synpunkterna och ca 75 procent av de som kom in via PlaceToPlan.
- Fler är nöjda med planförslaget jämfört med de tidiga utvecklingsskisserna
- Det digitala samrådsförslaget uppfattas som svårare att ta till sig

Delaktighetsnivåer. Dialogen med *Myndigheter, Tjänstepersoner och Förtroendevalda* har uppnåtts med avseende på delaktighetsnivåer under projektet. Delaktighetsnivåerna har också uppnåtts för *Allmänheten* i målgrupperna *Alla* och *Särskilt intresserade*, men **inte** för *Prioriterade grupper*. De prioriterade grupperna är en viktig målgrupp i samhällsplaneringen för att få in bredare perspektiv och kunskaper i planeringsprocessen, men också den mest resurskrävande att nå. De som engagerar sig självmant, sätter sig in i frågorna och kommer på möten och andra aktiviteter, medan för de som inte gör behöver nås på andra sätt med mer uppsökande och engagerande aktiviteter, som också oftast är mer personalintensiva. Hur dialogen med prioriterade grupper, till exempel barn och unga, ska nås i den fortsatta samhällsplaneringen, är en fråga som behöver diskuteras ytterligare.

Mätbara mål. Av de fyra mätbara mål som satts upp, har ett inte kunnat mätas och två uppnåtts med råge (besök webbplats och deltagande på dialogaktiviteter). Ett mål (utökad dialog med lägst delaktighetsnivå *Diskussion*) har inte uppnåtts och bedöms inte göra det under projektets gång. Målen är uppsatta för att underlätta utvärderingen av kommunikationen i översiktsplanearbetet. När ett mål överträffas betydligt eller inte går att uppnå, kan man ställa sig frågan om det är målet eller genomförandet som är bristfälligt i relation till exempel tillgängliga resurser. Förutsättningarna kan också förändras under de år som projektet löper. En slutlig utvärdering görs efter granskningen av planförslaget, med slutsatser inför fortsatt kommunikationsarbete i den fortsatta, rullande översiktsplaneringen.

Förslag på fortsatt arbete

Här sammanfattas hur det fortsatta arbetet påverkas av de synpunkter som kommit in i samrådet. Förslag på fortsatt arbete redovisas avsnittsvis enligt översiktsplanens uppbyggnad. Utöver dessa synpunkter kan också andra frågor tillkomma på grund av till exempel nya underlag eller politiska styrning av projektet.

Övergripande inriktning

Utgångspunkter

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- De övergripande kommunala målen uppdateras i kapitel *Utgångspunkter* så att de stämmer med formuleringarna i senaste MER-planen (F3)¹

Övergripande utvecklingsstruktur

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Betydelsen av bebyggelsens och väginfrastrukturens utformning för att korta restiderna beskrivs. (RÖL)

Tematiska inriktningar

Effektiva och hållbara kommunikationer

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Endast det av kommunen förespråkade alternativet för Nobelbanans dragning redovisas, tills dess att pågående lokaliseringsutredning presenterat sitt förslag. (ÖRB, KGA, HAL, M2, M3 och B1)
- En generell riktlinje *Höga objekt* under *G6 Miljö, hälsa och säkerhet* läggs till, med information om att Försvarsmakten och Luftfartsverket alltid ska höras vid objekt högre än 20 meter. (LST FM LFV)
- Översiktsplanen kompletteras med information om tillståndspliktig zon om 12 meter från allmän väg, 30 meter från väg 204 och 50 meter från E18, förslagsvis i text och i riktlinje *Nationellt prioriterad väg* och under egen rubrik i generell riktlinje *G6*. (LST TRV)

¹ Inom parentes anges det eller de yttranden som föranleder eller berörs av ändringen. Åtgärder markerad med # innebär lite större arbetsinsatser.

- Namnet *Riksintresse flyghinder influensområde* ändras till *Riksintresse flyghinder hinderbegränsande yta*, och i text om flyginfrastruktur ändras *Influensområden* till *Påverkansområden* (LST TRV)

- Riktlinjen för *Riksintresse flyghinder MSA-yta* kompletteras med information om att byggnader över 20 meter kan komma att påverka flygtrafiken inom flygplatsens MSA-yta och att samråd ska ske med flygplatsen och LFV. (LST TRV)

- En skrivning om att framtida utpekande av flygkorridorer och landningsplatser för drönare behöver ske i regional samverkan läggs till i text om flyginfrastruktur och om regionala och mellankommunala frågor. (LST)

- Totalförsvarets civila intressen förtydligas med utgångspunkt från mål för civilt försvar, MSB:s vägledning och kommunens RSA. (LST MSB)

- Nationella och regionala infrastrukturplaner, och regional cykelplan omnämns i text. (LST TRV SMB)

- Information om avstånd till järnväg läggs till. (TRV)

- Information om Trafikverkets inriktning för vibrationsnivåer läggs till i text. (TRV)

Attraktiva boende- och livsmiljöer

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Förhållandet mellan översiktsplanen och gällande bostadsförsörjningsprogram tydliggörs, liksom behovet av en ny handlingsplan för bostadsförsörjning. (LST RÖL)

- Under fortsatt arbete anges att när en handlingsplan för bostadsförsörjningen tagits fram, ska översiktsplanen ses över och vid behov revideras med avseende på bostadsförsörjning och utpekade områden för bostäder. (LST SMB)

- Skrivningen om att strandskydd återinträder i alla detaljplaner som upphävs eller ersätts av ny plan

korrigeras, och texten uppdateras med ändringar i strandskyddslagstiftning från 1 juli 2025. (LST SMB)

- Information om restriktioner för ny störningskänslig bebyggelse inom *Riksintresse totalförvar buller och annan risk*, läggs till i riktlinjerna för *Mindre orter och landsbygd* och för *Mellanstor ort*. (SMB)
- Formuleringar om barnperspektiv, barns perspektiv och barnrättsperspektiv ses över i text, ev aktualisering av den nationella strategin för att stärka barns rättigheter bevakas, och barns rättigheter förtydligas i generell riktlinje G2. (LST SMB)
- Barns lagliga rätt att höras i alla frågor som rör dem förtydligas i riktlinje G2. (SMB)
- Riktlinje G2/*Mötesplatser och sammanhang* och tillhörande text förtydligas med att det avser både inom- och utomhus, och text om gång- och cykeltrafik kompletteras med en skrivning om trygga och tillgängliga stråk, med särskilt fokus på barn och unga (KOF)
- Information om kommunens *Riktlinjer för konstnärlig gestaltning* uppdateras i text, och komplettera riktlinje G2/*Gestaltning*. (KOF)

Ett livskraftigt näringsliv

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Ev behov av förtydligande av text om väsentligt samhällsintresse ses över med avseende på jordbruksmark. (LST)
- Riktlinje *Riksintresse totalförvar hinderfrihet* kompletteras med skrivning om vilka ärenden som ska remitteras till Försvarsmakten. (LST FM)
- Riktlinjen för *Hänsynsområde vindkraft* och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för Örebro flygplats samt påverkansområden, vid etablering av vindkraft. (LST TRV)

Energi och resurser för framtiden

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Text om att samråd med Svenska Kraftnät ska ske inom 500 m från transmissionsledningar och stationer läggs till i *Riksintresse totalförvar transmissionsnät el* och i text. (LST SVK)
- Riktlinje för *Hänsynsområde vindkraft* och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för ledningar i transmissionsnät, samt påverkansområden vid etablering av vindkraft. (LST SVK MSB)

▪ Information om Hallsbergsbenet läggs till i text om transmissionsnätet. (LST SVK)

▪ Text om att ett nytt tematiskt tillägg för vindkraft bör tas fram i efterföljande planering, med anledning av ändrade förutsättningar på grund av teknikutveckling, ändrade riksintresseanspråk läggs till. (LST EM)

▪ Text om att aktuell energiplan inte finns men bör prioriteras i efterföljande planering läggs till. (LST EM)

▪ Information om det nationella planeringsmålet för elsystemet, relaterat till energiproduktionen i kommunen läggs till. (LST SVK)

▪ Riktlinjetext för *Mindre orter och landsbygd* kompletteras med information om att hänsyn ska tas till riksintresse för kraftledningar vid prövning av ny bebyggelse eller ändrad markanvändning. (MSB)

▪ Formuleringen av riktlinje för *Prioriterat omvandlingsområde VA* ses över i dialog med miljöenheten. (SMB)

▪ Avsnitt *Vindkraft/Förutsättningar* kompletteras ev med information om Incitamentsutredningen. (F7)

▪ De ytor för samlad fördröjning av dagvatten i Lanna som föll bort i samrådsförslaget läggs till. (LST)

Levande natur- och kulturmiljöer

I det fortsatta arbetet föreslås att:

▪ Text och riktlinjer för landskapsområden kompletteras om möjligt med information från Grönstrukturutredningen, och text om grön infrastruktur och ekologiskt funktionella landskap ses över. (LST) #

▪ En inriktning om att områdesbestämmelser bör tas fram för riksintresset för kulturmiljövård för Lekhyttan övervägs. (LST)

▪ Byggnadsminnet för Mullhytte kvarn markeras som preliminärt i översiktsplanen, då detta ännu inte är beslutat. (LST)

▪ Avgränsningen av *Ekologiskt särskilt känsligt område* och *Naturvårdsprogram* övrigt ses över (SMB)

▪ Inriktningen att 300 meter ska användas som riktlinje för största avstånd till närrekreation läggs till i riktlinje G2/*Grönområden*. (LST)

- Text om våtmarker korrigeras och text om skogsavverkning kompletteras i avsnitt Naturmiljö och friluftsliv. (LST)
- De övergripande naturvårdsmålen uppdateras med utgångspunkt från det pågående arbetet med naturvårdsprogrammet, och det pågående samarbetet kring Kilsbergens friluftsliv och turism nämns i text om Lekebergs gröna miljöer. (LST, DEG)
- Formulering av riktlinje *G3 Natur- och kulturmiljövärden - Biotopskydd* ses över, och en generell riktlinje om *Artskydd* läggs till under G3. Ev behov av naturvärdesinventeringar och utredningar vid bedömning av om en plats är lämplig för exploatering med anledning av biotopskydd och artskydd tydliggörs. (LST)
- En beskrivning av problematiken med invasiva arter läggs till och en punkt om att en plan bör tas fram för hantering av invasiva arter på kommunens fastigheter läggs till under *Fortsatt arbete*. (LST)

Beredskap för risk och sårbarhet

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- BHF vid höga flöden används för avgränsning av *Bedömningszon översvämning*, och avgränsningen av maximalt vattendjup vid skyfall ses över för avgränsning av *Bedömningszon översvämning*. (LST) #
- Kartlager *Bedömningszon ras och skred* ses över med avseende på instabila slänter och påverkansområden för ras, och andra underlag. (LST SGI)
- *Bedömningszon erosion* läggs till, tillsammans med motsvarande text med utgångspunkt från underlag från SGU och Skogsstyrelsen. (LST SGI) #
- En generell riktlinje *Geotekniska förhållanden* läggs till under *G6 Miljö, hälsa och säkerhet*. (LST SGI)
- En bedömning av huruvida respektive recipient klarar föreslagen utbyggnad läggs till i text. Även möjligheten att tydligare redovisa risker för att inte uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten, luft och buller övervägs i det fortsatta arbetet. (LST, SMB) #
- *Bedömningszon kraftledning* revideras så att den vid 70-130 kV-ledningar omfattar 50 meter på ömse sidor om 70-130 kV-ledning, 70 meter om 220 kV-ledning och minst 140 meter om 400 kV-ledning, vilket motsvarar cirka 0,2 mikrottesla. (LST SVK) #
- Utbredningen av *Bedömningszon vägtrafikbuller* revideras så att den omfattar 50 dBA år 2050 istället för 55 dBA. (LST) #
- Text i avsnitt om MKN buller korrigeras så att endast E18 och Värmlandsbanan berörs av Trafikverkets kartläggning av buller, men inte Örebro flygplats. (LST TRV)
- Information om att infrastrukturpropositionens riktvärden gäller vid detaljplanering för ny trafikinfrastruktur och bedömning av buller vid befintlig bebyggelse utanför berört planområde, läggs till i text och riktlinje *Bedömningszon vägtrafikbuller*. (LST)
- Information om att riktvärden i förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader ska tillämpas vid planläggning av nya såväl som befintliga bostadsbyggnader, läggs till i text och riktlinje *Bedömningszon vägtrafikbuller*. (LST)
- Tabell (pdf sid 222) korrigeras med riktvärde 55 dBA istället för 50 dBA för flygtrafik vid bostadsbyggnads fasad. (LST TRV)
- Texten kompletteras med text och riktlinje om buller på förskole-/skolgårdar med utgångspunkt från Naturvårdsverkets vägledning. (LST TRV)
- Informationen om ansvar för identifiering av förorenade områden korrigeras. (LST)
- Texten kompletteras med nyare referens om transporter av farligt gods. (LST TRV)
- Lägg till Information om avstånd mellan kraftledningar och byggnation med avseende på elsäkerhet, läggs till i text och riktlinje G2. (LST SVK)
- Text och riktlinjer för klimatrelaterade risker ses över så att det tydligt framgår att ny lämplighetsprövning och bedömning av eventuell skyddsåtgärd även gäller vid planläggning av befintlig bebyggelse. (LST)
- En punkt om förebyggande av ras, skred, erosion läggs till i planeringsinriktningen för *Klimatrisker*. (LST)
- En punkt om att en mer detaljerad översvämningsskartering av det mindre vägnätet bör tas fram läggs till under *Fortsatt arbete*. (LST TRV NB)
- En punkt om framtagande av en översiktlig geoteknisk utredning, samt insamling av geotekniska utredningar läggs till under *Fortsatt arbete*. (LST SGI)
- Text om identifiering av riskkällor, samt planering för brand- och släckvattenhantering läggs till under *Fortsatt arbete*. (NB)

Geografiska inriktningar

Fjugesta

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Tidsperspektivet för utbyggnad av samlad bebyggelse i Fjugesta ses över, så att det inte saknas en etapp. (LST)

Lanna

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Cykelvägnätet i Lanna ses över. (FI och B19) #
- Inriktning för Vretavägen läggs till. (SMB)

Mullhyttan

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Förslaget om bostadsområden i Mullhyttan ses över i sin helhet, särskilt BM1, BM3, BM4 OCH BM6, möjliga bostäder mellan Mohultsvägen och väg 204, samt discgolfbanans läge. (B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B15 och B16) #
- Pågående detaljplan för Norrhult 1:57, och gällande detaljplaner med bostäder läggs till som *Blandad bostadsbebyggelse*. (SMB B5)
- Behovet av att utveckla väg 204 med separat cykel- respektive gångbana och ett antal trygga övergångar i strategiska lägen för att förbättra trafiksäkerheten tydliggörs. (B4)

Hållbarhetsbedömning

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Hållbarhetsbedömningen kompletteras med *Samlad bedömning* av konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet, *Påverkan på miljö-*

mål och Påverkan på riksintressen (planerat sedan tidigare) #

Övrigt

Struktur och tillgänglighet

I det fortsatta arbetet föreslås att:

- Kapitel *Samordning och genomförande* läggs till med avsnitt om *Riksintressen, Regionala och mellankommunala frågor* och *Genomförande och fortsatt arbete*. (planerat sedan tidigare) #
- Ett separat avsnitt under tema Risk och sårbarhet övervägs för att samla frågor om försvar och beredskap i. (LST MSB KGA SMB) #
- Möjligheten att med enkla medel förbättra planens överblickbarhet och tydlighet ses över. (LST, KGA, HAL, F5, B21) #
- Plankartans färger och kontraster ses över. (LAX, SMB)
- Benämningar på *Riksintresse vindbruk* och *Riksintresse kraftledning* korrigeras och benämning av övriga riksintressen ses över. (LST)
- Riktlinjerna för riksintressen med bevarandevärden ses över, med utgångspunkt från formuleringar i riktlinjer för *Riksintresse kulturmiljövård*. (LST)

Objekt som fallit bort i samrådet

Följande objekt som av olika anledningar fallit bort i samrådshandlingen, läggs till i granskningshandlingen:

- Väglänk östra Fjugesta
- Väglänk Vretavägen
- Utredningsområden dagvatten Lanna

Synpunkter

Redovisning

Alla synpunkter som kommit in, redovisas i sin helhet detta kapitel under följande rubriker:

- Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter
- Regionala organ och grannkommuner
- Kommunala organ
- Föreningar och företag (F1-F8)
- Privatpersoner (M1-M3 och B1-B21)

Yttrandena är ordnade utan särskild ordning under respektive rubrik. Sakinnehållet i yttrandena är

redovisat med en kommentar efter. Endast hälsningsfraser och dylikt är borttagna.

Alla personnamn har tagits bort för att möjliggöra publicering av samrådsredogörelsen på hemsidan.

Den påverkan synpunkterna har på fortsatt arbete sammanfattas i kapitel *Förslag på fortsatt arbete* ovan. Där hänvisas till detta avsnitt med hjälp av förkortningen i parentes i rubriken för respektive yttrande nedan.

Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter

Bakgrund

Länsstyrelsen har en särskild roll i samrådet, eftersom den enligt plan- och bygglagen särskilt ska bevaka ett antal frågor, se yttrandet nedan. Om länsstyrelsen i sitt slutliga granskningsyttrande är oense med kommunen om till exempel vissa utpekanden, kommer dessa inte att kunna genomföras i den efterföljande planeringen.

I samrådet samlar länsstyrelsen in synpunkter från andra statliga myndigheter, vilka också ligger till grund för yttrandet. De enskilda myndigheternas yttranden redovisas också i detta avsnitt.

Länsstyrelsen i Örebro län (LST)

Beskrivning av ärendet

Översiktsplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för samråd i enlighet med 3 kap. 8 § plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har beretts tillfälle att lämna synpunkter.

Under samrådet ska Länsstyrelsen enligt 3 kap. 10 § PBL

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid

beslut om användningen av mark- och vattenområden,

3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB) tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,

4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Inledande och sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har en aktiv översiktsplanering och tar fram en ny översiktsplan. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen är väl uppbyggd, en digital översiktsplan ger många möjligheter och formatet har goda förutsättningar att fungera som ett användarvänligt och illustrativt stöd för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Det är även positivt att kommu-

nen har tagit fram PDF-versioner av översiktsplanen, inklusive referensförteckning, som kan läsas vid sidan av den digitala versionen.

Översiktsplanen innehåller en väl genomarbetad beskrivning av kommunens övergripande utvecklingsinriktning och strategier för att nå en hållbar utveckling i hela kommunen. Detta kopplas på ett bra sätt till förutsättningar i omvärlden och närområdet samt till internationella, nationella, regionala och lokala mål. Länsstyrelsen ser dock en risk att kommunens planeringstak för befolkningsutvecklingen kan innebära svårigheter i kommunens ansvar att tillgodose ett långsiktigt behov av bostäder för alla, vilket kan medföra negativa konsekvenser för såväl kommun som invånare.

Planförslaget har en hög ambitionsnivå och de bakgrundsbeskrivningar och ställningstaganden som redovisas i tematiska och geografiska inriktningar är generellt väl genomarbetade. Textinnehållet är dock omfattande och något svår att överblicka. Översiktsplanen skulle ges en ökad tydlighet om den fokuserade mer på förhållanden av väsentlig betydelse för kommunens beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Något som också skulle ge översiktsplanen en ökad tydlighet är om fler av kommunens målsättningar och riktlinjer formuleras som "ska"-krav i stället för "bör"-krav för att mer skarpt markera kommunens intentioner för att uppnå de mål och riktlinjer som arbetats fram.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen i några frågor behöver kompletteras för att tydliggöra hur kommunen avser att beakta dem i kommande plan-, lov- och tillståndprocesser. Det handlar bland annat om frågor om riksintressen, miljökvalitetsnormer, människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, klimatrelaterade risker, bostadsförsörjning, kulturmiljö, naturmiljö, friluftsliv, landskap, energi och sociala frågor.

Kommentar: Länsstyrelsens positiva synpunkter på översiktsplanens uppbyggnad, övergripande utvecklingsinriktning, samt tematiska och geografiska beskrivningar och ställningstaganden noteras.

När det gäller planeringstakets påverkan på bostadsförsörjningen, ser Lekeberg det inte som en nödvändighet med en kraftig tillväxt för att kunna tillgodose behovet av olika slags bostäder eller andra behov. Planeringstaket medger en maximal tillväxt om 0,5 procent per år, vilket ligger strax under den nationella prognosen för

Lekeberg (0,6 procent) och är högre än tillväxten i majoriteten av svenska kommuner (79 procent växte mindre år 2024). När kommunen växte som mest 2016-2022 ökade befolkningen i Lanna med i genomsnitt 13,9 procent per år, och i Lekeberg som helhet med 4,2 procent per år. Den övervägande majoriteten av alla bostäder som byggdes var enbostadshus med äganderätt. Infrastruktur för VA, gator och cykelbanor byggdes inte ut i samma takt som bostäderna och länsstyrelsen hade synpunkter på hanteringen av naturvärden i Lanna som ligger inom riksintresse för naturvård.

Planeringstaket för befolkningsutvecklingen har införts för att sakta ner bebyggelseutvecklingen och ge utrymme för att hinna ikapp med annan infrastruktur, ta hand om natur- och kulturmiljövärden och planera bostadsförsörjningen på ett sätt som tillgodoser olika bostadsbehov. Grönstrukturutredningar och kulturmiljöutredning har tagits fram och integrerats i planförslaget. För närvarande pågår arbete med VA-utredning och cykelplan, som även dessa påverkat översiktsplanen.

*Vad som saknas är en handlingsplan för bostadsförsörjningen som analyserar bostadsbehovet och anger mål och plan för den fortsatta bostadsförsörjningen. I avsaknad av denna är hanteringen av behov av olika slags bostäder bristfällig i översiktsplanen. **När handlingsplanen för bostadsförsörjningen tagits fram, bör översiktsplanen därför vid behov kompletteras med de områden för samlad bostadsbebyggelse, riktlinjer och preciseringar som behövs, till exempel i form av fördjupningar av översiktsplanen, se kommentar under "Råd enligt 2 kap. PBL/Bostadsförsörjning" nedan.***

Planens omfattning, tydlighet och användbarhet är frågor som är svåravvägda vid framtagande av en översiktsplan. Länsstyrelsen nämner under Råd enligt 2 kap. PBL nedan, "förhållanden som kan ha väsentlig betydelse för beslut om mark- och vattenanvändningen". Lekeberg har haft fokus på planens användbarhet för efterföljande planering. Målet är att den ska fungera som ett så bra stöd som möjligt för att underlätta handläggning av till exempel bygglov, detaljplaner, med tydliga riktlinjer och beskrivningar som förklarar, stödjer och motiverar riktlinjerna. Exakt gränsdragning mellan förtydliganden som underlättar eller är överflödiga, är svår att göra, men kan förstås bearbetas ytterligare.

Det digitala formatet är också en utmaning, då det å ena sidan ökar möjligheten att länka mellan olika delar av översiktsplanen, men å andra sidan

samtidigt minskar överblickbarheten. Programvaran medför vidare vissa begränsningar vad gäller till exempel möjligheten att layouta text och innehållsförteckning, att backa när man klickat på en länk, att lämna synpunkter etc. Här pågår dock ett intensivt utvecklingsarbete som troligtvis kommer förbättra användarupplevelsen och underlätta samråd inom en snar framtid. Det är också många olika frågor som en översiktsplan ska hantera. I bearbetningen av ÖP finns önskemål om att ytterligare innehåll läggs till, inte minst från länsstyrelsens sida. Till exempel önskar länsstyrelsen att värdebeskrivningar för riksintressen läggs till, vilka enbart för naturvård omfattar över fem sidor (sju riksintresseområden).

*Vad som sammanfattningsvis kan betraktas som mindre väsentligt för beslut om mark- och vattenanvändningen är vissa inledande beskrivningar med syfte att underlätta förståelsen för frågorna som behandlas. De geografiska inriktningarna innebär också en hel del upprepning av ställningstaganden, vilket eventuellt kan ifrågasättas. I det fortsatta arbetet ses möjligheten över att med relativt enkla medel förbättra planens överblickbarhet och tydlighet. Då det är angeläget att arbetet med översiktsplanen inte drar ut på tiden, behöver de åtgärder som görs vara begränsade i förhållande till nyttan. **I det fortsatta arbetet föreslås att möjligheten att med enkla medel förbättra planens överblickbarhet och tydlighet ses över.** Se även Karlskoga, Hallsberg, F5 och B21.*

Riksintressen

Allmänna synpunkter

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena. Det är positivt att planförslaget innehåller riktlinjer för hur riksintressen ska tillgodoses. Det saknas dock generellt mer specifika ställningstaganden om hur särskilda värden ska omhändertas. Värdebeskrivningen tillhörande respektive riksintresse bör även redovisas i översiktsplanen, såsom områdenas värdeomdömen och huvuddrag samt förutsättningarna för bevarande, då dessa ligger till grund för respektive riksintresse.

I redovisningen av riksintresseområden för kulturmiljövården anges det som riktlinje att särskild hänsyn ska tas till områdenas värden i samband med bygglov, detaljplan och andra prövningsärenden. I riktlinjen anges även att vid behov ska fördjupade underlag såsom till exempel miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram för att klarlägga hur planerade förändringar påverkar riksintresset.

Länsstyrelsen anser att denna riktlinje är bra och att den bör införas även för andra riksintressen.

I planförslagets kartlager bör riksintressenas korrekta benämningar användas; "Riksintresse vindbruk" benämns riksintresse för energiproduktion, vindbruk. "Riksintesse kraftledning" benämns riksintesse för energidistribution.

Då översiktsplanens tillhörande hållbarhetsbedömning kommer att kompletteras med en bedömning av påverkan på riksintressen till granskningsskedet kan Länsstyrelsen komma att komplettera eller revidera synpunkterna kring riksintressen i granskningsskedet. I samrådsskedet vill Länsstyrelsen framföra nedanstående synpunkter kring riksintressen.

Kommentar: ÖP kompletteras med ett avsnitt om riksintressena och hur dessa tillgodoses enligt plan. Hur mycket av värdebeskrivningar som redovisas får övervägas i det fortsatta arbetet, se även kommentar under föregående rubrik.

Formulering av riktlinjer för riksintressen med bevarandevärden kompletteras med utgångspunkt från formuleringar i riktlinje för Riksintresse kulturmiljövård.

Benämningar för Riksintresse vindbruk och Riksintesse kraftledning korrigeras och benämning av övriga riksintressen ses över.

Positiva synpunkter om hantering av hantering av riktlinjer för riksintressen noteras.

Riksintesse för totalförsvarets anläggningar, den militära delen

I kommunen finns ett område av riksintesse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket MB, Villingsbergs skjutfält, med två tillhörande påverkansområden; påverkansområde för buller eller annan risk och område med särskilt behov av hinderfrihet.

Inom riksintresset samt påverkansområde för buller eller annan risk gäller bland annat att samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd ska remitteras Försvarmakten för bedömning av påtaglig skada. Inom påverkansområdet område med särskilt behov av hinderfrihet ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarmakten för bedömning av påtaglig skada, vilket behöver tydliggöras i översiktsplanen. Planens redogörelse av vilka ärenden inom område med särskilt behov av hinderfrihet som ska remitteras Försvarmakten behöver justeras enligt Försvarmaktens riksintessekatalog: Riksintressen - Försvarmakten.

Vidare behöver det i avsnitt som handlar om Flyginfrastruktur och Flygtrafik förtydligas att riksintresset för Villingsbergs skjutfält omgärdas av två påverkansområden, inte influensområden.

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen eller områden av betydelse som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och därmed inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för bland annat alla ärenden och projekt som rör objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att till exempel alla ärenden avseende höga objekt i hela landet måste skickas på remiss till Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada. Detta behöver tydliggöras i översiktsplanen.

Kommentar: Riktlinje "Riksintresse totalförsvar buller och annan risk" anger redan att samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd ska remitteras Försvarsmakten. Däremot behöver riktlinje "Riksintresse totalförsvar hinderfrihet" kompletteras med skrivning om vilka ärenden som ska remitteras till Försvarsmakten.

I riktlinjer används redan begreppet påverkansområde medan begreppet influensområde används i text. I text om flyginfrastruktur ändras från "influensområden" till "påverkansområden".

En generell riktlinje "höga objekt" läggs till under "G6 Miljö, hälsa och säkerhet".

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i slutet av 2024 beslutat att mark- och vattenområden för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § andra stycket MB. I kommunen finns flera luftledningarna i transmissionsnätet som omfattas av detta riksintresse, vilket redovisas i översiktsplanen. I Örebro län utgör ledningarna även riksintressen för energidistribution, enligt 3 kap. 8 § MB, men det finns inga geografiska avgränsningar för dessa riksintressen.

Kommunen planerar för ett huvudcykelstråk längs med väg 534 mellan Fjugesta och Hackvads Via. Detta cykelstråk korsar Svenska kraftnäts två paral-

lella ledningar i transmissionsnätet. I den fortsatta planeringen av cykelstråket behöver kommunen därför samråda med Svenska kraftnät. Samråd behöver hållas med Svenska kraftnät när åtgärder eller byggnation planeras inom 500 meter från transmissionsledningar och -stationer. Skrivningar i planförslaget bör justeras i enlighet med detta. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på webbplatsen: Samhällsplanering | Svenska kraftnät

Länsstyrelsen anser att hänsyn till riksintresseanspråken för ledningar i transmissionsnätet för el och dess påverkansområden behöver tas vid etablering av vindkraft. Detta bör framgå i riktlinje för kartlager Hänsynsområde vindkraft samt i avsnitt Tematiska inriktningar - Energi och resurser för framtiden - Vindkraft - Områden för vindkraft. För att vindkraftsetableringar inte ska påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av luftledningen behöver vindkraftverk placeras med minst ett avstånd motsvarande vindkraftverkens maximala totalhöjd från riksintresseanspråket. Dessutom behöver hänsyn tas till Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd. Mer information om säkerhetsavstånd mellan vindkraftsanläggningar och Svenska kraftnäts anläggningar finns på webbplatsen: Anslutning av vindkraft för samhällsplanering | Svenska kraftnät

Kommentar: Även om det riksintresse för kraftledningarna i stamnätet som gäller i Örebro län inte har någon formell geografisk avgränsning finns de fysiskt i landskapet och har ett påverkansområde. Lekeberg bedömer det som lämpligt att riksintresset redovisas i kartan, och har valt använda samma utbredning som RI totalförsvar med avseende på omgivningspåverkan.

Information om att samråd med Svenska Kraftnät ska ske inom 500 m från transmissionsledningarna och stationer läggs till i "Riksintresse totalförsvar transmissionsnät el" och i text.

Riktlinjen för "Hänsynsområde vindkraft" och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för ledningar i transmissionsnät och dess påverkansområden vid etablering av vindkraft. Se även kommentar under Svenska kraftnät/Utbyggnad av vindkraft och MSB/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen).

Investeringsplaner för transmissionsnätet

Svenska kraftnät planerar att förstärka transmissionsnätet med en ny 400 kV-dubbelledning som bland annat berör Lekebergs kommun. Lednings-

projektet, som ingår i Svenska kraftnäts största investeringspaket NordSyd, kallas för Hallsbergsbenet. Utredningar för Hallsbergsbenet har nyligen påbörjats. Inriktningsbeslut är planerat till 2026 och slutförande kring 2040. Då projektet ännu är i ett mycket tidigt skede kan kommunen med fördel informera om det i textform i översiktsplanen och ta hänsyn till det i övrig långsiktig planering. För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisas till Nätutvecklingsplan 2024-2033 som finns publicerat på Svenska kraftnäts webbplats: Nätutvecklingsplan | Svenska kraftnät

Kommentar: Information om det så kallade Hallsbergsbenet läggs till i text om transmissionsnätet.

Riksintresse för kommunikationer

Enligt 3 kap. 8 § MB ska områden som är av riksintresse för kommunikationer skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med det avses att funktionen hos riksintresset ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av densamma. Detta förutsätter exempelvis hänsyn till utrymmesbehov för anläggning och restriktioner för influensområden vid byggnation. I kommunen utgör Örebro flygplats, väg E18 och järnväg Värmlandsbanan riksintresse för kommunikationer, vilket framgår av översiktsplanen.

Vad gäller riksintresse för Örebro flygplats så berörs Lekebergs kommun av påverkansområden för flyghinder; Hinderbegränsande yta samt MSA-yta. När det gäller flygplatsens MSA-yta vill Länsstyrelsen tydliggöra att byggnader och andra föremål som är högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten, om de uppförs inom flygplatsens MSA-yta. Detta gäller både inom och utanför tätort, vilket behöver justeras i översiktsplanens beskrivning och riktlinjer för MSA-yta. Berörd flygplats och Luftfartsverket (LFV) är sakägare för att bedriva flygplatsverksamhet och för infrastrukturutrustning och ska alltid samrådas vid planering av byggnadsverk/föremål högre än 20 meter.

I översiktsplanen pekas "Hänsynsområde vindkraft" ut inom påverkansområdet Hinderbegränsande yta för Örebro flygplats. Vindkraft bör undantas från denna yta med anledning av risk för negativ påverkan på riksintresset för Örebro flygplats. (Se fler synpunkter kring vindkraft under rubriken Energiproduktion nedan.)

*Kommentar: I samrådsförslaget benämns de båda påverkansområdena för flyghinder som "Riksintresse flyghinder influensområde" och "Riksintresse flyghinder MSA-yta". **För att samordna med Trafikverkets terminologi ändras den förstnämnda till "Riksintresse flyghinder hinderbegränsande yta"** eller liknande. Det bör dock påpekas att benämningen i Trafikverkets förteckning över riksintresseanspråk samt i Länsstyrelsens karta över riksintressen är densamma som i planförslaget, och att en större tydlighet efterfrågas.*

Även användningen av benämningen "påverkansområden" istället för "influensområden" ändras i text om flyginfrastruktur, se även "Riksintressen totalförsvarets anläggningar" ovan.

Vidare kompletteras riktlinjen för "Riksintresse flyghinder MSA-yta" med information om att byggnader över 20 meter kan komma att påverka flygtrafiken inom flygplatsens MSA-yta och att samråd ska ske med flygplatsen och LFV. I den generella riktlinjen "G6 Miljö, hälsa och säkerhet - höga objekt", läggs information till om att Luftfartsverket ska höras. Se även kommentarer under "Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den militära delen" ovan, och under "Luftfartsverket" och "Trafikverket/Örebro flygplats" nedan.

*"Hänsynsområde vindkraft" är områden som i de flesta fall är olämpliga för större och medelstora vindkraftsanläggningar. Eventuellt borttagande av olika intressen från kartsiktet bör göras vid en uppdatering av vindkraftsunderlaget, se kommentar under Råd enligt 2 kap. PBL/Energifrågor/Energiproduktion nedan. Dock föregås varje etablering av vindkraft av en prövning då lämpligheten bedöms utifrån olika intressen, såsom till exempel riksintresset för Örebro flygplats. **Riktlinjen för "Hänsynsområde vindkraft" och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för Örebro flygplats och dess påverkansområden vid etablering av vindkraft.** Se även kommentar under Svenska kraftnät/Utbyggnad av vindkraft, MSB/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen), samt Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för kommunikationer.*

Riksintresse för kulturmiljövården

Redovisningen av hur utpekade värden inom riksintresseområden för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB ska tillgodoses är relativt generell i översiktsplanen. För att specificera redovisningen skulle kommunen exempelvis kunna ange att framtagande av områdesbestämmelser för riksintresseområ-

det för Lekhyttan kan förtydliga vad som gäller vid hantering av denna bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen anser dock att det är bra att det anges som riktlinje att särskild hänsyn ska tas till riksintresseområdenas värden i samband med bygglov, detaljplan och andra prövningsärenden. Det är även bra att det anges att vid behov ska fördjupade underlag, såsom MKB, tas fram för att klarlägga hur planerade förändringar påverkar berörda riksintressen. Denna riktlinje kan med fördel även införas för andra riksintressen.

Kommentar: Frågan om att i översiktsplanen ange att områdesbestämmelser bör tas fram för riksintresset för kulturmiljövård för Lekhyttan, övervägs i det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsens positiva synpunkter om riktlinjen för riksintresset noteras, se kommentar under "Riksintressen"/"Allmänna synpunkter" ovan.

Miljö kvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer (MKN). Länsstyrelsen vill framföra nedanstående synpunkter kring denna fråga.

MKN för vatten

Gemensamma mål om att uppnå satta MKN för vatten är en viktig del att ta hänsyn till i den översiktliga planeringen. Det är grundläggande att översiktsplanen ger förutsättningar för, eller i alla fall inte försvårar, att MKN för vatten kan uppnås. Det kan bland annat handla om att bedöma huruvida recipienten för nya utbyggnadsområden klarar av den belastning som kan vara ett resultat av planförslagets genomförande. En sådan bedömning behöver tillföras planförslaget. När dessa frågor utreds behöver det ske med den redan befintliga belastningen och vattenförekomstens nuvarande status och riskfaktorer i åtanke.

Kommentar: Bedömning av huruvida respektive recipient klarar föreslagen utbyggnad föreslås läggas till i text.

MKN för omgivningsbuller

Enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller är kommuner med över 100 000 invånare och Trafikverket skyldiga att kartlägga omgivningsbuller samt upprätta åtgärdsprogram, vilket framgår av översiktsplanen. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att Trafikverkets åtgärdsprogram 2024–2028, enligt förordning (2004:675), inte innefattar kartläggning av Örebro flygplats, vilket behöver korrigeras i översiktsplanens avsnitt om MKN för buller.

Kommentar: Texten i avsnitt om MKN buller föreslås korrigeras så att endast E18 och Värmlandsbanan berörs av Trafikverkets kartläggning av buller, men inte Örebro flygplats.

Mellankommunala frågor

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse. I planförslaget lyfts ett antal mellankommunala frågor som berör mark- och vattenanvändningen i kommuner som gränsar till Lekebergs kommun. Dessa kan med fördel behandlas i ett särskilt avsnitt i översiktsplanen för att tydliggöra frågor som delas med andra kommuner och där det vid planering behövs ett större geografiskt perspektiv.

Kommentar: Översiktsplanen föreslås kompletteras med ett avsnitt om regionala och mellankommunala frågor.

Nobelbanan

En järnvägsförbindelse för stråket Stockholm-Oslo via Örebro är en viktig utvecklingsfråga för länet som bland annat bidrar till utvidgade arbetsmarknadsregioner och ett ökat kollektivtrafikresande. Det är bra att det i planförslaget tydligt framgår att alla redovisade sträckningar för sträckan Örebro-Kristinehamn (Nobelbanan) är preliminära och att ett arbete med en lokaliseringsutredning pågår. Det är även bra att kommunen i utvecklingsinriktningen pekar ut ett möjligt stationsläge i anslutning till kommungränsen ifall frågan skulle bli aktuell i framtiden.

Kommentar: Synpunkten noteras. Se även Örebro, Karlskoga, Hallsberg, M2, M3 och B1.

Drönartransporter

I planförslaget nämns drönare som en del av flyginfrastrukturen. Drönartransporter kan komma att bli vardagliga inslag inom en snar framtid, både vad gäller person- och godstransporter. Såsom framgår av planförslaget kan det bli aktuellt att i framtida revideringar av översiktsplanen identifiera exempelvis landningsplatser för drönartransporter. Att skapa fungerande flygkorridorer och landningsplatser ställer krav på god regional samverkan och är därmed en viktig mellankommunal fråga.

Kommentar: En skrivning om att framtida utpekande av flygkorridorer och landningsplatser för drönare behöver ske i regional samverkan läggs till text om flyginfrastruktur och om regionala och mellankommunala frågor.

Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning eller erosion. Av översiktsplanen ska det även enligt 3 kap. 5 § PBL framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Länsstyrelsen vill framföra nedanstående synpunkter kring dessa frågor.

Säkerhet, beredskap och civilt försvar

Länsstyrelsen anser att det är positivt att det i planen finns avsnitt som berör beredskap för risk- och sårbarhet samt samhällsviktig verksamhet. Kommunen beaktar på så vis till viss del totalförsvarets civila intressen, men det kan utvecklas och tydliggöras. Målet för det civila försvaret kan beaktas som stöd och utgångspunkt i arbetet. Vidare är det även fördelaktigt om slutsatser ur kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utgör underlag till arbetet med att omhänderta totalförsvarets intressen. Även hänsyn till befolkningsskyddet, såsom exempelvis skyddsrum, skyddade utrymmen och trygghetspunkter, är relevanta aspekter att belysa och beakta i översiktsplanen.

Länsstyrelsen vill även påminna om bestämmelsen enligt 2 kap. 6 § punkt 3 PBL, det vill säga att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar. Planeringsprocesser bör vidare beakta betydelsen av infrastruktur och framkomlighet och huruvida det har en lokal, regional eller nationell betydelse ur ett beredskapsperspektiv. MSB har tagit fram en vägledning om hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i samhällsplaneringen: Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen.

Kommentar: I översiktsplanen föreslås att totalförsvarets civila intressen förtydligas med utgångspunkt från mål för civilt försvar, MSB:s vägledning och kommunens RSA. Vidare övervägs att samla frågorna om försvar och beredskap i ett separat avsnitt under tema "Risk och sårbarhet".

När det gäller frågan om infrastruktur och framkomlighet, har Lekeberg vid en översiktlig gransk-

ning identifierat ett antal översvämningssrisker på vägnätet (se pdf sid 239f), inklusive E18, vilket har framförts vid ett flertal tillfällen till länsstyrelsen och Trafikverket. Översiktsplanen föreslås kompletteras med en skrivning under "Fortsatt arbete" om att en mer detaljerad översvämningsskartering av det mindre vägnätet bör tas fram i det fortsatta arbetet.

Positiva synpunkter om hantering av beredskap för risk- och sårbarhet i övrigt noteras.

Förorenade områden

Det är bra att översiktsplanen innehåller information om kommunens förorenade områden samt att det tydligt anges att kommunen är ansvarig för att markanvändningen är lämplig vid planläggning och bygglov. Det anges dock missvisande att det är Länsstyrelsen som är ansvarig för inventering och identifiering av förorenade områden. Länsstyrelsen genomförde en omfattande inventering av nedlagda verksamheter 2000–2015 vilket resulterade i EBH-stödet som är en informationsbank på landets förorenade områden. Ansvar för fortsatt inventering och identifiering efter 2015 ligger på tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndighet för ett förorenat område kan vara Länsstyrelsen, men också kommunen och försvarsinspektören för hälsa och miljö. Lekebergs kommun har 146 icke-inventerade potentiellt förorenade områden som ska inventeras, och kommunen är ansvarig för majoriteten av dessa. Det är även kommunens ansvar att underätta Länsstyrelsen om ett nytt potentiellt förorenat område uppstår, så att det kan registreras i EBH-stödet.

Kommentar: Informationen om ansvar för identifiering av förorenade områden korrigeras.

Positiva synpunkter om hantering av förorenade områden i övrigt noteras.

Transportleder för farligt gods

Länsstyrelsen är positiv till översiktsplanens beskrivningar av risker kopplat till transporter med farligt gods samt riktlinjer i frågan. För vägledning vid planläggning intill transportleder för farligt gods använder kommunen en rapport från Länsstyrelsen i Hallands län från 2011. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det finns en nyare rapport framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län; Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, rapport 2016:4. Länsstyrelsen i Örebro län använder denna rapport som vägledning vid tillsyn av kommunernas planläggning intill transportleder för farligt gods.

Kommentar: Planförslaget kompletteras med nyare referens om transporter av farligt gods.

Positiva synpunkter om hantering av farligt gods i övrigt noteras.

Skyddsavstånd utmed det allmänna vägnätet

Vid planering och byggande utmed allmänna vägar behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla trafiksäkerhet och sköta drift och underhåll med mera. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Trafikverkets regelverk Vägar och gators utformning. Enligt väglagen finns även en tillståndspliktig zon, där Länsstyrelsens tillstånd krävs om byggnader eller anläggningar som kan inverka på trafiksäkerheten ska uppföras. Länsstyrelsens tillstånd krävs inte om åtgärden prövas i en detaljplan eller i ett bygglov. Den tillståndspliktiga zonen sträcker sig generellt 12 meter från den allmänna vägens vägområde. Efter beslut från Länsstyrelsen gäller utökad tillståndspliktig zon på 50 meter utmed E18 samt 30 meter för väg 204, vilket bör framgå av översiktsplanen.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras med information om tillståndspliktig zon om 12 meter från allmän väg, 30 meter från väg 204 och 50 meter från E18, förslagsvis i text och i riktlinje Nationellt prioriterad väg och under egen rubrik "avstånd väg" i generell riktlinje G6.

Buller

Det är positivt att kommunen har tagit fram en översiktlig kartläggning av trafik- och verksamhetsbuller i kommunen. Utifrån kartläggningen har kommunen i översiktsplanen lagt in en bedömningszon för vägtrafikbuller där områden som beräknas ligga inom 55 dBA ekvivalent ljudnivå från allmän väg år 2050 ingår. I planförslaget finns en riktlinje att inom bedömningszonen ska bullerutredning tas fram innan byggnation av bullerkänslig bebyggelse såsom bostäder och förskolor. Länsstyrelsen anser dock att det i översiktsplanen bör förtydligas att bullerutredningar kan behöva tas fram även på andra platser i kommunen där lägre riktvärden för trafikbuller, enligt förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, blir aktuellt att tillämpa. Exempel på detta är 50 dBA ekvivalent ljudnivå vid planläggning samt ärenden om bygglov och förhandsbesked för bostäder (uteplatser) och förskola/skola (skolgård).

Länsstyrelsen anser att det i planförslaget behöver tydliggöras att vid planläggning av bostäder, nya

såväl som befintliga, ska riktvärden i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader tillämpas.

I tabellen Riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggnader, Källa: SFS 2015:216 anges att buller från flygplatser inte bör överskrida 50 dBA medelljudnivå för flygtrafik vid bostadsbyggnads fasad. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att riktvärdet som anges i förordning (2015:216) är 55 dBA FBN.

Översiktsplanen bör beskriva förhållningssätt gällande buller vid planläggning av skolor och förskolor. Vid planläggning av såväl nya som befintliga skolor och förskolor anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverkets vägledning för buller på skolgårdar ska tillämpas.

När ny eller väsentligt ändrad trafikinfrastruktur planeras genom detaljplan är det infrastrukturpropositionens (1996/97:53) riktvärden som ska användas för bedömning av olägenheter av buller vid befintlig bebyggelse utanför den aktuella detaljplanen, vilket bör framgå av översiktsplanen.

Kommentar: Efter dialog med länsstyrelsen föreslås att utbredningen av bedömningszon vägtrafikbuller revideras så att den omfattar 50 dBA år 2050 istället för 55 dBA, så att den på så sätt även omfattar maximala ljudnivåer vid exempelvis bostäders uteplatser och skolgårdar.

Information om att riktvärden i förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader ska tillämpas vid planläggning av nya såväl som befintliga bostadsbyggnader, läggs till i text och riktlinje Bedömningszon vägtrafikbuller.

Information om att infrastrukturpropositionens riktvärden gäller vid detaljplanering för ny trafikinfrastruktur, för bedömning av buller vid befintlig bebyggelse utanför berört planområde, läggs till i text och riktlinje Bedömningszon vägtrafikbuller.

Tabell (pdf sid 222) korrigeras med riktvärde 55 dBA istället för 50 dBA för flygtrafik vid bostadsbyggnads fasad.

Översiktsplanen kompletteras med text och riktlinje om buller på förskole-/skolgårdar med utgångspunkt från Naturvårdsverkets vägledning.

Positiva synpunkter om bullerhantering i övrigt noteras.

Magnetfält

För att ta höjd för den osäkerhet som råder vad gäller magnetfältens påverkan på människor

används i översiktsplanen 0,1 mikrotelsla för att identifiera ett utredningsavstånd för påverkan från elektromagnetiska fält från kraftledningar. För de större kraftledningarna används dock samma utredningsavstånd som för riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, transmissionsnätet för el, det vill säga 0,4 mikrotelsla.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma Svenska kraftnäts synpunkt om att det är orimligt att utgå från en magnetfältsnivå på 0,1 mikrotelsla i årsmedelvärde som utredningsavstånd för kraftledningar i transmissions- och regionnätet. Om det finns en hälsorisk med magnetfält under Strålsäkerhetsmyndighetens gällande referensvärde (100 mikrotelsla) tyder forskningen på en låg risk och under 0,4 mikrotelsla tyder forskningen entydigt på en ytterst marginell risk. Om Svenska kraftnät och övriga elnätsägare skulle behöva ta hänsyn till än lägre magnetfältsnivåer än 0,4 mikrotelsla skulle konsekvenserna det får för samhällets elförsörjning inte stå i proportion till de eventuella hälsoriskerna. Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser: Magnetfält | Svenska kraftnät, Elsäkerhet och hälsa - PBL kunskapsbanken - Boverket. Förutom Strålsäkerhetsmyndigheten har Folkhälsomyndigheten information om hur människors hälsa kan påverkas av magnetfält.

*Kommentar: Lekeberg bedömer att det är rimligt att bedömningszonerna omfattar det område där risk föreligger för påverkan från magnetfält över normalnivå, dvs över 0,2 mikrotelsla. **Bedömningszon kraftledning föreslås revideras så att den omfattar 50 meter på ömse sidor om 70-130 kV-ledning, 70 meter om 220 kV-ledning och minst 140 meter om 400 kV-ledning.***

Elsäkerhet

Planförslaget bör kompletteras med information om elsäkerhet. Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

*Kommentar: **Information om avstånd mellan kraftledningar och byggnation med avseende på elsäkerhet, läggs till i text och riktlinje G2.***

Klimatrelaterade risker

I planen finns riktlinjer kring klimatrelaterade risker för framtida planerad mark- och vattenanvändning. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att riktlinjerna även behöver omfatta befintliga strukturer och bebyggelse. Kommunen behöver därmed se över och förtydliga om de generella riktlinjerna även avser befintliga strukturer och bebyggelse.

*Kommentar: **Text och riktlinjer för klimatrelaterade risker ses över så att det tydligt framgår att ny lämplighetsprövning och bedömning av eventuell skyddsåtgärd även gäller vid planläggning av befintlig bebyggelse.***

Översvämning

Enligt Boverkets vägledning ska kommuner i samhällsplaneringen utgå från beräknat högsta flöde (BHF) vid ny sammanhållen bebyggelse och vid planering av samhällsviktig verksamhet (se vidare Utgångspunkter för bedömning översvämningssrisk - PBL kunskapsbanken - Boverket). Av vägledningen framgår att 200-årsflödet kan användas som utgångspunkt vid enstaka villor, fritidshus, restauranger med mera. Undantag från de grundläggande utgångspunkterna kan göras om det finns tydliga motiveringar och tillräckliga åtgärder som begränsar riskerna.

Kartlagret Bedömningszon översvämning ser ut att bygga på ett flöde som är lägre än BHF. För att tydliggöra områden där det krävs mer utredning bör kommunen utgå från BHF i detta kartlager. Kommunen bör även överväga möjligheten att dela upp kartlagret i två underliggande skikt så att det går att särskilja vad som är översvämningssrisk utifrån höga flöden och vad som är översvämningssrisk utifrån skyfall.

Länsstyrelsen ser positivt på planens generella riktlinje för dagvattenhantering i kartlager G5 Energi och resurser – Dagvatten samt Hårdgjorda ytor. Det är också positivt att det i planen pekas ut områden för samlad fördröjning av dagvatten vilka ska skyddas från åtgärder som kan förhindra eller påtagligt försvåra ett utnyttjande av området för dagvattenhantering. Vid kontakt med kommunens översiktsplanerare har nämnts att det kan finnas fler ytor i detta kartlager som inte kommit med i samrådsversionen av planen. För att säkerställa att planerade ytor för åtgärder bibehålls är det bra om samtliga möjliga ytor redovisas i översiktsplanen.

Det är bra att hållbarhetsbedömningens avsnitt Social hållbarhet innehåller konkreta och tydliga beskrivningar av ett förändrat klimat i Lekebergs kommun. Det är även bra att vikten av fortsatt

arbete med underlag och åtgärder för till exempel riskområden för översvämning av det mindre vägnätet som hotar framkomligheten i kritiska lägen lyfts.

I avsnittet Tematiska inriktningar - Beredskap för risk och sårbarhet - Klimatrisker - Regn och skyfall - Framtida bebyggelse framgår att för skyfall har maximalt vattendjup om två decimeter eller mer från skyfallsmodelleringen använts som avgränsning. Länsstyrelsen ställer sig frågande till varför kommunen gjort en sådan avgränsning. Enligt Statens väg- och transportforskningsinstitutets (VTI) rapport Metod och effektsamband för identifiering, bedömning och prioritering av åtgärder för klimatanpassning av vägar och järnvägar (VTI rapport 1023 sida 35) så kan ett djup även under 0,2 meter begränsa framkomligheten, beroende på vilken hastighet vattnet har. Kommunen bör därmed överväga att se över den valda avgränsningen.

Kommentar: I det fortsatta arbetet används BHF vid höga flöden för avgränsning av Bedömningszon översvämning istället för 200-årsflöde. Avgränsningen av maximalt vattendjup vid skyfall för avgränsning av Bedömningszon översvämning ses också över.

Länsstyrelsens positiva synpunkter på riktlinjer för dagvattenhantering och områden för samlad fördröjning, hantering av ett förändrat klimat i hållbarhetsbedömning och identifiering av riskområden för översvämning av det mindre vägnätet noteras. **I samrådsförslaget har några områden för samlad fördröjning av dagvatten i Lanna av misstag fallit bort, vilka läggs till granskningen av förslaget.** När det gäller arbete med underlag och åtgärder för till exempel riskområden för översvämning av det mindre vägnätet, se även kommentar under Trafikverket/Klimatanpassning och Nerikes brandkår/Risker och skyddsavstånd.

Ras, skred och erosion

Det är positivt att det i planen anges att geotekniska förutsättningar ska klarläggas vid planläggning och bygglovgivning och att översiktsplanen innehåller riktlinjer för ras och skred. Länsstyrelsen noterar dock att det saknas beskrivning och kartlager över erosion. SGU:s kartlager Stränders eroderbarhet är ett sådant underlag som kan vara lämpligt att använda i samhällsplaneringen. Andra underlag som är bra att ha med i planen är Skogsstyrelsens underlag med utpekande av områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar. Kartunderlagen hittas bland annat på SGI:s kartverktyg: Vägledning ras, skred och erosion.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen lyfter fram dagvattenhantering samt hantering av höga temperaturer i en planeringsinriktning för klimatrisker. Däremot saknas det inriktningar avseende ras, skred och erosion, vilket bör kompletteras.

Översiktsplanen skulle även kunna innehålla en översiktlig beskrivning av de geologiska förhållandena i kommunen. Detta kan göras i både text och karta. Även i de fall där det finns fördjupad kunskap om ett riskområde, i exempelvis befintliga geotekniska stabilitetsutredningar som kommunen själv har genomfört eller rörande redan genomförda åtgärder, kan dessa översiktligt beskrivas i översiktsplanen samt utgöra underlag till kommunens ställningstaganden. Detta gäller särskilt för områden som ligger i närheten av branta slänter eller eroderande vattendrag. Kommunen kan i kartan också peka ut områden där det finns ett stort behov av fördjupade utredningar.

Kommentar: Text om erosion läggs till med utgångspunkt från underlag från SGU och Skogsstyrelsen. Utöver detta föreslås "Bedömningszon erosion" läggas till, se SGI/Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar.

Förebyggande av ras, skred, erosion läggs till i planeringsinriktningen för Klimatrisker.

När det gäller geotekniska kartunderlag föreslås att en generell riktlinje "geotekniska förhållanden" läggs till under "G6 Miljö, hälsa och säkerhet", där det framgår att undersökning av de geotekniska förutsättningarna alltid ska ske vid framtagande av detaljplan om det inte är uppenbart onödigt, se kommentar under SGI/Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar.

Vidare föreslås under "Fortsatt arbete" att en översiktlig geoteknisk undersökning tas fram, samt att geotekniska utredningar samlas in och sammanställs för att vid nästa uppdatering kunna användas i översiktsplanen, se SGI/Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar, och SGI/Redovisning i karta. Kartlager "Bedömningszon ras och skred" ses också över med avseende på instabila slänter och påverkansområden för ras, m.fl. underlag, se SGI/Rekommenderade planeringsunderlag.

Positiva synpunkter om hantering av ras, skred och erosion mm i övrigt noteras.

Värme

Det är positivt att planen innehåller en tydlig generell riktlinje för värmeböljor i kartlager G6

Miljö, hälsa och säkerhet vilken visar på vikten av att hantera höga temperaturer både vid planläggning och bygglov. Även den generella riktlinjen för grönområden i kartlager G2 Bebyggelsemiljöns kvaliteter är viktig för hantering av höga temperaturer. Kommunen bör överväga möjligheten att lägga in del av Planeringsinriktning Naturmiljö och friluftsliv (i avsnitt Tematiska inriktningar – Naturmiljö och friluftsliv) i riktlinjen för grönområden i kartlager G2 Bebyggelsemiljöns kvaliteter för att ge mer konkret vägledning, det vill säga att 300 meter bör användas som riktlinje för största avstånd till ett grönområde. Kommunen bör även överväga möjligheten att införa de två övriga delarna från 3-30-300, det vill säga att alla ska se minst tre träd från sin bostad, skola eller arbetsplats samt att alla bostadsområden ska täckas av minst 30 procent trädskronor.

Kommentar: Planeringsinriktningen att 300 meter används som riktlinje för största avstånd till närrekreation läggs till i riktlinje G2/Grönområden. Lekeberg bedömer att denna riktlinje blir ett enkelt och effektivt verktyg, som ett första steg för att förbättra tillgången till grönområden. Med fler parametrar (3 träd, 30 procent kron täckning) finns risk för att dessa upplevs som krångliga att tillämpa och att efterlevnaden även av 300 metersriktlinjen blir sämre.

Positiva synpunkter om hantering av värmeböljor i övrigt noteras.

Statliga och mellankommunala intressen

Samtliga yttranden från nedanstående statliga myndigheter återfinns i samrådsredogörelsen under "Övriga statliga myndigheter".

Energimyndigheten - Se bifogat yttrande.

LFV - Se bifogat yttrande.

Statens geotekniska institut (SGI) - Se bifogat yttrande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) - Se bifogat yttrande.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) - Se bifogat yttrande.

Svenska kraftnät - Se bifogat yttrande.

Trafikverket - Se bifogat yttrande.

Försvarsmakten - Se bifogat yttrande.

Övriga remissinstanser

Översiktsplanen har även remitterats till Post-och telestyrelsen samt Skogsstyrelsen som inte har inkommit med yttranden.

Kommentar: Yttrandena från statliga myndigheter kommenteras under respektive yttrande.

Råd enligt 2 kap. PBL

Miljökonsekvensbeskrivning

Till översiktsplanen har en hållbarhetsbedömning med MKB tagits fram. Länsstyrelsen är positiv till den hållbarhetsmodell som används och dess tydliga koppling till de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. I hållbarhetsbedömningen redovisas planförslagets respektive nollalternativets bedömda konsekvenser för en hållbar utveckling översiktligt i form av en tabell som utgår från de ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsdimensionerna.

Det anges att inför granskningen av planförslaget kommer hållbarhetsbedömningen kompletteras med en samlad bedömning av konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet, samt av de betydande miljöeffekter som planförslaget kan innebära. Även påverkan på riksintressen och miljömål kommer kompletteras inför granskningsskedet. Länsstyrelsen anser att nuvarande innehåll i hållbarhetsbedömningen/MKB:n är väl genomarbetat och har i samrådsskedet inga synpunkter på bedömningen/beskrivningen. Eftersom hållbarhetsbedömningen/MKB:n kommer att kompletteras på en rad punkter till granskningsskedet kan Länsstyrelsen dock komma att komplettera och revidera sina synpunkter kring innehållet.

Kommentar: Hållbarhetsbedömningen kompletteras som planerat med en samlad bedömning av konsekvenser, och med påverkan på riksintressen och miljömål. Länsstyrelsens positiva synpunkter på använd hållbarhetsmodell och gjorda bedömningar noteras.

Nationella och regionala mål, planer och program

Planering, finansiering och tidsplan för genomförande av om- och nybyggnadsåtgärder på det statliga vägnätet och järnväg styrs av Nationell plan för transportsystemet 2022–2033 samt Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2022–2033 (revidering pågår till planerna för 2026–2037). Nationell transportplan omfattar investeringar i statliga järnvägar, vägar som ingår i stamvägnätet, sjöfart och luftfart. Regional transportplan om-

fattar investeringar i övriga statliga vägar, statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafik-anläggningar med mera, samt åtgärder i andra icke statliga anläggningar av betydelse för det regionala transportsystemet. Infrastrukturplanerna kan med fördel nämnas i översiktsplanen som beslutade verktyg för att genomföra viktiga infrastrukturåtgärder.

Kommentar: Texten kompletteras med omnämnande av nationella och regionala infrastrukturplaner i text.

Förhållanden av väsentlig betydelse

Enligt 3 kap. 4 § PBL ska kommunen i översiktsplanen fokusera på förhållanden av väsentlig betydelse. Det handlar om förhållanden som kan ha väsentlig betydelse för beslut som avser hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Syftet är att göra planen tydlig och att minska dess omfång. För att öka tydligheten av planförslaget bör kommunen överväga att i översiktsplanen använda begreppet förhållanden av väsentlig betydelse.

Kommentar: Se kommentar under "Inledande och sammanfattande synpunkter" ovan.

Bebyggelseutveckling

I planförslagets planeringsinriktningar för utvecklingsstruktur anges bland annat att större sammanhängande bostadsområden ska lokaliseras till huvudorterna och att landsbygden ska förstärkas genom attraktiva länkar i stråken. Det ska byggas tätare och närmare service och kollektivtrafik för att korta avstånden och hushålla med marken. Länsstyrelsen är positiv till att kommunen har sådana planeringsinriktningar då det gynnar många frågor kopplade till hållbar utveckling. Att koncentrera ny bebyggelse genom förtätning och utveckling i anslutning till huvudorter stärker möjligheterna att bibehålla service och stärker på så vis även landsbygden. Det är även positivt att gestaltad livsmiljö har fått stor plats i översiktsplanen och att det kopplar till både landsbygd och tätorter.

Kommentar: Länsstyrelsens positiva synpunkter på föreslagen utvecklingsstrukturen och hantering av gestaltad livsmiljö noteras.

Bostadsförsörjning

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en handlingsplan, som utgör underlag

för bedömningar som görs i översiktsplanen när det gäller hänsyn till behovet av bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet, antas under varje mandatperiod. Analysen i handlingsplanen ska bland annat omfatta vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden och är därmed relevant för den översiktliga fysiska planeringen.

Länsstyrelsen konstaterar att Lekebergs kommuns bostadsplaneringsprogram antogs 2017 vilket innebär att det är inaktuellt. Länsstyrelsen menar att det är mycket angeläget att en ny handlingsplan antas, inte minst eftersom kommunens handlingsplan för bostadsförsörjning ska vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § 5 pkt PBL och ett underlag för bland annat översiktsplaneringen. Kopplingen mellan översiktsplanen och kommunens nuvarande bostadsplaneringsprogram framgår inte och behöver därför tydliggöras. Länsstyrelsen rekommenderar även kommunen att resonera om diskrepansen i planförslagets innehåll och tidshorisont i relation till kommunens gällande bostadsplaneringsprogram.

Länsstyrelsen noterar att en utgångspunkt i planförslaget är en strävan om att begränsa befolkningsökningen i kommunen. Kommunen anger bland annat ett så kallat planeringstak för befolkningsutvecklingen som ligger lägre än redovisade befolkningsprognoser. Exempelvis anger SCB:s regionala befolkningsprognos att kommunen kommer öka med 74 personer per år fram till 2050 medan kommunens planeringstak för samma period är en ökning med max 45 personer per år. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang betona att kommunen enligt lag har huvudansvar för bostadsförsörjningen och att denna ska ske med hänsyn till befolkningsutvecklingen.

Kommunens planeringstak medför en ökad risk för bostadsbrist, vilket i sin tur medför en rad negativa konsekvenser för såväl samhället som enskilda individer. Dessa konsekvenser tenderar även att drabba redan utsatta grupper på bostadsmarknaden allra mest. Enligt lag har kommunen ett ansvar för att alla ska kunna bo i bra bostäder. Länsstyrelsen saknar dock underlag, analys, ställningstaganden och strategier i planförslaget som säkerställer detta. Länsstyrelsens bedömning är att en handlingsplan som klargör vilka behov som finns hos olika grupper i befolkningen behöver tas fram samt ligga till grund för de motiveringar som anges i översiktsplanen för att ta, eller inte ta, i anspråk ny mark för bostadsbebyggelse.

I planförslaget anges att befintligt bostadsbestånd i kommunen har en relativt stor obalans med hög

andel småhus, stora bostadsrätter och äganderätter. Vidare beskrivs att det kan innebära att alla bostadsbehov inte är tillfredsställda samt att kommunen bör sträva efter en blandning av olika bostadstyper, upplåtelseformer och bostadsstorlekar i dess olika bostadsområden. Många inflyttare till kommunen anges vara barnfamiljer som efterfrågar småhus vilket också är något som bostadsmarknaden har tillhandahållit. Vidare föreslår översiktsplanen att 70 procent av nyproducerade bostäder i framtiden ska utgöras av småhus respektive 30 procent av flerbostadshus. Planförslaget stora fokus framåt ligger således på ytterligare nyproduktion av småhus, även om det konstateras att det är en bostadstyp som i stor utsträckning redan finns i kommunen samt att mer analys behövs för att ta reda på vilka lokala bostadsbehov som faktiskt finns. I planförslaget beskrivs att det ingår i kommunens ansvar att tillgodose de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden samt att det därför behöver analyseras närmre vilka bostadsbehoven är och att kommunen behöver utveckla strategier för att möta dessa behov. Länsstyrelsen instämmer till fullo i detta och vill återigen understryka vikten av att detta utgör ett underlag när en ny översiktsplan tas fram.

Kommunen identifierar i planförslaget en rad utmaningar. Förutom obalans i bostadsbeståndet och risk för att det finns otillfredsställda bostadsbehov nämns utmaningar om att utveckla förutsättningarna för bostadsbyggande med utgångspunkt i lokala behov samt hur kommunen ska fortsätta vara attraktiv för kvarboende och inflyttare att bo och verka i hela livet. Länsstyrelsen anser sammantaget att en mer utvecklad analys, tydliga strategier och ställningstaganden kring utpekande av områden för bostäder behövs avseende hur kommunen avser omhänderta dessa utmaningar. Detta görs med stor fördel genom framtagande av en ny handlingsplan för bostadsförsörjning, i vilken de reella bostadsbehoven hos befolkningen analyseras och klargörs, samt att kommunen i översiktsplanen därefter pekar ut var och hur dessa ska tillgodoses.

I östra delen av Fjugesta pekas flera områden för blandad bostadsbebyggelse ut med ett tidsperspektiv för utbyggnad år 2026–2035. Väster om väg 204 visas en utvecklingsinriktning för framtida blandad bostadsbebyggelse med ett tidsperspektiv för utbyggnad efter år 2050. Det ger ett glapp på utbyggnad i Fjugesta mellan år 2035 och 2050, vilket bör motiveras i planen.

Kommentar: I översiktsplanen föreslås att förhållandet mellan översiktsplanen och gällande bostadsförsörjningsprogram tydliggörs, liksom

behovet av en ny handlingsplan för bostadsförsörjningen, se kommentar under Inledande och sammanfattande synpunkter ovan. Se även kommentar under Region Örebro län/RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer.

Under fortsatt arbete anges vidare att när en handlingsplan för bostadsförsörjningen tagits fram, ska översiktsplanen ses över och vid behov revideras med avseende på bostadsförsörjning och utpekade områden för bostäder, till exempel i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Se även kommentar under "Inledande och sammanfattande synpunkter" ovan.

Tidsperspektivet för utbyggnad av samlad bebyggelse i Fjugesta ses också över.

Hållbar mobilitet och minskad klimatpåverkan

Länsstyrelsen konstaterar att planförslaget innehåller ställningstaganden och formuleringar som ger ett tydligt fokus på hållbar mobilitet, och anser att det är positivt att den övergripande inriktningen utgår från en hållbar utveckling av hela kommunen samt en struktur som stödjer hållbart resande. Vidare bedöms det som positivt att minskad klimatpåverkan lyfts som ett övergripande mål.

Översiktsplanen har en tydlig ambition om att främja hållbara resor med kollektivtrafik samt gång och cykel som hela eller delar av resan. Kommunen vill förbättra möjligheten till kollektivtrafik, speciellt på landsbygden, och anger en vilja att främja en hållbar och attraktiv pendling med smidiga byten, som underlättas av bland annat pendlarparkeringar. Att bland annat pendlarparkeringar och olika varianter av huvudcykelstråk finns utpekade i kartan bedöms som positivt för fortsatt planering. Ambitionen om att koncentrera bebyggelse ger förutom underlag till kollektivtrafik även ett underlag till användning av fjärrvärme som en uppvärmningslösning med potentiellt låg klimatpåverkan. För en hållbar utveckling av boende på landsbygden skulle det vara en fördel om sammanhängande bebyggelse på ett tydligare sätt främjas i planen.

Planen lyfter vikten av att minska biltransporterna för att minska klimatutsläppen från transporter, som står för en betydande andel av växthusgasutsläppen. Det är positivt att det formuleras en tydlig målbild till 2050 för uppdelning av trafikslag för resandet och att underlagen stärks med siffror på hur klimatpåverkan ser ut och har potential att minska.

Ställningstaganden kring samverkan med andra aktörer för utveckling av hållbar transportinfrastruktur, till exempel kollektivtrafik och övriga mobilitetstjänster, kan utvecklas i planen. Det är också en fördel om planförslaget även behandlar möjlighet till hemmaladdning i småhusområden.

Kommentar: När det gäller frågan om att främja sammanhängande bebyggelse på landsbygden hanteras det på följande sätt i planförslaget: Lekebergs landsbygder består av Mellanstora orter, Mindre orter och landsbygd, samt Tätortsnära område, se "Bebyggelsestruktur" i kartan. För Mellanstor ort anges att dessa med fördel kan kompletteras med mer bebyggelse, att upp till tre bostäder kan prövas utan detaljplan om bebyggelsestrycket är lågt och att alla mellanstora orter bedöms ingå i sammanhållna bebyggelse. För Mindre orter och landsbygd anges att nya enskilda bostäder med fördel placeras i anslutning till befintlig bebyggelse men att också andra platser kan vara lämpliga. För Tätortsnära områden krävs i de flesta fall detaljplan, för att ny bebyggelse i anslutning till tätorter ska få en samlad lämplighetsprövning. Under G1/Bostäder anges vidare att bostadsutveckling i första hand bör ske så att befintlig bebyggelse i Tätorter, Mellanstora orter och Mindre orter förstärks. Där preciseras också vilken typ av bostadsbebyggelse som är lämplig i mellanstora orter, i mindre orter och byar och i enskilda lägen.

Lekeberg bedömer att formuleringarna i planförslaget tydligt anger att bebyggelseutveckling på landsbygden i första hand bör ske samlat, utan att utesluta enskilda lägen för enskilda bostäder. Som landsbygdskommun är det viktigt att det också ska vara möjligt att bo enskilt på landsbygden. Strategin för en hållbar mobilitet även i dessa lägen är att med hjälp av starka kollektivtrafikstråk och bra bytespunkter underlätta för kollektivtrafikresor för den längre delen av resan.

Kulturmiljö

Hantering av kulturmiljö och kulturvärden är väl omhändertaget genom såväl övergripande ställningstaganden som genom koppling till kommunens kulturmiljöutredning. Länken till kulturmiljöutredningen skulle dock kunna finnas på fler ställen i översiktsplanen så att den är lätt att hitta för berörda fastighetsägare.

Drumlinområdet bör som helhet markeras som ett särskilt värdefullt område. I egenskap av riksintresse är det redan utpekade, men de särskilt värdefulla bebyggelsemiljöerna redovisas endast i vissa delar av Drumlinområdet. Kulturmiljöutredningen är

visserligen inriktad på handläggning av PBL-frågor, men även landskapsperspektivet behöver beaktas i detta sammanhang. (Se även synpunkter under rubriken Landskap och landskapsvärden nedan.)

Länsstyrelsen anser att det är bra att det av planen tydligt framgår att det differentierade landskapet visar olika typer av lämningar samt att det finns många fler lämningar som ännu inte är upptäckta.

I planen anges att Mullhyttans kvarn är byggnadsminne. Frågan om byggnadsminne är väckt men kvarnen är inte beslutad som byggnadsminne än.

Kommentar: Länsstyrelsen som varit delaktiga i framtagande av kulturmiljöutredningen, har inte tidigare framfört synpunkten att Drumlinområdet som helhet bör ingå som särskilt värdefull kulturmiljö i utredningen, innan denna färdigställdes. Den riktlinje för Riksintresse kulturmiljövård som används i planförslaget bedöms ge tillräcklig vägledning för att skydda kulturmiljövärdena i efterföljande byggande och planering. Större delen av riksintresseområden ingår också i "Förordnandeområde" med tillhörande riktlinjer för samråd med länsstyrelsen vid olika åtgärder.

Då byggnadsminnet för Mullhytte kvarn inte är beslutat än, ändras detta till "preliminärt" i översiktsplanen.

Länsstyrelsens positiva synpunkter på hantering av kulturmiljöfrågorna i övrigt noteras.

Naturmiljö och friluftsliv

I översiktsplanen tas god hänsyn till natur- och friluftsvärden, och kommunen har tagit fram bra underlag gällande naturvård. Det är särskilt positivt att grönstrukturutredningen för Lanna har införlivats i planen. Länsstyrelsen anser att det finns många bra målsättningar och riktlinjer kring naturmiljö och friluftsliv i planförslaget.

Närhet till tillgängliga natur- och grönområden har i olika undersökningar visat sig vara viktigt för val av bostadsort. Särskilt i en landsbygdskommun som Lekeberg är detta en viktig tillgång att värna om. I avsnittet Tematiska inriktningar - Attraktiva boende- och livsmiljöer - Människor och livsmiljö - Planeringsinriktning Människor och livsmiljö föreslår därför Länsstyrelsen att en ytterligare punkt läggs till: "Värna om och utveckla attraktiva miljöer för fritid samt grönytor för välmående". Denna vilja uttrycks i andra delar av dokumentet men är bra att lyfta och tydliggöra redan i detta sammanhang.

I avsnittet Tematiska inriktningar - Levande natur- och kulturmiljöer - Naturmiljö och friluftsliv - Biologisk mångfald och naturvård anges att våtmarker

endast finns i norra Europa och är ur ett globalt perspektiv unik. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att våtmarker inte på ett generellt sätt är unika i norra Europa; i många andra delar av Europa finns till och med mer kvar av storskaliga våtmarker i framför allt slättbygder. Möjligen är det som avses här en specifik typ av våtmark, till exempel myrar eller högmossar. Ett mer korrekt sätt att formulera det på är i så fall att det i norra Europa finns stora arealer av myrmarker, vilket gör att vi har ett särskilt ansvar för de naturtyperna. I samma avsnitt anges att skogsavverkning ger brist på lövskog och döda träd. Det kan tilläggas att skogsavverkning även ger brist på gamla träd och bryter den skogliga kontinuiteten.

I avsnittet Tematiska inriktningar – Levande natur- och kulturmiljöer - Naturmiljö och friluftsliv - Övergripande förhållningssätt anges att "Den biologiska mångfalden ska bevaras". Länsstyrelsen anser att det är en lågt satt ambitionsnivå att endast bibehålla och ge förutsättningar till fortlevnad. Under framför allt de senaste århundradena har landskapen förändrats i stor skala, vilket gör att det finns en brist på naturmiljöer och att den biologiska mångfalden har minskat. Det finns därför i hela landskapet, och kanske framför allt i jordbrukslandskapet och i våtmarker, ett stort behov av restaurering och återskapande. Genom att arbeta aktivt med att skydda och utveckla naturområden och grönstruktur kan man öka den biologiska mångfalden i landskapet och inte bara bibehålla den som finns idag. Detta arbete är något som kommer bli aktuellt i närtid i samband med Sveriges ansvar på åtgärder i enlighet med Naturrestaureringsförordningen (NRF). Längre ner i samma avsnitt anges dock att "Den struktur av gröna stråk som knyter samman grönområden och sjöar utvecklas och kompletteras för att förstärka kommunens gröna infrastruktur för att öka den biologiska mångfalden och möjliggöra rekreation även längre sträckor", vilket Länsstyrelsen anser är positivt.

I avsnittet Tematiska inriktningar - Levande natur- och kulturmiljöer - Naturmiljö och friluftsliv - Lekebergs gröna miljöer - Kommunövergripande grönstruktur, Kilsbergen bör det pågående samarbetet kring Kilsbergens friluftsliv och turism omnämnas, där det har tagits fram en viljeinriktning i samverkan mellan fem kommuner (inklusive Lekeberg), Länsstyrelsen, Region Örebro län, Sveaskog och två skjutfält. Det finns ett samverkansråd där dessa aktörer bjuds in och medverkar.

Kommentar: Uppdelningen i olika tematiska delar och kapitel medför ofrånkomligen att frågor som hänger samman hanteras på olika ställen i plan-

en. Kapitel "Människor och livsmiljö" fokuserar på de sociala aspekterna av den fysiska planeringen, vilket framgår av ingress och rubriker, medan "Naturmiljö och friluftsliv" fokuserar på de gröna delarna av livsmiljön, på samma sätt som behovet av hälsosamma livsmiljöer hanteras i tema "Beredskap för risk och sårbarhet", etc. Planeringsinriktning för grönytor och människors rekreativa behov anges därför i kapitel "Naturmiljö och friluftsliv".

*Det som avsågs vad gäller unik förekomst av våtmarker i norra Europa var mycket riktigt högmossar och myrar. **Texten korrigeras med avseende på detta, och kompletteras med skogsavverkningens påverkan på gamla träd och skoglig kontinuitet.***

De övergripande naturvårdsmålen uppdateras med utgångspunkt från det pågående arbetet med naturvårdsprogrammet. Vidare kompletteras texten om Lekebergs gröna miljöer med ett omnämnande av det pågående samarbetet kring Kilsbergens friluftsliv och turism.

Länsstyrelsens positiva synpunkter på hantering av natur- och friluftsvärden i övrigt noteras.

Landskap och landskapsvärden

Landskap och landskapsvärden lyfts genomgående i planförslaget, till exempel i samband med utpekande av tre landskapsområden i kommunen, vilket är positivt. I inledningen till beskrivningen av landskapsvärden beskrivs landskap som den helhet det är, skapat genom påverkan av och samspel mellan naturliga och mänskliga faktorer under lång tid.

Landskapskonventionen säger att vi ska utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa. Riktlinjerna under Landskapsvärden i kartlager G3 Natur- och kulturmiljövärden har dock fokus på bebyggelse och kulturmiljövärden, vikten av ekologiskt funktionella landskap och grön infrastruktur saknas här. Detta är begrepp som naturligt hör hemma under rubriken Landskapsvärden och som bör kopplas till andra värden i landskapet. Länsstyrelsen noterar dock att begreppet Grön infrastruktur nämns i andra avsnitt i översiktsplanen vilket ses som positivt.

I en landsbygdskommun som Lekeberg är det av stor vikt att värna om och utveckla den gröna infrastrukturen i det till stora delar hårt brukade jordbruks- och skogslandskapet. I avsnittet Tematiska inriktningar – Landskapsvärden – Lekebergs landskap - Övergripande landskapskaraktärer bör även andra värden än de som kopplas till bebyggelse och kulturmiljö lyftas fram. Till exempel i

Slättbygdens landskap bör drumlinerna och ek-skogsområdena lyftas fram som självklara delar av landskapet som helhet (och även som en grund för kulturmiljöerna). I avsnittet Tematiska inriktningar - Levande natur- och kulturmiljöer – Landskapsvärden - Landskapet förändras kan läggas till att en viktig faktor i dagens landskap även är skogsbruket som förändrar de naturliga skogsmiljöerna i stor skala. I samma avsnitt kan tilläggas att landsbygden i hög grad används för människors försörjning, genom rationellt och storskaligt skogs- och jordbruk, men att där finns idag färre människor eftersom brukandet till stor del sker industriellt.

Kommentar: Landskapsfrågorna är precis som nämns komplexa, då de omfattar många olika slags värden och samband, kopplade till bland annat kulturmiljö, naturmiljö och friluftsliv. De riktlinjer som uttryckligen behandlar landskapsvärden i planförslaget är dels "Landskapsområde", dels "G3 Natur- och kulturmiljövärden - Landskapsvärden". Även "Grönområde kommun" behandlar landskapsfrågor, utifrån natur- och friluftsvärden, med utgångspunkt från grönstrukturutredningen.

Text och riktlinjer om landskapsvärden hanteras i samrådsförslaget främst ur ett kulturmiljöperspektiv, vilket som påpekas bör kompletteras med grönstrukturperspektivet. För att integrera de gröna infrastrukturvärden i hanteringen av landskapsfrågor, föreslås att text och riktlinjer för landskapsområdena om möjligt kompletteras med information från Grönstrukturutredningen. Text om grön infrastruktur och ekologiskt funktionella landskap ses över.

Länsstyrelsens positiva synpunkter på hantering av landskapsfrågorna i övrigt noteras.

Biotopskydd och artskydd

I översiktsplanen nämns både biotopskyddsområden och artskyddsförordningen. I planförslaget kan tydliggöras att det vid planläggning kan behöva göras ytterligare naturvärdesinventeringar och utredningar för att bedöma om en plats är lämplig för exploatering.

Biotopskyddsområden är små mark- och vattenområden som är livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller annars är särskilt skyddsvärda. Det finns två olika former av biotopskyddsområden, den första innebär ett generellt skydd för vissa biotoper, den andra innebär att skydd för en biotop beslutas i det enskilda fallet.

Biotopskyddet innebär att det är förbjudet att skada biotoperna. I översiktsplanen kan det med

fördel förtydligas att om biotoper som är skyddade enligt det generella biotopskyddet riskerar att skadas i samband med en exploatering måste en dispens från det generella biotopskyddet sökas innan området exploateras. Länsstyrelsen får medge dispens från det generella biotopskyddet om det finns särskilda skäl. En prövning av om det finns särskilda skäl avgörs från fall till fall och alternativa lösningar måste utredas. I första hand ska dock skyddsåtgärder vidtas för att undvika skada på biotoperna. Länsstyrelsen kan ställa krav på kompensationsåtgärder i de fall en dispens medges.

Artskyddsförordningen omfattar bestämmelser till skydd för fridlysta arter, både växter och djur. Arbetsföretag i naturmiljöer kan komma att skada fridlysta arter. Beroende på art och syfte med åtgärden kan en dispens från artskyddsförordningen krävas, vilket bör framgå i planen. Länsstyrelsen får medge dispens från artskyddet om det finns särskilda skäl. En prövning av om det finns särskilda skäl avgörs från fall till fall och alternativa lösningar måste utredas. I första hand ska skyddsåtgärder vidtas för att undvika skada då en dispens kan vara svår att få.

Kommentar: I riktlinje "G3 Natur- och kulturmiljövärden - Biotopskydd" och i text i kapitel Naturmiljö och friluftsliv under "Lagar om natur- och friluftsvärden - Miljöbalken (pdf sid 204) preciseras vilka biotoper som berörs och anges tydligt att inga åtgärder är tillåtna som kan skydda naturvärdena och att dispens kan sökas hos länsstyrelsen. Formuleringen ses över så att dispenskravet blir tydligare.

Vidare saknas text och riktlinje för Artskydd i samrådsförslaget. Planen kompletteras med en generell riktlinje om "Artskydd" under "G3" som tydliggör kravet på dispens från artskydd vid åtgärder som kan skada skyddade arter. Behovet av eventuella naturvärdesinventeringar och utredningar vid lämplighetsbedömning med anledning av biotopskydd och artskydd, tydliggörs vid översynen.

Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen ser gärna att kommunen tydligare lyfter fram mål och åtgärder för hantering av invasiva främmande arter i översiktsplanen. Enligt EU-förordningen (nr 1143/2014) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, är det varje markägares skyldighet och ansvar att följa reglerna att hindra spridningen av de invasiva arterna på EU-förteckningen. Som stora markägare och kommunikationskanal ut till kommuninvånarna är kommunerna en

viktig del i arbetet mot invasiva främmande arter och en plan för hantering och introduktion av invasiva arter i översiktsplaneringen är en bra början till kommunens arbete i frågan. Vidare rekommenderar Länsstyrelsen att planeringen även omfattar hantering av invasiva främmande arter som inte ingår i EU-förteckningen. Många av dessa arter har en stor spridning i hela länet och kan komma att bli lagstiftade framöver.

Kommentar: Bekämpning av invasiva arter är viktig, men inom ramen för översiktsplanen finns ingen möjlighet ta fram en plan för hantering av invasiva arter. Istället föreslås att problematiken beskrivs och att en plan för hantering av invasiva arter på kommunens fastigheter läggs till avsnitt om fortsatt arbete.

Strandskydd

I planen anges bland annat att om en befintlig detaljplan som antagits efter år 1975 ska ändras så träder strandskyddet in på nytt. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att strandskydd inträder i alla detaljplaner som upphävs eller ersätts av en ny detaljplan, oavsett vilket år de antogs.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma propositionen 2024/25:102 Lättnader i strandskyddet – ett första steg som bland annat innehåller ändringar som innebär att kommuner i vissa fall ska kunna besluta att ett upphävt strandskydd inte återinträder när en äldre detaljplan ersätts, om området fortsatt ska ha samma användning som tidigare. Dessutom föreslås att generellt strandskydd inte längre ska gälla vid insjöar mindre än en hektar och vattendrag som är maximalt två meter breda vid medelvattenstånd, och inte heller vid vatten som anlagts efter den 30 juni 1975. Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2025. För Örebro län kommer den förändrade lagstiftningen främst innebära förändringar vad gäller strandskydd vid insjöar mindre än en hektar eftersom det redan finns ett förordnande om undantag från strandskydd för små vattendrag i länet.

Kommentar: Planen justeras med en skrivning om att strandskydd återinträder i alla detaljplaner som upphävs eller ersätts av ny plan, samt uppdateras med text om ändringar i strandskyddslagstiftning från 1 juli 2025.

Jordbruksmark

Jordbruk är av nationell betydelse. Enligt 3 kap. 4 § MB får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett

från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Länsstyrelsen är positiv till att kommunen har analyserat ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark på en övergripande nivå i översiktsplanen. I planförslaget framhålls att jordbruksmarken har betydelse ur många perspektiv, främst utifrån livsmedelsförsörjning. Kommunens planeringsinriktning är att hushålla med jordbruksmarken så att så lite som möjligt behöver användas för ny bebyggelse, med undantag för ändamål för jordbrukets funktion och för väsentliga samhällsintressen då alternativ lokalisering saknas.

Det är positivt att kommunen i planen tydligt redovisar vad kommunen anser utgör väsentliga samhällsintressen kopplat till ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark. Enligt regeringens proposition 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser med mera kan väsentliga samhällsintressen exempelvis vara bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen.

Kommentar: Text om väsentligt samhällsintresse, ses över för eventuellt förtydligande.

Länsstyrelsens positiva synpunkter på hantering av jordbruksfrågorna i övrigt/redovisning av ianspråktagen jordbruksmark och av väsentligt samhällsintresse i övrigt noteras.

Energifrågor

Energiproduktion

I planförslaget finns en tydlig ambition om att stödja förnybar energiproduktion, särskilt vad gäller solenergi. Det bör dock preciseras på vilket sätt kommunen avser verka för en ökad andel förnybar energiproduktion eftersom det kan komma att kräva markanspråk som i så fall bör tas med i översiktsplanens markanvändningskarta.

Kommunen har idag en stor elproduktion från vind, men det saknas en tydlig och långsiktig strategi för framtida vindkraft. Som en del av den gröna omställningen i kombination med ökad efterfrågan på el, i synnerhet fossilfri el, ser Länsstyrelsen att det finns en fortsatt efterfrågan på utpekad mark för vindkraft, vilken kommer att bestå över lång tid framöver.

Lekebergs kommun har en vindbruksplan från år 2012 i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Kommunen bedömer att vindbruksplanen

fortfarande är aktuell och föreslås fortsätta gälla tillsammans med den nya översiktsplanen. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till om denna vindbruksplan kan utgöra ett fullgott tematiskt tillägg till den nya översiktsplanen eftersom teknikutvecklingar har medfört att vindkraftverk numera har en totalhöjd om 250 till 300 meter. När vindbruksplanen togs fram var den normala totalhöjden cirka 150 meter. Denna teknikutveckling motiverar att kommunen bör ta fram en ny vindbruksplan som utreder vilka platser som kan vara lämpliga för vindkraft utan att det medför oacceptabla landskapsförändringar. Sedan vindbruksplanen togs fram har även det riksintresseområde för energiproduktion, vindbruk, som finns i kommunen reviderats. Detta innebär att den geografiska avgränsningen som redovisas i vindbruksplanen inte längre stämmer. Den korrekta avgränsningen finns dock i den nya översiktsplanens kartlager.

Kommunen bör utveckla en långsiktig strategi för vindkraft som på nytt väger in lokala förutsättningar och geografisk lämplighet, behovet av nationell och regional samverkan samt elnätskapacitet och lokal acceptans. Detta är särskilt viktigt i en tid då elbehovet ökar och fler kommuner behöver bidra till omställningen.

Kommentar: Lekeberg har för närvarande ingen aktuell energiplan som översiktsplanen kan stödja sig på när det gäller precisering av på vilket sätt kommunen avser verka för en ökad andel förnybar energiproduktion, se även kommentar under nästa rubrik. När en sådan tagits fram bör översiktsplanen uppdateras med eventuellt markanspråk.

Texten föreslås kompletteras med att ett nytt tematiskt tillägg för vindkraft bör tas fram i efterföljande planering, med anledning av ändrade förutsättningar på grund av teknikutveckling och ändrade riksintresseanspråk.

Länsstyrelsens positiva synpunkt om energiproduktion i övrigt noteras,

Energiplanering

Genom att integrera energiplanering i övrig samhällsplanering, såsom översiktlig planering, kan kommunen ta vara på möjligheterna som energiomställningen ger samtidigt som ett resurseffektivt och hållbart samhälle utvecklas. Elektrifieringen har en nyckelroll i omställningen till ett hållbart samhälle, och elbehovet kommer att öka kraftigt de kommande åren.

I planförslaget finns en intention att minska energianvändningen i bebyggelse, att främja energieffek-

tivitet och att ställa om till ett robust och hållbart energisystem. Översiktsplanen tar även upp elnätets kapacitetsutmaningar och behovet av tidig dialog med nätägare, vilket visar på förståelse för systemets komplexitet. Även om energieffektivisering nämns som en ambition i planförslaget behöver arbetet kopplas till uppföljningsbara mål och prioriterade åtgärder. I planförslaget framgår inte om kommunen har en aktuell energiplan. Det vore önskvärt att kommunen anger i översiktsplanen om en sådan planeras att tas fram. Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Om kommunen inte har en aktuell energiplan innebär det att det saknas ett samlat styrdokument med tydliga mål, prioriterade åtgärder och strukturerad uppföljning inom områden som energiförsörjning, förnybar elproduktion och energieffektivisering. För mer information och vägledning om kommunal energiplanering, se Energimyndighetens webbplats.

Enligt prop. 2023/24:105 om energipolitikens långsiktiga inriktning ser regeringen för närvarande att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. I översiktsplanen kan kommunen med fördel hänvisa till denna bedömning som är kopplad till det nationella planeringsmålet för elsystemet.

Kommentar: Texten kompletteras med information om att aktuell energiplan inte finns men bör prioriteras i efterföljande planering, i enlighet med lagkrav. Se även kommentar under föregående rubrik.

Information om det nationella planeringsmålet för elsystemet, relaterat till energiproduktionen i kommunen läggs till.

Länsstyrelsens positiva synpunkt om energianvändning i övrigt noteras,

Social hållbarhet

I planförslaget lyfter kommunen tydligt olika nationella mål rörande social hållbarhet som utgångspunkter för den övergripande inriktningen. Länsstyrelsen ser det som positivt att planen lyfter ut vissa mål som särskilt relevanta, såsom att fyra av de sex jämställdhetspolitiska målen belyses samt ett antal av delmålen i Agenda 2030 med mera. Det som är viktigt att belysa är dock att ingen av de nationella målen rörande olika sociala perspektiv i sig är delbara utan att alla påverkar varandra och hänger samman. Samtidigt så är det en framgångsfaktor att särskilt prioritera vissa delar och särskilt belysa dem i planen med förutsättningen att de

utvalda målen också prioriteras och synliggörs i resterande plan och i verkställandet av den. Länsstyrelsen anser att det är särskilt positivt att de sociala perspektiven exemplifieras, såsom i avsnittet Jämställdhet där perspektiven beskrivs men också konkretiseras. På liknande sätt exemplifieras trygga miljöer som är av särskild vikt i avsnittet Diskriminering.

Översiktsplanen lyfter också fram barnkonventionen och barnrättspolitikerna på ett förtjänstfullt sätt, genom att även där ha identifierat områden där barnkonventionen är särskilt relevant. Det kan dock behövas ett förtydligande kring om planen utgår från ett barnperspektiv, barns perspektiv eller ett barnrättsperspektiv. I planen används för närvarande begreppet barnperspektiv. Översiktsplanen hänvisar även till den nationella strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma att Statskontoret i januari 2025 fick i uppdrag att följa upp och analysera regeringens strategiska arbete inom barnets rättigheter, med fokus på det arbete som har genomförts med anledning av den nationella strategin, samt att föreslå hur regeringen kan stärka effektiviteten och genomslaget av arbetet på statlig, regional och kommunal nivå. Det kan innebära att den nuvarande strategin kommer att vara inaktuell när översiktsplanen antas.

I avsnittet Tematiska inriktningar – Attraktiva boende- och livsmiljöer – Lika möjligheter - Jämställdhet beskrivs det att "Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i alla beslut, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som deltar i beslutsfattandet." Det är den rätta definitionen av jämställdhetsintegrering, men det kan också vara svårt att fullfölja det i alla steg. Därför är ett medskick att särskilt välja ut vissa processer eller beslut där jämställdhetsperspektivet är särskilt viktigt eller avgörande, och förtydliga att i dessa fall ska jämställdhet beaktas eller att en könskonsekvensanalys ska genomföras.

Överlag innehåller översiktsplanen flera positiva skrivningar kring bland annat ambitionen att öka gång- och cykeltrafik, med trygga och sammanhängande stråk. Det är viktigt att dessa kombineras med en grönstruktur och utgår från ett jämlikhetsperspektiv. Till exempel deltar unga från Mullhyttan i lägre utsträckning i organiserad idrottsverksamhet jämfört med andra unga i kommunen. Där skulle ökade kommunikationer och tillgång till rekreativsmöjligheter kunna fungera som hälsofrämjande insatser.

I planförslaget nämns också att ambitionen är att bygga tätare och närmare, vilket är bra både utifrån tillgången till service och att inte ta till exempel jordbruksmark i anspråk. Samtidigt är det viktigt att både grönytor och lekmiljöer bibehålls nära bostäder, framför allt ur ett jämlikhetsperspektiv. I översiktsplanen anges också att riktningen är att befintliga områden ska kompletteras med funktioner och bebyggelse som saknas. Där är det viktigt att tillgodose de behov som finns utifrån människors förändrade livssituationer. Länsstyrelsen ser det som positivt att universell utformning ska vara utgångspunkt för planeringen.

Utifrån översiktsplanens planeringstak för befolkningsutvecklingen med en genomsnittlig befolkningstillväxt om endast 0,5 procent per år fram till 2050 vill Länsstyrelsen belysa att det skulle kunna innebära stora demografiska svårigheter, exempelvis vad gäller en åldrande befolkning, vård och omsorg. Det innebär även utmaningar vad gäller förändringar i invånarnas liv, exempelvis vid skilsmässa eller sjukdom. Konsekvenserna har hög risk att öka ojämställdhet och ojämlikhet utifrån vem som har möjlighet att bo kvar i kommunen. Det finns risk att vissa grupper osynliggörs i översiktsplanen. Det gäller bland annat personer med funktionsnedsättning, äldre personer, nyanlända och personer som på andra sätt är strukturellt missgynnade. Här kan det behövas tydliga åtgärder för att tillgodose dessa gruppers rättigheter och behov.

Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att det i planen anges att sociala perspektiv ska vägas in vid olika beslut under planprocessen genom bland annat sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen innehåller mycket bra underlag och analyser kring social hållbarhet men saknar en redovisning av hur det ska implementeras och hur analyserna ska påverka beslut och genomförande.

I hållbarhetsbedömningen utifrån social hållbarhet lyfter kommunen på ett mycket bra sätt sociala perspektiv och kopplar arbetet till nationella mål och beskriver också konkreta utmaningar, detta ser Länsstyrelsen som positivt och välarbetat men önskar också att det förtydligas hur det efterlevs i resterande plan. I hållbarhetsbedömningen finns också mycket statistik om invånarna, här hade det varit positivt att lyfta könsuppdelad statistik.

Kommentar: Länsstyrelsens positiva synpunkter på hantering av de sociala hållbarhetsfrågorna noteras.

I det fortsatta arbetet ses formuleringar om barnperspektiv, barns perspektiv och barnrätts-

perspektiv över och en eventuell aktualisering av den nationella strategin för att stärka barns rättigheter bevakas.

När det gäller riskerna med planeringstak, se kommentar under inledande och sammanfattande synpunkter ovan.

Övriga synpunkter noteras och övervägs i den fortsatta arbetet med översiktsplanen.

Aktuella ändringar av översiktsplanen

Till gällande översiktsplan från 2014 finns tre ändringar i form av en fördjupning och två tematiska tillägg. Enligt planförslaget kommer fördjupningen Vintrosa-Lanna (Vinna-området) upphöra att gälla då den nya översiktsplanen antas. De tematiska tilläggen för LIS-områden och vindkraft kommer fortsätta att gälla tillsammans med den nya översiktsplanen då denna antas. Länsstyrelsen har inte möjlighet att granska de tematiska tilläggen inom ramen för samrådet av den nya översiktsplanen. Det innebär att Länsstyrelsen inte har möjlighet att bedöma om de är aktuella utifrån statliga intressen och nuvarande lagstiftning.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Trafikverket (TRV)

Trafikverkets yttrande över översiktsplanen utgår från vårt uppdrag om att ansvara för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägs- trafik, sjöfart och luftfart samt för byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar. Här ingår även att peka ut och bevaka riksintressena för trafikslagets anläggningar. Trafikverket ska bidra till samhällsutvecklingen samt värna om trafiksäkerhet, miljö och tillgängligheten på statlig infrastruktur. De transportpolitiska målen är en utgångspunkt för Trafikverkets arbete.

Trafikverket välkomnar ett fortsatt gott samarbete och dialog med Lekebergs kommun kring utveckling och planering som rör statlig infrastruktur.

Riksintressen för kommunikationer

Trafikverket har pekat ut de mark- och vattenområden som bedöms vara riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. I Lekebergs kommun utgörs riksintressen för kommunikationer av; Örebro flygplats, väg E18 samt Järnväg Värmlandsbanan.

Riksintresse för kommunikationer ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anlägg-

ningarna. Med det avses att funktionen hos riksintresset ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av densamma. Detta förutsätter exempelvis hänsyn till utrymmesbehov för anläggning och restriktioner för influensområden vid byggnation.

Trafikverket noterar att översiktsplanens avsnitt Hållbarhetsbedömning - Påverkan på riksintressen, anges ska kompletteras inför granskning. Trafikverket inväntar därmed kommunens bedömning av påverkan på riksintressen för kommunikationer.

Kommentar: Ovan nämnda riksintressen för kommunikationer är utpekade som Riksintresse väg, Riksintresse järnväg, Riksintresse flyghinder influensområde och Riksintresse flyghinder MSA-yta i översiktsplanen. Beskrivning av påverkan på riksintressen kommer att finnas i granskningen av planförslaget.

Örebro flygplats

Gällande riksintresse för Örebro flygplats så berörs Lekebergs kommun av påverkansområde för flyghinder; hinderbegränsande yta samt MSA-yta. Utöver ytor för flyghinder uppmärksammar Trafikverket att påverkan gällande flygbuller och elektromagnetisk störning behöver beaktas och prövas i samband planering för att säkerställa att funktionen luftfartsanläggning inte skadas.

Gällande MSA-yta för flygplatsen vill Trafikverket tydliggöra att byggnader och andra föremål som är högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Detta gäller oavsett inom eller utanför tätort vilket behöver justeras i skrivning/riktlinjer gällande MSA yta i översiktsplanen. Berörd flygplats och Luftfartsverket (LFV) är sakägare för att bedriva flygplatsverksamhet och för infrastrukturutrustning och ska alltid samrådas vid planering av byggnadsverk/föremål högre än 20 meter.

Trafikverket uppmärksammar att översiktsplanen pekar ut "Hänsynsområde vindkraft" inom flygplatsens hinderbegränsande yta. Trafikverket ifrågasätter lämplighet för vindkraftsetablering inom denna yta med anledning av risk för negativ påverkan på riksintresset Örebro flygplats.

Kommentar: I samrådsförslaget benämns de båda påverkansområdena för flyghinder som "Riksintresse flyghinder influensområde" och "Riksintresse flyghinder MSA-yta". För att samordna med Trafikverkets terminologi ändras den

förstnämnda till "Riksintresse flyghinder hinder-begränsande yta".

Även användningen av benämningen "påverkansområden" istället för "influensområden" noteras och ändras i text, se även "Riksintressen totalförsvarets anläggningar" ovan. I text om flyginfrastruktur ändras från "influensområden" till "påverkansområden".

Vidare kompletteras riktlinjen för "Riksintresse flyghinder MSA-yta" med information om att byggnader över 20 meter kan komma att påverka flygtrafiken inom flygplatsens MSA-yta och att samråd ska ske med flygplatsen och LFV.

Enligt Trafikverkets riksintressebeskrivning (2022-09-26) ingår **inte** flygbuller i riksintresseanspråket för Örebro flygplats. För att detta ska kunna läggas in i översiktsplanen som en riksintresseyta behöver riksintresset preciseras av Trafikverket. I översiktsplanen har dock en riktlinje "Bedömningszon verksamhetsbuller" förts in, där bullerutredning ska tas fram innan byggnation av bullerkänslig bebyggelse kan ske.

Varje etablering av vindkraft föregås av någon form av prövning då lämpligheten bedöms, utifrån andra intressen, såsom riksintresset för Örebro flygplats. **Riktlinjen för "Hänsynsområde vindkraft" och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för Örebro flygplats och dess påverkansområden vid etablering av vindkraft. Se även kommentar under Svenska kraftnät/Utbyggnad av vindkraft, MSB/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen), samt Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för kommunikationer.**

Nationella och regionala infrastrukturplaner

Planering, finansiering och tidsplan för genomförande av om- och nybyggnadsåtgärder på det statliga vägnätet och järnväg styrs av Nationell plan för transportsystemet 2022–2033 samt Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2022–2033 (revidering pågår till planerna för 2026–2037). Nationell transportplan omfattar investeringar i statliga järnvägar, vägar som ingår i stamvägnätet, sjöfart och luftfart. Regional transportplan omfattar investeringar i övriga statliga vägar, statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafik-anläggningar med mera, samt åtgärder i andra icke statliga anläggningar av betydelse för det regionala transportsystemet. Infrastrukturplanerna kan med fördel nämnas som beslutade verktyg för att genomföra viktiga infrastrukturåtgärder.

Kommentar: Information om infrastrukturplaner läggs till i text.

Finansiering av åtgärder i statlig infrastruktur

Den formella vägen för kommunernas önskemål och förslag om åtgärder i den statliga infrastrukturen går normalt via de forum som används för att förbereda kommande planrevideringar, det vill säga genom Region Örebro län som regionala planupprättare, samt i dialog med Trafikverket. Trafikverket önskar i sammanhanget uppmärksamma att önskemål och behov av åtgärder på statlig infrastruktur, till följd av kommunal exploatering, generellt sett inte finansieras genom nationell eller regional plan – detta är istället avhängigt åtgärden och/eller bristen samt de nyttor som tillskapas. Kommunen behöver vara beredd att ta kostnader för de åtgärder som krävs i den statliga infrastrukturen till följd av kommunal planering. I de fall där kommande detaljplaner har påverkan på statlig infrastruktur kan det komma att krävas under-tecknade avtal med Trafikverket innan respektive detaljplan kan antas.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Planeringsinriktning för utbyggnad – påverkan statlig infrastruktur

Översiktsplanen föreslår en relativt återhållen bebyggelseutveckling, både vad gäller nya bostadsområden och större verksamhetsytor. Trafikverket önskar generellt lyfta vikten av tidig dialog i frågor om utveckling och planering som rör statlig infrastruktur för att tillsammans göra bedömningar om lämplighet och genomförbarhet. Påverkan för statliga infrastrukturen behöver utredas tidigt i planeringsprocessen, där brister och åtgärdsbehov som kan uppstå tydliggörs. Önskemål om ny eller utvecklad statlig infrastruktur behöver samverkas. Åtgärder inom statlig infrastruktur kräver godkännande av Trafikverket innan ett genomförande och kan också kräva vägplan. Trafikverket vill återigen betona att åtgärder till följd av kommunal planering generellt finansieras av kommunen och/eller exploitören.

Trafikverket välkomnar en tidig dialog med kommunen kring väghållarskap för vägar där Trafikverket idag är väghållare och som påverkas av kommunens planering. Ett ändrat väghållarskap ger kommunen möjlighet att själva tillämpa åtgärder och ger rådighet över exempelvis anslutningspunkter.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Planering för gång- och cykel

Trafikverket välkomnar kommunens ambition att öka utbyggnaden av cykelvägar för att förbättra tillgängligheten för vardaglig arbets- och skolpendling. I översiktsplanen pekas huvudcykelstråk ut som ska vara sammanhängande, separerade och gena för att möjliggöra snabb cykling med hög framkomlighet och så få konfliktpunkter som möjligt med andra trafikslag. Stråken berör och går delvis längs statligt vägnät, där kommunstråket i huvudsak föreslås följa väg 204. I översiktsplanen pekas också gång- och cykelpassager ut, främst vid befintliga eller föreslagna lägen där huvudcykelstråk och rekreationsstråk korsar vägar med mycket biltrafik.

Trafikverket instämmer i att utbyggnad av infrastrukturen är ett långsiktigt arbete och vikten av tydliga prioriteringar, samfinansiering och en bra samverkan med Region Örebro län, Trafikverket och andra väghållare. Trafikverket tar inte ställning till ett genomförande av föreslagna gång- och cykelvägar samt passager som planförslaget redovisar och som berör det statliga vägnätet. Detta gäller även planerade pendlarparkeringar. Trafikverket ser fram emot en fortsatt dialog och samverkan i kommande planering och genomförande. Som tidigare nämnts finansieras åtgärder i regional infrastruktur via länstransportplan och/eller kommunen. Trafikverket vill återigen uppmärksamma att genomförande av större åtgärder, så som cykelvägar längs statlig väg liksom planskilda passager, normalt kräver vägplan vid genomförande.

Kommentar: Trafikverkets positiva synpunkter på hantering av cykelinfrastruktur, samt övriga synpunkter om genomförande noteras.

Utredningsalternativ järnväg - Nobelbanan

I översiktsplanen anges preliminära utredningsalternativ för Nobelbanan som Utredningsalternativ järnväg, i avvaktan på lokaliseringsutredning. Trafikverket önskar tydliggöra att lokaliseringsutredningen för Nobelbanan genomförs av bolaget Oslo-Sthlm 2.55. Trafikverket Mellersta regionen, VO planering, deltar i styrgrupp. Nobelbanan finns inte med som objekt i nuvarande nationell plan (Nationell plan för transportsystemet 2022–2033). Det finns därmed inget beslut om att järnvägen ska byggas och i och med det har Trafikverket inget uppdrag och kan inte fatta några beslut kopplat till utredningen.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Miljö, hälsa och säkerhet

Utveckling och byggande vid statlig infrastruktur är ofta förenad med hänsynstagande och villkor, det gäller krav på framkomlighet och trafiksäkerhet, möjligheterna till drift och underhåll, utvecklingsbehov samt olika hälso- och riskaspekter. Det är viktigt att tydliggöra ställningstagande samt vilken hänsyn och riktlinjer som kommunen anser ska tillämpas vid planläggning och lovärenden för nybyggnation och större ombyggnader. Översiktsplanen beskriver på ett bra sätt planeringsfrågor kopplat till miljö- och riskfaktorer som Trafikverket ser angelägna att redovisa i en översiktsplan med tanke på infrastruktur. Nedan lyfts ytterligare/ kompletterande synpunkter.

Kommentar: Trafikverkets positiva synpunkter på hantering av miljö- och riskfrågor i anslutning till statlig infrastruktur noteras.

Avstånd till väg

Vid planering och byggande utmed väg behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla säkerhet och sköta drift och underhåll med mera. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Vägar och gators utformning. Enligt väglagen finns även en tillståndspliktig zon, där länsstyrelsens tillstånd krävs om byggnader eller anläggningar som kan inverka på trafiksäkerheten ska uppföras. Länsstyrelsens tillstånd krävs inte om åtgärden provas i en detaljplan eller i ett bygglov. Den tillståndspliktiga zonen sträcker sig generellt 12 meter från den allmänna vägens vägområde. Efter beslut från Länsstyrelsen gäller utökad tillståndspliktig zon på 50 meter från vägområdet utmed E18, samt 30 meter för väg 204.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras med information om tillståndspliktig zon om 12 meter från allmän väg, 30 meter från väg 204 och 50 meter från E18, förslagsvis i text och i riktlinje Nationellt prioriterad väg och under egen rubrik "avstånd väg" i generell riktlinje G6.

Avstånd till järnväg

Generellt bör ny bebyggelse inte tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen, (räknat från spårmittpå på närmaste spår). Ett sådant avstånd ger utrymme för räddningsinsatser om det skulle ske en olycka, och det möjliggör en viss utveckling av järnvägsanläggningen. Verksamhet som inte är störningskänslig och där människor endast tillfälligt vistas, till exempel parkering, garage och förråd,

kan dock finnas inom 30 meter från spårmit. Vid planering och lokalisering i närhet av järnväg behöver även järnvägsfastigheten samt möjligheterna att underhålla järnvägsanläggningen och bebyggelsen beaktas.

Kommentar: Information om avstånd till järnväg läggs till planförslaget.

Buller och vibrationer

För att skapa en god och hälsosam boendemiljö är det viktigt att i ett tidigt skede utreda vibrations- och bullerproblematik.

I planen beskrivs avsnitt om vibrationer. Trafikverkets inriktning är att vibrationsnivån i bostäder vid nybyggnad och väsentlig ombyggnad av infrastruktur inte ska överskrida 0,4 mm/s vägd RMS vid fler än fem tillfällen per natt under ett trafikårsmedel (ÅDT).

Av översiktsplanen framgår att Riktvärden enligt Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader ska tillämpas i ärenden om detaljplaner, bygglov och förhandsbesked. I tabell med Riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggnader. Källa: SFS 2015:216 anges att buller från flygplatser inte bör överstiga 50 dBA medelljudnivå för flygtrafik. Trafikverket uppmärksammar dock att riktvärdet som anges i trafikbullerförordningen är 55 dBA FBN.

Översiktsplanen kan med fördel även beskriva förhållningssätt gällande buller vid planering av skola. Trafikverket anser att Naturvårdsverkets vägledning ska följas vid planering av skola och skolgårdar.

Trafikverkets åtgärdsprogram enligt Förordning om omgivningsbuller, 2024–2028 innefattar inte kartläggning av Örebro flygplats vilket därför korrigeras i översiktsplanens text om miljö kvalitetsnormer för buller.

Kommentar: Information om Trafikverkets inriktning för vibrationsnivåer läggs till text.

Tabell (pdf sid 222) korrigeras med riktvärde 55 dBA istället för 50 dBA för flygtrafik vid bostadsbyggnads fasad.

Översiktsplanen kompletteras med text och riktlinje om buller på förskole-/skolgårdar med utgångspunkt från Naturvårdsverkets vägledning.

Texten i avsnitt om MKN buller föreslås korrigeras så att endast E18 och Värmlandsbanan berörs av Trafikverkets kartläggning av buller, men inte Örebro flygplats.

Övriga synpunkter noteras. Se även kommentar under Länsstyrelsen/Människors hälsa och säker-

het, risk för olyckor, översvämning eller erosion/ Buller.

Olyckor farligt gods

Trafikverket hänvisar till Länsstyrelsen i Örebro läns rekommendationer gällande hur farligt gods ska beaktas vid planläggning intill transportleder för farligt gods. För vägledning använder Länsstyrelsen i Örebro län en rapport framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län; Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, rapport 2016:4. Trafikverket noterar att översiktsplanen anger rekommenderade avstånd vid farligt godsled från Länsstyrelsen Halland 2011a.

Kommentar: Planförslaget kompletteras med nyare referens om transporter av farligt gods.

Solenergianläggningar

Trafikverket är intresserad av att ta del av solenergianläggningar som planeras inom kommunen, eftersom de kan innebära påverkan på statlig infrastruktur utifrån flera aspekter. Solcellsanläggning kan exempelvis störa flyg- och järnvägstrafikens tekniska utrustning.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat, exempelvis med ökad nederbörd, förändrade vattenflöden och vattennivåer ställer större krav på transportsystemens robusthet. Infrastrukturen är sårbar för klimatförändringar, inte minst kopplat till översvämningar till följd av skyfall. Trafikverket framför generellt att det är viktigt att förändringar av miljöer i anslutning till väg- och järnvägsnätet sker på ett sådant sätt att risker för översvämning, ras och skred inte ökar, exempelvis genom ökad omfattning av hårdgjorda ytor utan tillräcklig dimensionering av dagvattenanläggning. Det är också viktigt att se till att grundläggande infrastruktur blir tillgänglig även i ett framtida klimat, exempelvis vid höga vattenflöden. Tillgängligheten är extra viktig att beakta när det gäller planering av samhällsviktiga funktioner.

Kommentar: Synpunkten om att förändringar av miljöer i anslutning till väg- och järnvägsnätet inte får ske på ett sådant sätt att risker för översvämning, ras och skred ökar noteras. I samband med detta vill Lekeberg uppmärksamma att det kan finnas befintliga problem med översvämning längs med statligt vägnät. Lekeberg har låtit ta fram en översiktlig klimatanalys med modellering av översvämningens risker vid skyfall, vilken indikerar ett antal översvämningens risker på vägnätet (se ÖP pdf sid 239 f), bland annat på E18. Detta har

framförts både till länsstyrelsen och Trafikverket, för att på så sätt möjliggöra för Trafikverket att gå vidare med riskanalys och eventuella åtgärder på E18. I översiktsplanen föreslås att Lekeberg genomför en mer detaljerad översvämningskartering av det mindre vägnätet i den fortsatta samhällsplaneringen, för att identifiera eventuella framkomlighetsproblem vid kraftiga skyfall. Detta berör i många fall statliga vägar och den fortsatta dialogen mellan kommunen och Trafikverket. Se även Länsstyrelsen/Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion/översvämning och Nerikes brandkår/Risker och skyddsavstånd.

Dagvatten

Trafikverket vill framhålla att dagvattenhantering och lösningar för avvattning i samband med exploatering inte får ge negativ påverkan på statlig infrastruktur. Ändrad markanvändning och bebyggelse behöver utformas och/eller att avvattning dimensioneras så att väg eller järnväg inte skadas, eller oskäligt försvårar brukande av anläggningarna. Detta innebär att planeringen behöver säkerställa att utflödet av vatten mot den statliga infrastrukturen inte ökar, varken mängd eller hastighetsmässigt.

Kommentar: Synpunkten noteras, se kommentar under "Klimatanpassning" ovan.

Fortsatt arbete

Trafikverket ser framemot en fortsatt hantering av översiktsplanen och välkomnar en dialog i frågor som rör statlig infrastruktur.

Kommentar: Även Lekeberg välkomnar en fortsatt god dialog med Trafikverket.

Svenska kraftnät (SVK)

Sammanfattning

Svenska kraftnät har ett flertal befintliga kraftledningar inom Lekebergs kommun. Framöver planerar vi att förstärka transmissionsnätet i regionen genom att uppföra en ny 400 kV-dubbelledning som kallas för Hallsbergsbenet. Ledningsprojektet är ännu i ett mycket tidigt skede och kommunen kan därför med fördel informera om det i textform i översiktsplanen och ta hänsyn till det i övrig långsiktig planering.

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätledningar och -stationer. Detta gäller till exempel i den fortsatta planeringen av ett nytt

cykelstråk längs med väg 534 mellan Fjugesta och Hackvads Via.

Svenska kraftnät tar hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer. Vi anser att det är positivt att kommunen använder sig av påverkansområdet kopplat till riksintresset för totalförsvarets anläggningar som bedömningszon för eventuell magnetfältpåverkan i närheten av våra ledningar. Det är dock orimligt att utgå från en magnetfältsnivå på 0,1 mikrottesla i årsmedelvärde som utredningsavstånd för alla kraftledningar i transmissions- och regionnätet.

Vidare informerar Svenska kraftnät om att kommunen vid placering av nya verksamheter och bostäder bland annat bör ta hänsyn till elsäkerhetsaspekter och elnätsstrukturen i regionen.

Översiktsplanen bör även kompletteras med information om nödvändiga säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och Svenska kraftnäts ledningar.

Kommentar: Se kommentarer nedan: om samråd med Svenska Kraftnät, under "Samråd med Svenska kraftnät"; om magnetfältsnivå, under "Magnetfält"; om elsäkerhet under "Elsäkerhet"; och om säkerhetsavstånd mellan vindkraftsanläggningar och Svenska kraftnäts ledningar, under "Utbyggnad om vindkraft".

Svenska kraftnäts anläggningar

Befintliga anläggningar

Inom Lekebergs kommun finns Svenska kraftnäts 400 kV-ledningar CL12 S7, som sträcker sig mellan stationerna Karlslund och Östansjö, CL22 S7 (Lindbacka-Hallsberg) och CL44 S5-7 (Bäsna-Hallsberg). Ledningarna passerar genom den östra delen av Lekebergs kommun i två nord-sydliga stråk.

Samtliga av Svenska kraftnäts transmissionsnätledningar har betydelse för rikets elförsörjning. Det är viktigt att vår samhällsviktiga verksamhet och rättigheter i form av till exempel ledningsrätt respekteras. Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att Svenska kraftnäts anläggningars funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas. Ny verksamhet får inte heller försvåra underhåll, reinvestering eller utbyte av våra anläggningar.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns på Geodataportalen, Geodata - Lantmäteriet, som WMS eller shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden.

Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Kommentar: Informationen noteras. Svenska kraftnäts 400 kV-ledningar har införts i planförslaget dels som "Riksintresse kraftledning", dels som "Riksintresse totalförsvär transmissionsnät el". Angående geometri för "Riksintresse kraftledning", se kommentar under Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för totalförsvärets anläggningar, den civila delen.

Investeringsplaner

Svenska kraftnät vill informera om att vi planerar att uppföra en ny 400 kV-dubbelledning från Storfinnforsen i Sollefteå kommun via Bäsna i Gagnefs kommun till Hallsberg i Hallsbergs kommun. Ledningsprojektet, som bland annat berör Lekebergs kommun och som ingår i Svenska kraftnäts största investeringspaket NordSyd, kallas för Hallsbergsbenet.

Drivkrafterna bakom projektet är att den befintliga 400 kV-ledningen på sträckan uppnår sin tekniska livslängd omkring år 2040 och att kapaciteten över det så kallade snitt 2, gränsen mellan elområdena 2 och 3, behöver förstärkas för att möta framtidens behov av ökad överföring av el i transmissionsnätet.

Utredningar för Hallsbergsbenet har nyligen påbörjats. Inriktningsbeslut är planerat till 2026 och slutförande kring 2040.

Då projektet ännu är i ett mycket tidigt skede kan kommunen med fördel informera om det i textform i översiktsplanen och ta hänsyn till det i övrig långsiktig planering.

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till Nätutvecklingsplan 2024-2033 som finns publicerat på Svenska kraftnäts webbplats: Nätutvecklingsplan | Svenska kraftnät.

Kommentar: Information om det så kallade Hallsbergsbenet läggs till i text om transmissionsnätet.

Riksintresse för totalförsvärets anläggningar

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i slutet av oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse

för totalförsvärets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Svenska kraftnät välkomnar att kommunen redovisar och tar hänsyn till riksintresset för totalförsvärets anläggningar i handlingarna.

Kommentar: Svenska kraftnäts positiva synpunkt om redovisning av riksintresset noteras.

Samråd med svenska kraftnät

Det planerade huvudcykelstråket längs med väg 534 mellan Fjugesta och Hackvads Via korsar Svenska kraftnäts parallella 400 kV-ledningar CL22 S7 och CL44 S5-7. I den fortsatta planeringen av cykelstråket ska kommunen därför samråda med Svenska kraftnät.

Generellt vill Svenska kraftnät att det alltid hålls samråd med oss när åtgärder eller byggnation planeras inom 500 meter från transmissionsnätledningar och -stationer. Skrivningen i planförslaget bör justeras i enlighet med detta. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: Samhällsplanering | Svenska kraftnät.

Vid remittering till Svenska kraftnät önskar vi fullständigt material. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Samråd skickas till: registrator@svk.se, alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200, 172 24 Sundbyberg.

Kommentar: Information om att samråd med Svenska Kraftnät ska ske inom 500 m från transmissionsledningarna och stationerna läggs till i "Riksintresse totalförsvär transmissionsnät el" och i text.

Magnetfält

Svenska kraftnät tar hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer. Det gäller både vid planering av nya ledningar och vid förvaltning av det befintliga nätet.

Enligt Strålsäkerhetsmyndighetens rapport 2012:69 Magnetfält i bostäder bedöms magnetfält upp till 0,2 mikrotlesla i årsmedelvärde som normala för boendemiljö. Denna nivå har dock ingen koppling till eventuella hälsorisker utan är ett rent konstaterande baserat på magnetfältsmätningar som utförts i boendemiljöer.

Det råder idag oklarhet kring eventuella hälsoeffekter av långvarig exponering för svaga lågfrek-

venta magnetfält, som bland annat uppstår runt kraftledningar och stationer. Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om att långtidsexponering för svaga magnetfält skulle kunna öka risken för barnleukemi. I flera oberoende studier har forskare sett samband mellan exponering för magnetfält som ligger över det normala under barnaåren, och en något ökad risk för leukemi. Forskarna har däremot inte hittat någon biologisk mekanism som kan förklara hur exponering för magnetfält skulle kunna orsaka leukemi. Om det finns ett samband kan mindre än ett fall av barnleukemi per år i Sverige förklaras av exponering för magnetfält över 0,4 mikrotlesla.

Eftersom hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas har myndigheterna valt att rekommendera en viss försiktighet vid samhällsplanering och byggande. Myndigheterna ger följande rekommendationer, under förutsättning att det kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Därmed finns inga fasta avstånd för hur nära byggnader tillåts med hänsyn till magnetfält. Vid byggnation av bostäder eller skolor invid kraftledningar bör kommunen ändå ta hänsyn som motsvarar den hänsyn som Svenska kraftnät tar, framförallt genom placering av byggnader.

Vid planering av nya transmissionsnätsanläggningar använder Svenska kraftnät en utredningsnivå för magnetfältsexponering under lång tid som ligger på 0,4 mikrotlesla i årsmedelvärde. Det innebär att vi undersöker om åtgärder är möjliga och rimliga att vidta för att undvika magnetfält, framför allt genom justering av ledningens placering, men också genom ledningens tekniska utformning.

Nya byggnader för bostad, grundskola eller förskola bör planeras så att byggnaderna inte beräknas exponeras för magnetfält över utredningsnivån.

Om- eller tillbyggnation av befintliga byggnader bör inte ske om magnetfältet starkt avviker från vad som är normalt i bostäder (2 mikrotlesla i årsmedelvärde) eller om ombyggnationen medför att exponering ökar. Befintliga byggnader nära kraft-

ledningar, som inte utgör en elsäkerhetsfara, kan däremot vara kvar.

Som kommunen själv tar upp i planförslaget varierar det från plats till plats vilket avstånd som utredningsnivån motsvarar. För en 400 kV-ledning underskrids utredningsnivån vid ungefär 70–110 meter från ledningens mitt och för en 220 kV-ledning vid ungefär 40–60 meter, men om det finns flera ledningar kan större avstånd behöva beaktas.

När MSB beslutade att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar tog man, genom att peka ut påverkansområden, höjd för den maximala magnetfältsutbredning som kan behöva beaktas från två eller flera 400 kV-ledningar för att underskrida 0,4 mikrotlesla. Påverkansområdet har en generell bredd på 160 meter på vardera sidan om den geografiska preciseringen av riksintresset för luftledningar och Svenska kraftnät anser att det är positivt att kommunen använder sig av detta område som bedömningszon för eventuell magnetfältspåverkan i närheten av våra ledningar.

Det är dock orimligt att utgå från en magnetfältsnivå på 0,1 mikrotlesla i årsmedelvärde som utredningsavstånd för alla kraftledningar i transmissions- och regionnätet. Om det finns en hälsorisk med magnetfält under Strålsäkerhetsmyndighetens gällande referensvärde (100 mikrotlesla) tyder forskningen på en låg risk och under 0,4 mikrotlesla tyder forskningen entydigt på en ytterst marginell risk. Om Svenska kraftnät och övriga elnätsägare skulle behöva ta hänsyn till än lägre magnetfältsnivåer än 0,4 mikrotlesla skulle konsekvenserna det får för samhällets elförsörjning inte stå i proportion till de eventuella hälsoriskerna.

Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser:

- Magnetfält | Svenska kraftnät
- Elsäkerhet och hälsa - PBL kunskapsbanken - Boverket

För vidare information kopplat till hur människors hälsa kan påverkas av magnetfält hänvisar Svenska kraftnät till expertmyndigheterna Folkhälsomyndigheten och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Kommentar: Lekeberg bedömer att det är rimligt att bedömningszonerna omfattar det område där risk föreligger för påverkan från magnetfält

över normalnivå, dvs över 0,2 mikrotessa. **Bedömningszon kraftledning föreslås revideras så att den omfattar 50 meter på ömse sidor om 70-130 kV-ledning, 70 meter om 220 kV-ledning och minst 140 meter om 400 kV-ledning.**

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät vill informera om att det invid och under en kraftledning finns risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga el-, tele- och metalliska rörledningar eller metalliska konstruktioner, till exempel elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas, exempelvis om väggar och tak är av plåt.

Handlingarna bör redovisa information om elsäkerhet.

Kommentar: Information om avstånd mellan kraftledningar och byggnation med avseende på elsäkerhet, läggs till i text och riktlinje G2.

Utbyggnad av vindkraft

Vid planering av vindkraftsanläggningar krävs ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och Svenska kraftnäts anläggningar. Avståndet får inte vara sådant att ett vindkraftverk skulle kunna falla över en kraftledning vid ett haveri. Avstånden måste även vara tillräckliga för att möjliggöra en säker flygbesiktning samt tillräckliga mellan kraftledningens jordpunkter och jordpunkter i vindkraftsanläggningens uppsamlingsnät.

Mer information om säkerhetsavstånd mellan vindkraftsanläggningar och Svenska kraftnäts anläggningar finns på vår webbplats: Anslutning av vindkraft för samhällsplanerare | Svenska kraftnät.

Säkerhetsavstånden behöver även ta hänsyn till att ytterligare ledningar kan tillkomma inom utpekat riksintresseanspråk, varför avstånden behöver förhålla sig till riksintresseanspråkets yttre gräns.

Handlingarna bör kompletteras med information om detta.

Kommentar: Varje etablering av vindkraft föregås av någon form av prövning då lämpligheten bedöms, utifrån andra intressen, såsom riksintresse för ledningar i transmissionsnät och dess påverkansområden. Riktlinjen för "Hänsynsområde vindkraft" och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för ledningar i transmissionsnät och dess påverkansområden vid etablering av vindkraft, och om minsta avstånd. Se även kommentar under MSB/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen), Trafikverket/Örebro flygplats, samt Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för totalförsvaret, den civila delen.

Framtidens elförsörjning

Svenska kraftnät ser mycket positivt på att kommunen i planförslaget visar stor förståelse för utmaningarna och behoven som är förknippade med att säkerställa en trygg elförsörjning för en nära framtid där elanvändningen väntas öka kraftigt. Enligt prop. 2023/24:105 om energipolitikens långsiktiga inriktning ser regeringen för närvarande att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. I översiktsplanen kan kommunen med fördel hänvisa till denna bedömning som är kopplad till det nationella planeringsmålet för elsystemet.

Svenska kraftnät välkomnar att kommunen tydligt kopplar ihop utvecklingen på energiområdet med samhällsplaneringen och bland annat konstaterar att ytterligare mark kan behöva tas i anspråk för nya kraftledningar, stationer och elproduktionsanläggningar. Det är också positivt att kommunen betonar vikten av tidig dialog och samverkan kring elnätscapaciteten vid planering av bland annat ny sammanhängande bebyggelse och större energikrävande anläggningar.

Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätägare. Det är regionnätägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätets nivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoseas.

Kommentar: Information om det nationella planeringsmålet för elsystemet läggs till, se även kommentar under Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap PBL/Energiplanering.

Svenska kraftnäts positiva synpunkt på hantering av frågan om trygg elförsörjning noteras.

Elberedskap

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnät är av regeringen utsedd till Sveriges elberedskapsmyndighet. Vår främsta uppgift är att vi ska bidra till att hela den svenska elsektorn har beredskap för att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället.

Förändringar i elförsörjningen är anmälningspliktiga enligt elberedskapslagen. Med förändring i elförsörjningen menas till exempel att en anläggning eller ledning uppförs, förändras eller raderas. Svenska kraftnäts föreskrifter om elberedskap (SvkFS 2023:1) anger vilka anläggningar som omfattas av anmälningsskyldigheten.

Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige. Föreskrifter och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats: Anmälan om förändring i elförsörjningen | Svenska kraftnät.

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats: Regelverk för elberedskapsverksamheten | Svenska kraftnät.

Kommentar: Informationen noteras.

Försvarsmakten (FM)

Försvarsmakten har inga synpunkter på samrådsförslag för Lekebergs kommun utöver det som framkommer under "Försvarsmaktens bedömning och synpunkter".

1. Bakgrund

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Försvarsmakten ansvarar, i enlighet med förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § miljöbalken). Försvarsmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och presentera under-

lag för dessa riksintresseanspråk. Försvarsmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 26 januari 2023 (FM2022-23088:1).

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV), varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering.

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flotttilflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

För en utförligare beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del inklusive en företeckning av alla öppet redovisade riksintressen hänvisar Försvarsmakten till myndighetens riksintressekataloger. Katalogerna återfinns på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Kommentar: Informationen noteras.

1.1. Omvärldsläget och Försvarsmakten i tillväxt

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Den militära delen av totalförsvarets övergripande uppgifter framgår i myndighetsförordningar och anges även i regeringens inriktningsbeslut, i årliga regleringsbrev och i andra regeringsbeslut samt i annan lagstiftning och i riksdagsbeslut.

Regeringens styrning omsätts genom strategisk planering, militärstrategisk ledning, operationsplanering samt genomförandeledning, och genomförs inom tilldelade ansvarsområden. Den strategiska planeringen omhändertar resurssättandet av operativa förmågor, liksom utvecklingen, skapandet och vidmakthållandet av förmågorna.

Den 17 december 2024 fattade riksdagen beslut om totalförsvaret för åren 2025-2030. Beslutet anger att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade.

En väsentlig förändring från tidigare förutsättningar är att Natos förmågemål nu också är styrande för utformningen av de nationella förmågorna. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av allierade där uthållighet över en längre tid av säkerhetspolitisk kris eller krig är en nyckelfaktor.

Beslutet för åren 2025-2030 anger också förstärkningar inom alla domäner för den militära förmågan vilket kommer att påverka såväl omfattning som på vilket sätt mark- och vattenområden behöver nyttjas inom och bortom perioden.

Målet för det militära försvaret ska vara att ha förmåga att:

- Försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- Hävda Sveriges territoriella integritet,
- Värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium enlighet med internationell rätt,
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato,
- Främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser,
- Skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Kommentar: Informationen noteras.

Berörda riksintressen för totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Försvarsmakten redovisar även **områden av betydelse** enligt 3 kap. 9 § första stycket.

1.1.1. Öppet utpekade riksintresse och påverkansområden i Lekebergs kommun

Lekebergs kommun berörs av följande öppet utpekade **riksintresse** och **påverkansområden** för totalförsvarets militära del. Utförligare beskrivning av dessa områden, deras värden samt exempel på vilka åtgärder som kan riskera påtaglig skada finns att läsa i aktuell riksintressekatalog.

- **Riksintresset Villingsbergs skjutfält (TM0058)** med tillhörande påverkansområden: **påverkansområden för buller eller annan risk** och **påverkansområde med särskilt behov av hinderfrihet**.

Inom **riksintresse** samt **påverkansområde för buller eller annan risk** gäller bland annat att samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd ska remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Inom **påverkansområde med särskilt behov av hinderfrihet** ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Kommentar: Riktlinje "Riksintresse totalförsvaret buller och annan risk" anger redan att samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd ska remitteras Försvarsmakten. Däremot behöver riktlinje "Riksintresse totalförsvaret hinderfrihet" kompletteras med skrivning om vilka ärenden som ska remitteras till Försvarsmakten.

1.1.2. Riksintressen och områden av betydelse som omfattas av sekretess

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen eller områden av betydelse som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och därmed inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde

för till exempel alla ärenden och projekt som rör objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att till exempel alla ärenden avseende höga objekt i hela landet måste skickas på remiss till Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

För mer information om riksintressen som omfattas av sekretess och remisser till Försvarsmakten se bl.a. **riksintressekatalogerna** eller på Försvarsmaktens hemsida www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Kommentar: En generell riktlinje "höga objekt" läggs till under "G6 Miljö, hälsa och säkerhet".

1.2. Riksintresse för totalförsvarets militära del: Villingsbergs skjutfält

Villingsbergs skjutfält är beläget cirka 10 km öster om Karlskoga i Karlskoga kommun. Fältet berör Örebro, Lekeberg, Nora samt Karlskoga kommuner och har en areal av cirka 10 000 ha.

I försvarsbeslutet för åren 2021-2025 anges att antalet krigsförband i krigsorganisationen successivt ska utökas under perioden 2021-2030, vilket i förlängningen betyder att organisationen förstärks med både personal och materiel. Tillväxten omfattar både en utökad krigsförbandsvolym och ökad förmåga i befintlig organisation. Den innebär utöver utökningen av nya organisationsenheter att flera befintliga grundorganisationsenheter får en förändrad eller utökad roll. Försvarsbeslutet innebär dessutom att fem regementen och en flygflottilj återinrättas, ett av regementena som återinrättas är Bergslagens artilleriregemente (A 9) ska återinrättas i Kristinehamn med Villingsberg som skjutfält.

Övnings- och skjutfält utgör omistliga produktionsresurser för Försvarsmaktens övningar med förekommande utrustning och vapensystem och är därför områden av riksintresse. Villingsbergs skjutfält är ett sådant område, som nyttjas av olika förband inom Försvarsmakten. Det är väsentligt att skjutfältets funktion kan skyddas och bibehållas.

Kommentar: Informationen noteras.

Försvarsmaktens bedömning och synpunkter

Riksintressen för totalförsvarets militära del bedöms i stort korrekt redovisade och beskrivna i översiktsplanen utöver ett antal korrigeringar och texttillägg som behöver göras. För fortsatt stöd gällande redovisning och beskrivning av dessa kan

texten ovan användas eller riksintressekatalogen för Örebro län med tillhörande kartunderlag.

Försvarsmakten vill betona att det är av stor vikt att exempelvis kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i riksintressekatalogen för Örebro län. Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.

1.2.1. Vindkraft

Försvarsmakten noterar att översiktsplanen pekar ut områden för etablering av vindkraft.

För att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan alltid ställas till Försvarsmakten i kommande skeden.

Kommentar: I översiktsplanen pekas inte områden för vindkraft ut, utan "Hänsynsområde vindkraft" och "Olämpligt område vindkraft". Eftersom vindkraftverk i de allra flesta fall är över 20 meter höga, sker alltid en förfrågan till Försvarsmakten i område "Riksintresse totalförsvaret hinderfrihet", inom vilket samtliga tätorter ligger. För resterande områden remitteras höga objekt enligt generell riktlinje "G6 Miljö, hälsa och säkerhet"/ "Höga objekt", se kommentar ovan under 1.1.

1.2.2. Natur-, friluftsområden och områdesskydd

I hela landet ska samtliga ärenden eller projekt som rör områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken för Natura 2000 remitteras Försvarsmakten. Inom **påverkansområden för buller eller annan risk, påverkansområde övrigt och sjöövningsområden** ska områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken så som naturreservat, vattenskydd m.m. remitteras Försvarsmakten. Detta gäller även inom de av Fortifikationsverkets fastigheter som inte utgör riksintressen eller ligger inom påverkansområden.

Kommentar: Informationen noteras.

1.2.3. Trafik och infrastruktur

Försvarsmakten har inget att erinra mot föreslagen utveckling av trafikinfrastruktur under förutsättning att hänsyn tas till Försvarsmaktens tyngsta och bredaste fordon vid utformning av vägar, broar och cirkulationsplatser. Därtill behöver framkomligheten under byggtiden säkerställas för ovan nämnda fordonstyper.

Kommentar: Informationen noteras.

Övriga medskick

Utifrån Boverkets inrådan har Försvarsmakten sedan 2019 ändrat benämningen **influensområde** till **påverkansområde**. För tydligheten bör denna terminologi användas i översiktsplanen och ordet **influensområde** ändras till **påverkansområde**.

För frågor i ärendet, kontakta handläggaren enligt ovan.

I riktlinjer används redan begreppet påverkansområde medan begreppet influensområde används i text. I text om flyginfrastruktur ändras från "influensområden" till "påverkansområden".

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB:s yttranden i översiktsplaneärenden avser myndighetens planeringsunderlag och områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen. Vid behov lämnas även råd och synpunkter inom myndighetens ansvarsområden för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Mer information om MSB:s roll i samhällsplaneringen samt plan- och byggärenden finns på MSB:s webbsida Samhällsplanering

Planeringsunderlag

MSB tar fram en stor mängd underlag som myndigheter, kommuner och andra aktörer kan använda i sin samhällsplanering. MSB:s planeringsunderlag består av information och vägledning i form av webbsidor, publikationer och kartunderlag. MSB:s planeringsunderlag finns tillgängligt på MSB:s webbsida Planeringsunderlag

Kommentar: Informationen noteras.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen)

MSB ansvarar för att lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som myndigheten bedömer är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 2-2a §§ förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden samt 3 kap. 9 § 2 st. miljöbalken. MSB arbetar kontinuerligt med att identifiera mark- och vattenområden som kan vara av riksintresse.

Den 25 oktober 2024 beslutade MSB att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledning-

arna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), den civila delen, enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken (1998:808).

Lekebergs kommun berörs av riksintresseanspråket för luftledningarna och redovisar riksintresseanspråken i sina handlingar. MSB anser att hänsyn till riksintresseanspråken och dess påverkansområden behöver tas vid etablering av vindkraft och att detta bör framgå i angivet område för Hänsynsområde vindkraft samt avsnitten Energi och resurser för framtiden samt kartområde Hänsynsområde Vindkraft.

För att vindkraftsetableringar inte ska påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av luftledningarna behöver vindkraftverk placeras med minst ett avstånd motsvarande vindkraftverkens maximala totalhöjd från riksintresseanspråket. Dessutom behöver hänsyn tas till Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd.

MSB anser även att planförslaget påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av luftledningarna med anledning av den föreslagna utvecklingsinriktningen i mark- och vattenanvändningskartan, främst Mindre ort och Landsbygd, om inte hänsyn till riksintresseanspråken tas i den fortsatta planeringen.

Mer information om MSB:s arbete med områden av riksintresse finns på MSB:s webbsida Riksintresse.

Kommentar: Riksintresseanspråket för luftledningarna redovisas i planförslaget som "Riksintresse totalförsvarets transmissionsnät el". "Hänsynsområde vindkraft" och motsvarande text kompletteras med information om att hänsyn behöver tas till riksintresseanspråken för ledningar i transmissionsnätet och dess påverkansområden vid etablering av vindkraft, och om minsta avstånd, och om minsta avstånd. Se även kommentar under Svenska kraftnät/Utbyggnad av vindkraft, Trafikverket/Örebro flygplats, samt Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för totalförsvaret, den civila delen.

Riktlinjetexten för "Mindre orter och landsbygd" föreslås kompletteras med information om att hänsyn ska tas till "Riksintresse totalförsvarets transmissionsnät el" vid prövning av ny bebyggelse eller ändrad markanvändning.

Synpunkter om skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

Totalförsvårshänsyn i samhällsplaneringen

MSB anser att det är positivt att det finns avsnitt som berör beredskap för risk- och sårbarhet samt samhällsviktig verksamhet och noterar på så vis att kommunen till viss del beaktar totalförsvarets civila intressen, men att det kan utvecklas och tydliggöras. Målet för det civila försvaret kan beaktas som stöd och utgångspunkt i arbetet. Vidare är det även fördelaktigt om slutsatser ur kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utgör underlag till arbetet med att omhänderta totalförsvarets intressen. Även hänsyn till befolkningsskyddet (så som exempelvis skyddsrum, skyddade utrymmen och trygghetspunkter) är relevanta aspekter att belysa och beakta i översiktsplanen.

Läs mer om hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen på MSB:s webbsida Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen.

Kommentar: MSB:s positiva synpunkter om avsnitt om risk- och sårbarhet, och samhällsviktig verksamhet noteras.

I översiktsplanen föreslås att totalförsvarets civila intressen förtydligas med utgångspunkt från mål för civilt försvar, MSB:s vägledning och kommunens RSA. Vidare övervägs att samla frågorna om försvar och beredskap i ett separat avsnitt under tema Risk och sårbarhet.

Övriga upplysningar

Skyddsrum

Enligt MSB:s skyddsrumskarta finns det skyddsrum utpekade i Lekebergs kommun i anslutning till Fjugesta. MSB vill upplysa om att det inte är tillåtet att genomföra ändringar eller ingrepp som kan försämra skyddsrumsfunktionen. Exempel på sådana ändringar kan vara ökade raslaster till följd av exempelvis påbyggnad av fler våningar eller försämring av in- och utrymningsmöjligheter. Vid osäkerhet om åtgärdernas påverkan på skyddsrummet kan kvalificerad skyddsrumssakkunnig med fördel anlitas för rådgivning i tidigt planeringsskede.

För avveckling (samt rivning) av skyddsrum krävs tillstånd som hanteras i separat tillståndprocess. Skyddsrum får endast avvecklas om det finns särskilda skäl, varför MSB är restriktiv med att bevilja ansökningar om avveckling av skyddsrum. Det är fastighetsägaren som ansvarar för ansökan om avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrum-

funktionen, men upplysningsskyldigheten ligger hos kommunen. I en planbeskrivning ska det framgå hur planen är avsedd att genomföras, så som krav på tillstånd och dispenser för bl.a. avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrumsfunktion. För mer information om skyddsrum finns på <https://www.msb.se/skyddsrum>.

Kommentar: Informationen noteras.

Luftfartsverket (LFV)

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

Delen i översiktsplanen som rör riksintresse för totalförsvaret bör kompletteras med information om vad som gäller för flyghinder för den civila luftfarten.

LFV vill påminna om att följande gäller för civil luftfart: **Alla byggnadsobjekt** oavsett typ som master, torn, pyloner, vindkraftverk, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är **högre än 20 meter** över mark eller vattenytan ska remitteras till LFV. **Detta gäller oavsett position på svenskt territorium.** Befinner sig objektet till havs eller i insjö ska även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Kommentar: I den generella riktlinjen "G6 Miljö, hälsa och säkerhet - höga objekt", läggs information till om att Luftfartsverket ska höras, se kommentar under "Länsstyrelsen/Riksintressen/Riksintresse för kommunikationer" ovan.

Energimyndigheten (EM)

Energimyndigheten är positiva till att kommunen har som planeringsmål att verka för en ökad andel förnybar energiproduktion och underlätta för att den installerade solcellseffekten ökar. Energimyndigheten önskar även att kommunen preciserar på vilket sätt kommunen avser verka för en ökad andel förnybar energiproduktion. Detta eftersom energiproduktion kan komma att kräva markanspråk vilket i så fall bör tas med i översiktsplanens markanvändningskarta.

Kommunen har ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för vindkraft från 2012 som i förslaget till ny översiktsplan konstateras fortfarande vara aktuell. Energimyndigheten vill dock påpeka att avgränsningen för riksintresse för energiproduktion inte stämmer överens med nuvarande avgränsning samt att utgångspunkten i de nationella mål som finns har uppdaterats sedan 2012, vilket inte analyserna och rekommendationerna i det tematiska tillägget tar hänsyn till. Därför anser Energimyndigheten

att kommunen bör överväga aktualiteten för det tematiska tillägget för vindkraft igen.

Energimyndigheten noterar även att kommunen inte verkar ha en energiplan. Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Det vore önskvärt att kommunen anger i översiktsplanen om en energiplan planeras tas fram. För mer information och vägledning om kommunal energiplanering, se Energimyndighetens hemsida. Genom att integrera energiplanering i övrig samhällsplanering, så som översiktlig planering, kan kommunen ta vara på möjligheterna som omställningen ger samtidigt som ett resurseffektivt och hållbart samhälle utvecklas. Energimyndigheten vill särskilt understryka elektrifieringens nyckelroll i omställningen till ett hållbart samhälle och att elbehovet kommer att öka kraftigt de kommande åren.

Kommentar: Lekeberg har för närvarande ingen aktuell energiplan som översiktsplanen kan stödja sig på när det gäller precisering av på vilket sätt kommunen avser verka för en ökad andel förnybar energiproduktion. Planförslaget föreslås kompletteras med information om att aktuell energiplan inte finns men bör prioriteras i efterföljande planering. När en sådan tagits fram bör översiktsplanen uppdateras med eventuella markanspråk.

Planförslaget föreslås även kompletteras med att ett nytt tematiskt tillägg för vindkraft bör tas fram i efterföljande planering, med anledning av ändrade förutsättningar på grund av teknikutveckling och ändrade riksintresseanspråk.

MSB:s positiva synpunkter i övrigt noteras.

Statens geologiska undersökning (SGU)

SGU ger på grund av resursbrist generellt i detta samrådsskede för planremisser inte ett platsspecifikt yttrande, utan hänvisar till SGUs allmänna riktlinjer som bifogas.

SGU önskar dock framföra följande:

Utan att ha kunnat granska översiktsplanen i detalj är det positivt att den tar upp en rad för SGU relevanta teman på ett bra sätt. SGU noterar att kommunen tar upp befintliga täktverksamheter med produktion av ballast och torv och även för ett resonemang som inbegriper störningar, lokalisering, nuvarande produktion och framtida behov. Teman som masshantering och materialförsörjning nämns

i planhandlingen. Områden för materialutvinning visas i plankartan och täkter nämns vid namn i både karta och text. Kommunen tillämpar även i andra frågor tillgängligt geologiskt planunderlag på ett bra sätt.

Kommentar: SGU:s positiva synpunkter på hantering av täktverksamheter, masshantering och materialförsörjning och geologiskt planunderlag noteras.

Generella synpunkter rörande planremisser:

Det är av stor vikt att eventuella naturrisker som utgår från jordart, bergart i kombination med vattendrag, topografi, havsnivå och påverkan genom ett ändrat klimat beaktas vid all samhällsplanering, likaså hållbar (åter-)användning av naturresurser som förbrukas av samhället. SGU ser generellt positivt på åtgärder som bidrar till sanering av förorenad mark, klimatanpassning och hållbar energiproduktion för grön omställning. I områden med brant topografi och nära vattendrag bör risk för erosion och skred beaktas, speciellt i områden med finkorniga jordarter. Utpekande av LIS-områden behöver ta hänsyn till potentiellt förekommande naturrisker.

Oavsett om kommunen är självförsörjande på bergmaterial eller ej, behöver fysisk planering tillgodose materialförsörjning till byggande och infrastruktur på både kort och lång sikt, exempelvis genom masshantering, mellankommunala samarbeten och regional materialförsörjningsplanering. Materialåtervinning får härvidlag inte endast ses som en avfallsfråga, utan kan vara en resurs bestående av tex. bergmaterial. Då täktverksamhet kan innebära avsevärd påverkan på omgivningen och samtidigt i många fall ställer specifika krav på råvara och lokalisering, kan det vara klokt att redovisa dylik verksamhet i plankartan om sådan förekommer för att visualisera ev. konkurrerande markanvändning och påverkan. Täkter kan härvid lämpligen även i plantexten nämnas vid namn och typ av verksamhet/omfattning kan kort beskrivas.

Kommentar: Informationen noteras.

Statens geotekniska institut (SGI)

SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Underlag: 1. Digital översiktsplan samråd

Bakgrund och förutsättningar

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

SGI:s synpunkter

Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar

SGI noterar att Lekebergs översiktsplan redovisar ett kartsikt Bedömningszon ras- och skred som återfinns under rubriken Riskbedömning baserat på SGU:s kartor för aktsamhetsområden, vilket är positivt. Notera att detta underlag från SGU är översiktligt och att man även behöver en uppfattning om områdets geologi för att komplettera bilden av vilka delar som kan tänkas omfattas av de geotekniska säkerhetsfrågorna. Vid planering och exploatering finns det dessutom fler geotekniska frågor att ta hänsyn till än säkerhetsfrågorna. SGI rekommenderar därför att översiktsplanen även redovisar en översiktlig beskrivning av de geologiska förhållandena. Detta kan göras i både text och karta.

Kommentar: Att ha kunskap om markens egenskaper är grundläggande för att utforma och bygga stabila, säkra och hälsosamma byggda miljöer. De geotekniska förhållandena påverkar risken för ras-, skred och erosion, men också till exempel risk för påverkan av ämnen som radon och arsenik. Lekeberg bedömer att det inte räcker att redovisa en berggrundskarta i översiktsplanen för att få ett användbart översiktligt geotekniskt underlag som ger vägledning för fortsatt planering. Berggrundskartan i sig säger inte mycket om hur man ska hantera geoteknik vid detaljplanering och bygglovsprövning. Ett sådant underlag bör snarare vara en sammanvägd analys av jord-, berg- och grundvattenförhållanden, som resulterar exempelvis i översiktliga kartsikt med olika typer av riskklasser, som anger var man bör gå vidare med mer detaljerade undersökningar i efterföljande planering osv. I översiktsplaneringen behöver kommunen dock alltid avväga kostna-

den för framtagande av underlag med nyttan för den efterföljande planeringen, och i pågående översiktsplanearbete har andra underlag bedömts som mer angelägna, bland annat en översiktlig analys av förekomst av naturlig förekomst av arsenik i kommunen. Under "Fortsatt arbete" föreslås att en översiktlig geoteknisk utredning tas fram.

De riktlinjer som är relaterade till geotekniska förhållanden i översiktsplanen är "Bedömningszon ras och skred", "Bedömningszon radon", "Bedömningszon arsenik", "Bedömningszon brunnborrning" och "Bedömningszon enskilt vatten". Utöver detta föreslås "Bedömningszon erosion" läggas till, se kommentar under Länsstyrelsen/Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion/Ras, skred och erosion. En generell riktlinje "geotekniska förhållanden" läggs också till under "G6 Miljö, hälsa och säkerhet", där det framgår att undersökning av de geotekniska förutsättningarna alltid ska ske vid framtagande av detaljplan om det inte är uppenbart onödigt.

Klimatförändring och tidsaspekter

Kommunen beskriver tydligt de geotekniska säkerhetsfrågorna och deras koppling till klimatförändring och tid, vilket är bra.

Kommentar: SGI:s positiva synpunkt på hanteringen av geotekniska klimat- och riskfrågor noteras.

Redovisning i karta

Som nämnts ovan har aktsamhetsområden för ras, skred och erosion redovisats i plankartan vilket är bra. Utöver komplettering med de geologiska förhållandena rekommenderar SGI att i de fall där det finns fördjupad kunskap om ett riskområde, i exempelvis befintliga geotekniska stabilitetsutredningar eller rörande redan genomförda åtgärder, kan dessa översiktligt beskrivas i översiktsplanen samt utgöra underlag till kommunens ställningstagande. Detta gäller särskilt för områden som ligger i närheten av branta slänter eller eroderande vattendrag. Exempel på mer detaljerat underlag kan vara geotekniska utredningar som kommunen själva har genomfört. SGI rekommenderar även att kommunen i kartan pekar ut områden där det finns ett stort behov av fördjupade utredningar.

Kommentar: Som åtgärd under "Fortsatt arbete" föreslås att geotekniska utredningar samlas in och sammanställs för att vid nästa uppdatering kunna användas i översiktsplanen.

Kommunens ställningstaganden

Inledningsvis vill SGI säga att det är positivt att kommunen i sin översiktsplan anger att geotekniska förutsättningar ska klarläggas vid planläggning och bygglovgivning. Ett tydligt ställningstagande underlättar för kommunen att få bra rutiner kring att fånga upp frågan om geotekniska risker vid efterföljande detaljplaner men även vid lovärenden. Ställningstagandet om geotekniska risker finns presenterad i löpande text bland annat under de geografiska inriktningarna, vilket också är positivt.

Kommunen kan med fördel bli ännu tydligare i utpekandet av områden där den geotekniska säkerheten kan komma att ingå vid prövning av kommande detaljplaner och bygglov. Till exempel utgör LIS-områden ofta områden där de geotekniska säkerhetsfrågorna kan bli aktuella att hantera. Ställningstagandet bör även inkludera hur kommunen avser att hantera frågan för befintlig bebyggelse.

SGI:s positiva synpunkter noteras. Angående utpekande av områden där säkerheten kan komma att prövas, se kommentar under "Redovisning

av geologiska och geotekniska förutsättningar" ovan. En översiktlig geoteknisk utredning föreslås under "Fortsatt arbete" som underlag för att tydliggöra geotekniska riskområden.

Rekommenderat planeringsunderlag

Vi rekommenderar kommunen att titta närmare på underlag från Skogsstyrelsen som hanterar instabila slänter och områden som kan påverkas vid ras, SGU:s jordartskarta med geologisk information samt Lantmäteriets kartor som redovisar terränglutningar i brunton, där bergslänter med risk för ras kan identifieras. Notera att risk för bergras (samt blocknedfall) ingår i de geotekniska säkerhetsfrågorna och ska också redovisas. Skogsstyrelsen och SGU redovisar även information om befintliga raviner och ravinbildningar, vilket förekommer inom kommunen. Detta kan också vara värdefullt underlag.

Kommentar: Kartlager "Bedömningszon ras och skred" ses över med avseende på instabila slänter och påverkansområden för ras, och andra underlag.

Regionala organ och grannkommuner

Bakgrund

Samrådsförslaget har remitterats till Region Örebro län, Länstrafiken, Örebro kommun, Karlskoga kommun, Degerfors kommun, Laxå kommun, Hallsbergs kommun och Kumla kommun.

Region Örebro län (RÖL)

Sammanfattning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till ny översiktsplan för Lekebergs kommun. Planförslaget är uppbyggt utifrån Boverkets digitala ÖP-modell och presenteras på ett pedagogiskt, lättillgängligt och informativt sätt. Upplevelsen är ett väl genomarbetat och tydligt planförslag.

Planförslagets rumsliga utveckling utgår från en tydlig strategi om att åstadkomma en stark och hållbar struktur genom att samordna bebyggelse och kommunikationer i starka stråk. Planens strukturbild prioriterar utveckling i orter utmed tre huvudstråk för att stärka förutsättningarna till hållbara transporter. Med genomtänkta länkar mellan starka stråk, samt strategiskt placerade bytestpunkter och en plan för ett ambitiöst cykelnät, förstärks tillgången till hållbara transporter även i mindre bebyggelsekoncentrationer utanför de starka stråken. Strukturbilden utgör en stomme för hur kommunens bebyggelseutveckling och infrastrukturplanering ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt. Hållbarhetsperspektiven är genomgående högt prioriterade och inarbetade i planen.

Ett perspektiv av hållbarhet som formar planen är kommunens mål om att begränsa befolkningstillväxten genom ett planeringstak på en genomsnittlig befolkningstillväxt på max 45 personer per år fram till år 2050, vilket innebär en planering för ca 9 800 invånare år 2050.

Sammantaget bedömer Region Örebro län att planförslaget har goda förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden med bäring på fysisk planering.

Kommentar: Regionens positiva synpunkter på översiktsplanens övergripande inriktning och dess bidrag till den regionala utvecklingsstrategin noteras.

Avgränsning av Region Örebro läns yttrande

Region Örebro län strävar efter att tillföra en regional och storregional dimension till den kommunala fysiska planeringsprocessen. Region Örebro läns yttrande över planförslaget utgår därför från den antagna regionala utvecklingsstrategin (RUS) med fokus på fyra av de totalt tio prioriterade områdena, nämligen Kompetensförsörjning och matchning, Klimat, miljö och energi, Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer samt Transporter och infrastruktur. Urvalet av dessa prioriterade områden har gjorts på grund av att de i högre grad än de andra är kopplade till mark- och vattenanvändningen, vilket också är översiktsplanens fokus i enlighet med bestämmelser i Plan- och bygglagen (PBL).

Förutom att lämna synpunkter med koppling till RUS relaterar Region Örebro län även yttrandet till rapporten ÖMS 2050 - samverkan kring planering i östra Mellansverige med tillhörande planeringsunderlag. Rapporten har tagits fram gemensamt av regionalt utvecklingsansvariga i Region Stockholm, Region Uppland, Region Södermanland, Region Östergötland, Region Örebro län, Region Västmanland, Region Gävleborg samt Mälardalsrådet. Enligt Regionstyrelsens beslut ska rapporten fungera som en utgångspunkt och ett underlag för det regionala utvecklingsuppdraget och det storregionala utvecklingsarbetet.

Kommentar: Informationen noteras.

RUS prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning

Detta prioriterade område syftar i första hand till att nå balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden, men handlar också om att attrahera spetskompetens till länet, likväl som att möjliggöra ingångar till arbetslivet för de som står långt från arbetsmarknaden.

Den fysiska planeringen har stor betydelse för kompetensförsörjning och matchning när det kommer till att skapa goda förutsättningar för människor att i sin vardag på ett enkelt sätt ta sig från bostaden till utbildning och arbete. Lokaliseringen av bostäder, utbildnings- och arbetsplatser i förhållande till varandra och till fysisk och digital infrastruktur är central. Det är därför glädjande att planförslaget har en tydlig planeringsinriktning med hög ambition om att skapa god tillgänglighet

till hållbart resande. Även den digitala infrastrukturens betydelse för exempelvis kompetensförsörjning, samhällstjänster och näringslivets utveckling lyfts som viktiga, inte minst för landsbygdsutveckling.

Lekeberg tillhör Örebro arbetsmarknadsområde vilket syns tydligt i pendlingsströmmarna mellan Lekeberg och Örebro. Närheten till Örebro, Karlskoga och Kumla ger kommunen goda förutsättningar att klara kommunens kompetensförsörjning. Ambitioner som kommunen nämner är att skapa ännu bättre pendlingsmöjligheter med buss. I planförslaget pekar kommunen ut ett önskvärt kollektivtrafikstråk mellan Fjugesta och Kumla. Förslaget noteras men är inget som finns med i planerna för prioritering från Region Örebro läns sida. Det är en relation som lagts ner på grund av för liten efterfrågan på resor, men ökar resandet i relationen är det inget som utesluts. Beträffande kollektivtrafik mellan Mullhyttan och Fjugesta, samt mellan Fjugesta och Örebro, ser Region Örebro län, precis som Lekeberg ett starkt samband. Kommunens önskemål om samma busslinje på sträckan noteras. Region Örebro län föreslår att möjligheter till linjeändringar diskuteras vidare inom ramen för ordinarie mötesavstämningar.

Region Örebro län bedömer att översiktsplanens intentioner överensstämmer i hög grad med den regionala utvecklingsstrategin för målområde Kompetensförsörjning och matchning.

Kommentar: Samsynen kring utvecklingen av stråket Örebro-Mullhyttan noteras, liksom regionens syn på stråket Fjugesta-Kumla. Även regionens positiva synpunkt på samstämmigheten med målområdet noteras.

RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har i en regional strukturbild illustrerat hur de generella förutsättningarna ser ut för tillkommande bebyggelse beträffande boendes tillgång till transportsystemet för arbetsmarknad, skola, fritidssysselsättning samt offentlig och kommersiell service.

Planförslaget tar tydligt avstamp i en kommunal strukturbild som är uppbyggd kring en stomme bestående av starka stråk och strategiskt utplacerade bytespunkter som möjliggör hållbart resande mellan tätorter, samhällen och byar. Större bostadsområden lokaliseras till huvudorterna. Befintlig bebyggelse utmed pendlingsstråk kompletteras för att öka resandeunderlaget för linjerad kollektivtrafik. En ambitiös plan för utbyggnad av cykelinfra-

struktur, bytespunkter och länkstråk som knyter samman landsbygd, byar och tätorter, är ett gott exempel på hur hållbart samhällsbyggande kan gestaltas i en kommun med stor befolkningsandel boende på landsbygden. Tillsammans med en väl utbyggd digital infrastruktur finns goda förutsättningar för levande landsbygd då det underlättar distansarbete och tillgängliggör många offentliga och privata servicefunktioner och tjänster, liksom utbud av kultur och evenemang, samtidigt som transportbehovet minskar.

Den kommunala strukturbilden har stora likheter med den regionala strukturbilden. Region Örebro län noterar kommunens förslag till komplettering med ett nodsammanbindande kollektivtrafikstråk mellan Fjugesta och Mullhyttan och utvecklingsområde längs regionalt prioriterat transportsamband. Inspelet tas med till framtida arbete regional utvecklingsstrategi (RUS) och revidering av strukturbild.

En tydlig inriktning i planförslaget är att kommunen vill begränsa befolkningstillväxten i kommunen. Ett planeringstak för olika kommundelar tydliggör målen för befolkningsutvecklingen i olika delar av kommunen fram till år 2050. Dagens befolkning på 8 600 personer tillåts öka till max 9 800 invånare år 2050. Ett viktigt mål är att befolkningstillväxten fördelas så att hela kommunen drar nytta av den och kan utvecklas på ett hållbart sätt. Utifrån kommunens strategi med ett planeringstak ser Region Örebro län att det vore positivt om planen kompletteras med en handlingsplan för bostadsförsörjning med tillhörande analys baserad på demografi, då det utgör ett viktigt underlag för kommunens långsiktiga planering.

Region Örebro län bedömer att planförslaget bidrar till måluppfyllelse avseende RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer.

Kommentar: Regionens samsyn kring strukturbild och utveckling av ett nodsammanbindande kollektivtrafikstråk mellan Fjugesta och Mullhyttan noteras. Lekeberg är mycket positiva till att frågan tas in i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

Kommunen är medveten om behovet av en handlingsplan för bostadsförsörjningen och föreslår att behovet tydliggörs i översiktsplanen, se kommentar under Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Bostadsförsörjning. Avsikten är att handlingsplanen tas fram snarast.

Regionens positiva synpunkt på samstämmigheten med målområdet noteras.

RUS prioriterade område Transporter och infrastruktur

Detta prioriterade område syftar till att ta tillvara länets strategiska logistikläge, samt stärka sambanden till landets storstäder och grannländer, samtidigt som transportsystemet blir mer hållbart och tillgängligt. En målsättning är att öka andelen resor med hållbara transporter och därigenom begränsa den negativa miljö- och klimatbelastningen.

En viktig förutsättning för att möjliggöra hållbara transporter är att bebyggelsestrukturen hålls tät. Korta avstånd mellan bostäder, arbetsplatser, kommersiell och offentlig service ökar incitamenten för att gå och cykla. De planerade områdena för ny bebyggelse har en tydlig koppling till de befintliga kollektivtrafikstråken vilket ökar sannolikheten att de som flyttar in väljer hållbara transportsätt och bygger på resandeunderlaget och utveckling av trafiken. Planeringsinriktningarna för utvecklingsstruktur går väl i linje med faktorerna som forskningen säger har inverkan på valet av kollektivtrafik som färdstätt. Det som saknas är vikten av att väginfrastruktur och bebyggelse medger en konkurrenskraftig restid för kollektivtrafiken jämfört med bilen. Det är en viktig faktor vid åtgärder på befintlig väginfrastruktur såväl som vid ny- eller ombyggnation av densamma. Planförslaget skulle kunna tydliggöra hierarkin mellan olika trafikslag.

Möjliggörandet av Nobelbanan, som en del i genomförandet av den storregionala satsningen på en sammanhängande järnväg mellan Stockholm och Oslo, beskrivs tydligt i planförslaget. Region Örebro län ser positivt på kommunens inställning till järnvägen som en stor möjlighet för att öka kapaciteten för godstransporter likväl som persontransporter vilket bedöms kunna bidra starkt till utveckling av näringsliv, arbets- och bostadsförsörjning regionalt såväl som storregionalt. Region Örebro län ser positivt på kommunens medvetenhet, förhållningssätt och inställning till att pågående lokaliseringstudier för järnvägens sträckning behöver ha sin gång och att översiktsplanen behöver anpassa sig till utredningens slutresultat.

Kommentar: Betydelsen av konkurrenskraftiga restider lyfts på flera ställen i planförslaget, under "Övergripande inriktning" (pdf sid 26, 43, 45f) och under "Tematiska inriktningar" (pdf sid 58f, 60f, 68). Frågan om bebyggelsens och väginfrastrukturens utformning för att korta restiderna kan dock förtydligas. Planförslaget ses över med hänsyn till detta. Övriga synpunkter noteras.

Nerikes Brandkår (NB)

Infrastruktur

Vatten för brandsläckning

Kommunen bör ta fram en sammanhållen planering för brand- och släckvattenhantering.

Brandvatten är det vatten som används för att släcka en brand, och släckvatten är det vatten som avrinner efter släckningen och kan i vissa fall vara förorenat.

Både dricksvatten- och brandvattenförsörjning är övergripande kommunala ansvarsområden.

Planeringen för brand- och släckvatten behöver ske i nära samverkan mellan kommunernas enheter för fysisk planering och miljötillsyn, VA-huvudmannen och räddningstjänsten.

Kommentar: Behovet av en sammanhållen planering för brand- och släckvattenhantering läggs till planförslaget under "Fortsatt arbete".

Framkomlighet för räddningstjänsten

Räddningstjänstens möjlighet till insats förutsätter att vägnätet planeras så att räddningsfordon har möjlighet att ta sig fram via huvudgator utan att riskera fastna i bilköer.

Lokalgators utformningar inom bostadsområden har Nerikes Brandkår som regel få synpunkter på, framkomligheten på dessa gator är oftast tillräcklig under förutsättning att fordon parkeras på avsedda platser och att det finns utrymme för snöröjning och snövallar.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Risker och skyddsavstånd

I fortsatt planarbete bör kommunen identifiera riskobjekt och/eller andra riskkällor som kan påverka särskilt skyddsvärda objekt ur ett samhällsperspektiv, arbetet bör ske inom kommunens risk- och sårbarhetsarbete.

Inom begreppet riskhantering bör även olycksförebyggande åtgärder planeras, exempelvis skyddsavstånd till transportleder av farligt gods och industrier med hantering av kemikalier men även klimatrelaterade risker som framgår av den översiktliga klimatanalysen.

Byggnader måste kunna utrymmas i översvämningssituationer och räddningstjänst måste ha möjlighet att ta sig till och från byggnaderna. Särskilt

höga krav bör ställas i planer som medger användningar där personer vistas som kan förväntas ha svårighet att utan hjälp evakuera byggnader själva.

Kommentar: Risk- och olycksförebyggande åtgärder i form av till exempel skyddsavstånd och krav på utredning hanteras i kapitel "Beredskap för risk och sårbarhet" och med riktlinjer för ett antal bedömningszoner för till exempel översvämning, ras- och skred, farligt gods, deponi, med flera, se "Risker och hänsyn/Riskbedömning" i kartan. Farliga verksamheter enligt LSO eller Seveso finns inte i kommunen.

*Vidare har Lekeberg låtit ta fram en översiktlig klimatanalys med modellering av översvämningsrisker vid skyfall, vilken indikerar att det kan finnas översvämningsrisker på vägnätet både i tätorter och på landsbygden (se öp pdf sid 239 f) och som kan innebära problem för framkomlighet och utrymning vid allvarliga översvämningar. I planen förslås därför fortsatt arbete med att mer detaljerat identifiera riskområden och föreslå åtgärder för att förebygga dessa eventuella risker, se även Länsstyrelsen/Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion/översvämning och Trafikverket/Klimat-anpassning. **Identifiering av riskobjekt och/eller andra riskkällor förs också upp under Fortsatt arbete inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.***

Örebro kommun (ÖRB)

Remissen för Lekebergs kommuns förslag till översiktsplan hanterar flera mellankommunala intressen där Örebro berörs. Örebro kommun konstaterar att Lekebergs kommun, likt Örebro kommun, har ambitionen att i översiktsplanen arbeta in sin del av den fördjupade översiktsplan för Vintrosa-Lanna som kommunerna gemensamt tog fram 2012.

Förslaget till översiktsplan bygger på ett scenario där Lekebergs kommun kommer ha en befolkning på max 9 800 personer år 2050, vilket är 1 200 fler än idag. Planeringstaket för befolkningsutvecklingen föreslås variera mellan olika delar av kommunen, med en maximal ökning på 170 personer i Lanna. En följd av det är att en relativt begränsad bebyggelseutveckling föreslås i Lanna. Det kan i sin tur påverka den lokala bostadsmarknaden i Vintrosa, vilket Örebro kommun har en beredskap för genom att Vintrosa är en av de orter som prioriteras för bebyggelseutveckling i Örebro kommuns förslag till ny översiktsplan. Det är värt att notera att möjligheterna till utveckling av i Vintrosa be-

gränsas av höga naturvärden i området och främst kan ske inom de ytor som Örebro kommun i sitt förslag har pekat ut för bostadsutbyggnad.

I Lekebergs kommuns förslag anges att när det gäller större etableringar med behov av verksamhetsmark vid E18 finns stora områden avsatta utanför Lanna i Örebro kommun, vilket bedöms täcka behovet under planperioden. Örebro kommun vill uppmärksamma på att de ytor i Vintrosa som pekats ut för verksamheter i Örebro kommuns samrådsförslag till ny översiktsplan kommer att minskas ner inför granskning, mot bakgrund av Länsstyrelsens yttrande i samrådet. Det är lämpligt att Lekebergs kommun i granskningsskedet stämmer av att bedömningen av behovet av verksamhetsmark fortfarande håller.

Örebro kommun ser positivt på Lekebergs ambition att skapa starka stråk där bebyggelse, service och kollektivtrafik samverkar. Kommunen delar bilden av att en stark kommunikationsstruktur, med bra bytespunkter till kollektivtrafik under resans gång, underlättar hållbart resande över kommungränserna och stärker tillgängligheten till arbetsmarknaden i Örebro vilket gynnar båda kommunerna.

Lekebergs kommun belyser vikten av Nobelbanan och dess möjligheter vilket ligger i linje med Örebro kommuns viljeriktning. Lekebergs kommun har i förslaget pekat ut ett önskvärt läge för en eventuell framtida pendelstation längs Nobelbanan i anslutning till motorvägsavfarten vid Lanna/Vintrosa inom Örebro kommuns geografiska område. Det är värt att notera att Örebro kommun i sitt samrådsförslag till ny översiktsplan inte har pekat ut något önskat läge för en eventuell pendeltågstation, i väntan på resultatet av den pågående lokaliseringsutredningen för Nobelbanan.

Örebro kommun ser positivt på att förslaget omfattar att bedömningszoner införs kring prioriterade vattenförekomster, såsom Svartån. De riktlinjer för markanvändning som föreslås i tillrinningsområdena för vattenförekomster bedöms kunna bidra till förbättrad vattenkvalitet i Svartån.

Kommentar: Information om Örebro kommuns planering av Vintrosa, pendelstation, och minskningen av verksamhetsmark vid E18 noteras, liksom positiva synpunkter på utvecklingsstruktur och införande av bedömningszoner kring vattenförekomster. Se även synpunkter från Degerfors kommun/Svartån. LRF angående Svartån.

Karlskoga kommun (KGA)

[Remissvaret är ett tjänstepersonsyttrande och har inte behandlats politiskt]

Fokus har varit två frågor som särskilt berör Karlskoga kommun.

Nobelbanan

Det ställningstagande som Lekebergs kommun gjort avseende Nobelbanan matchar lägesmässigt fullt ut den sträckningskorridor som Karlskoga lovat försvarar genom den egna kommunen, det vill säga att i möjligaste mån följa det redan etablerade kommunikationsstråket längs E18. Denna samsyn mellan kommunerna är ett styrkebesked att ta fasta på för den pågående lokaliseringsutredningen.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Villingsbergs skjutfält

Vad gäller skjutfälten (Bofors skjutfält berörs indirekt) är det svårare att fånga kommunens ståndpunkt även om inget kunnat noteras som antyder några motstående intressen. Det finns å andra sidan noteringar om att översiktsplanen avses att kompletteras till granskningsskedet vad gäller ställningstaganden rörande riksintressen. En specificerad rubricering avseende totalförsvaret skulle oaktat detta vara till fördel.

Kommentar: Lekeberg har ingen ståndpunkt i frågan om de militära skjutfälten, utan tillgodoser de riksintressen som finns. I översiktsplanen införs riktlinjer för "Riksintresse totalförsvaret på land", "Riksintresse totalförsvaret buller och annan risk" och "Riksintresse totalförsvaret hinderfrihet". Kommunens ställningstaganden till riksintressena kommer att sammanställas i ett eget avsnitt till granskningen. Ett samlat avsnitt om försvar och beredskapsfrågor under tema Risk och sårbarhet, övervägs också inför granskningen, se även kommentar under Länsstyrelsen/Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion/Säkerhet, beredskap och civilt försvar, och under MSB/Totalförsvarets hänsyn i samhällsplaneringen.

Övrigt

Översiktsplanen har skannats efter andra ställningstaganden som berör Karlskoga men några sådana har inte kunnat identifieras. Vi skulle uppskatta en återkoppling ifall det trots allt skulle finnas intressen som kan vara relevanta för Karlskoga att titta närmare på.

Det är bra att det finns ett PDF-alternativ för den som vill ta del av översiktsplanen i sin helhet eftersom det digitala upplägget, precis som för många kommuner, är tämligen svårt att hantera och överblicka. PDF-dokumentet är dock extremt omfattande, varför en uppdelning mellan faktaunderlag och liknande respektive framåtsyftande delar som exempelvis ställningstaganden skulle förenkla olika specifika sökningar.

Kommentar: I planförslaget tillkommer ett avsnitt om mellankommunala frågor, vilket underlättar grannkommunernas granskning. Vad gäller översiktsplanens omfattning, se kommentar under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter och Hallsbergs kommun.

Degerfors kommun (DEG)

Trafik

Väg 204 hör till det nationellt prioriterade vägnätet. Lekebergs riktlinje angående detta är att lokalisering och utformning av ny bebyggelse ska ske utan att nationellt prioriterad väg får en begränsad framkomlighet eller sämre trafiksäkerhet. Värmlandsbanan (järnväg) passerar sydvästra delen av Lekebergs kommun och är av riksintresse. Riktlinjen om denna anger att järnvägen ska skyddas mot åtgärder som kan påverka banans funktion negativt i enlighet med riktlinje för riksintresset. Inom 150 meter från spårmitt behöver lämpliga riskavstånd och eventuella behov av skyddsåtgärder utredas vidare vid planläggning och bygglovsprövning av ny bebyggelse och markanvändning.

Dessa ställningstaganden överensstämmer med Degerfors kommuns inriktning.

Kommentar: Informationen noteras.

Nobelbanan

Nobelbanan planeras att gå genom Lekeberg, som huvudalternativ i anslutning till E18. Flera alternativa lägen söder om Lanna och norr om sjön Multen har också diskuterats. De utredningsalternativ som redovisas i översiktsplanen är mycket preliminära sträckningar som utgår från idag tillgängligt utredningsmaterial. Arbete med en lokaliseringstudning påbörjades i september 2024 och beräknas vara klar våren 2026, vilket kommer att påverka utredningsalternativen i översiktsplanen.

Lekeberg förespråkar en sträckning av Nobelbanan i anslutning till E18 för att minimera påverkan på boendemiljöer och naturvärden.

Tidigare förslag till stråk för Nobelbanan har avvisats av en tydlig politisk majoritet i Degerfors kommun, då stråken i samtliga fall bedömts ha en tydligt negativ inverkan på andra centrala intressen som t.ex. skyddsvärda natur- och kulturmiljöer, områden för rekreation och friluftsliv mm. Trafikverkets arbetsstrategi enligt den s.k. ”fyrstegsprincipen” skall tillämpas för att säkerställa en god resurshushållning och för att åtgärder ska bidra till en hållbar samhällsutveckling enligt följande steg: 1. Tänk om 2.Optimera 3. Bygg om 4. Bygg nytt

Degerfors kommun avvisar en ny järnvägssträckning och vill istället att den nuvarande Värmlandsbanan enligt steg 2 optimeras, enligt steg 3 byggs om (t.ex. förstärkningar, trimningsåtgärder) och enligt punkt 4 delvis byggs nytt (t.ex. dubbelspår, delvis ny sträckning, nya stationslägen och mötespår). En uppdaterad Värmlandsbana skulle till en betydligt lägre investeringskostnad, med tidsvinster i förhållande till nuläget och med hänsyn tagen till befintliga boende-, natur- och kulturmiljöområden mm på ett tydligt och snabbare sätt kunna förbättra tågtrafiken i utredningsområdet, som en del av snabbare tågtrafik mellan Oslo-Stockholm. (Se ks au § 46/2025).

Om projekt Nobelbanan går vidare trots ovan anförda bedöms Lekebergs ställningstagande om Nobelbanans sträckning i anslutning till E18 vara förenligt med Degerfors intressen. En sådan sträckning bedöms påverka de höga naturvärdena inom riksintresset Södra Kilsbergen, klustret av naturreservat och opåverkade områden minst. Dessutom erhålls den bästa regionala nyttan vid en sträckning inom ett rimligt avstånd från potentiella resenärers bostäder och arbetsplatser.

Kommentar: Degerfors kommuns inställning till Nobelbanan noteras.

Kollektivtrafik

En viktig åtgärd i översiktsplanens utvecklingsstrategi är att hela sträckan Örebro-Mullhyttan ska ingå i delregionalt stråk och att linje 600 förlängs till Mullhyttan, dels för att linjen ska bli sammanhängande, dels för att få till stånd en tätare trafik i huvudstråket till Mullhyttan, och därmed kraftfullt förbättra tillgången till kollektivtrafik i en stor del av kommunen och minska andelen bilresor. Mullhyttan bedöms också ha stor potential som utvecklad boendeort, vilket förutsätter goda kommunikationer med Örebro stad. Turtätheten behöver inte vara lika hög som mellan Fjugesta och Örebro, till exempel kan varannan tur gå vidare till Mullhyttan, men linjen bör vara sammanhållen hela vägen.

Lekeberg arbetar för att linje 600 ska förlängas till Mullhyttan och ingå i delregionalt stråk mellan Örebro och Mullhyttan.

Om linje 600 på sikt förlängs till Mullhyttan bör även möjligheten att vissa turer fortsätter till Svartå undersökas för att underlätta hållbara resor mellan Svartå och Fjugesta/Örebro. En sådan utveckling kan också samordnas med linje 593 som går mellan Karlskoga och Laxå via Degerfors och Svartå vilket skulle innebära att boende i Lekeberg kan nå järnvägsstationerna i Degerfors resp. Laxå med kollektivtrafik.

Kommentar: Degerfors kommuns inriktning för utveckling av kollektivtrafiken mellan Mullhyttan och Svartå noteras. En sådan utveckling skulle vara till fördel även för arbetspendlare och boende i Lekeberg. Eftersom kollektivtrafikresurserna är begränsade fokuserar Lekeberg på förlängningen av linje 600 till Mullhyttan, vilken bedöms som den högst prioriterade sträckan i kommunen. Även sträckan Fjugesta - Kumla är en viktig del för tillgängligheten i Lekeberg.

Kilsbergen

Under temat Levande natur- och kulturmiljöer markeras riksintressen för friluftsliv Kilsbergen och Södra Kilsbergen. Riktlinjen för området innebär att som huvudregel gäller att inga åtgärder som kan medföra påtaglig skada på riksintresset får genomföras, och att ny markanvändning påverkar områdenas värden negativt prövas restriktivt.

Riksintresseområdet Södra Kilsbergen sträcker sig in i Degerfors kommun och värderas högt både i vår översiktsplan och i vårt naturvårdsprogram. Kilsbergen som intressant frilufts- och naturområde har inga skarpa geografiska gränser men omfattar även vissa områden utanför de två riksintresseområdena; Kilsbergen som ligger inom Örebro, Lekebergs och Nora kommuner samt Södra Kilsbergen som ligger inom Degerfors, Karlskoga och Lekebergs kommuner.

Både Degerfors och Lekebergs kommuner har deltagit i arbetet med Viljeinriktning Kilsbergen. Syftet med viljeinriktningen är att beskriva de medverkande aktörernas gemensamma vilja och ambition kring utvecklingen av Kilsbergen inom friluftsliv och turism. Ett samverkansråd arbetar med Kilsbergens utveckling utifrån Viljeinriktningen.

Kommentar: Degerfors kommuns inställning till Södra Kilsbergen noteras. Information om samarbetet kring Kilsbergens friluftsliv och turism läggs till planförslaget, se även Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Naturmiljö och friluftsliv.

Svartån

Svartån inklusive tillrinningsområden pekas ut som Bedömningszon dricksvatten för att långsiktigt värna dricksvattenförsörjning. Vid prövning av ny markanvändning, bebyggelse och andra åtgärder inom bedömningszon ska effekterna på vattenförekomsten kartläggas och eventuell påverkan förebyggas.

Svartån har sin upprinnelse i Kilsbergssjöarna mellan Degerfors och Lekebergs kommuner. Även Degerfors har dricksvattenintressen i Svartåsystemet och ser det som prioriterat att negativ påverkan på vattenkvaliteten förebyggas.

Kommentar: Synpunkten om behov av god vattenkvalitet i Svartån noteras. Se även synpunkter från Örebro kommun, och LRF.

Laxå kommun (LAX)

Översiktsplanen är genomarbetad där kommunen på ett noggrant sätt redogör för vad som finns idag och vilka förutsättningar som finns för den framtida mark- och vattenanvändningen.

Med de rådande omständigheterna som vi står inför hade det varit intressant att det i översiktsplanen tydliggörs hur kommunen avser att använda sig av mellankommunala samarbeten och kontakter med andra kommuner i det fortsatta samhällsbyggandet. Det kan vara betydande i ett regionalt perspektiv där ett förtydligande kan skapa förutsättningar för ett planeringsmässigt mer sammanhållet län.

För att det ska vara lättare att navigera i plankartan skulle det vara bra om det kunde skapas större kontraster mellan element i kartan exempelvis när lagret för verksamhetsområde tänds.

Kommentar: Frågan om mellankommunalt samarbete i allmänhet och om organisatoriskt samarbete kring plan- och byggfrågor i synnerhet, är fortsatt aktuell, men är inte en fråga för översiktsplanen.

Plankartans färger och kontraster ses över i det fortsatta arbetet.

Laxå kommuns positiva synpunkter på planförslaget i övrigt noteras.

Hallsbergs kommun (HAL)

Hallsbergs kommun upplever att strukturerna i den digitala samrådshandlingen fungerar väldigt bra med tydliga instruktioner och det är lätt att hitta de områden som man är intresserad av. Samrådshandlingen generellt är väldigt omfattande men upplevs inte betungande.

Samrådshandlingen beskriver Lekebergs övergripande inriktning med övergripande strategier för befolkningsutveckling och samhällsstrukturer för att förbättra förutsättningarna för en hållbar utveckling i hela kommunen. Detta har sedan utmynnat i tre planeringsinriktningar och ett planeringstak avseende befolkningsutveckling, se bilder. Hallsbergs kommun tycker att översiktsplanen innehåller goda bedömningar som kommer att bidra till Lekebergs utveckling på ett bra sätt.

Hallsbergs kommun har i övrigt inte synpunkter på innehållet.

Kommentar: Hallsbergs kommuns positiva synpunkter på planförslaget inriktningar noteras, liksom på frågan om läsbarhet, se även kommentar under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter.

Kommunala organ

Bakgrund

Samrådsförslaget har remitterats till följande kommunala nämnder, bolag, avdelningar, funktioner, samverkansorgan och råd: Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Sydnärkes miljö- och byggnämnd, Sydnärkes IT-nämnd, Lekebergs bostäder, Lekebergs kommunfastigheter, KS teknik och serviceavdelning, KS näringslivs- och utvecklingsavdelning, KS kultur- och fritidsavdelning, KS säkerhetschef, Folkhälsoteamet, Sydnärkes kommunalförbund, Vätternvatten, Brottsförebyggande rådet och Rådet för tillgänglighets- och äldre frågor. Remisserna till Kommunstyrelsens (KS) avdelningar har besvarats på tjänstepersonsnivå.

Sydnärkes miljö- och byggnämnd (SMB)

Sammanfattning

Förvaltningen är överlag positiva till Lekebergs förslag till ÖP, som är omfattande, detaljerad, lättförståelig och tydlig. Nedan följer förvaltningens synpunkter och förbättringsförslag.

Kommentar: Den övergripande positiva synpunkten noteras.

Övergripande synpunkter

Landsbygdsbebyggelse är utpekad inom samma område som utpekat riksintresse för totalförsvaret (Villingsbergs skjutfält). Landsbygdsbebyggelse är utpekad inom influensområde för flyget inget resonemang om buller från flyget, likt den som finns om vägtrafikbuller.

Det anges att det ska samrådas med olika parter i olika händelser, är det lämpligt att blanda in detta i en översiktsplan då det kan styras av annan lagstiftning.

Kommentar: "Landsbygdsbebyggelse" i karten för Utvecklingsinriktning motsvarar "Mindre orter och landsbygd" i karten för Mark- och vattenanvändning". Eftersom synpunkten handlar om buller vid mark- och vattenanvändning, bör det vara "Mindre orter och landsbygd" som avses. Dock är det något oklart vilket resonemang om buller som avses. I "Mindre orter och landsbygd" ingår inte bara ny bebyggelse utan också befintlig, varför även till exempel bullerkänsliga områden ingår. Synpunkten synliggör behovet av att tydliggöra restriktioner för ny störningskänslig bebyggelse

inom "Riksintresse totalförsvaret buller och annan risk", vilket läggs till riktlinjerna för "Mindre orter och landsbygd" och för "Mellanstor ort". "Den mellanstora ort som berörs är Leken.

Flera myndigheter, till exempel Svenska kraftnät, kräver att översiktsplanen anger samrådsskyldighet i översiktsplanen, se till exempel Länsstyrelsen/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den militära delen, Länsstyrelsen/Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den militära delen, Länsstyrelsen/Riksintresse för kommunikationer. Det ligger också i linje med översiktsplanens ambition att vara ett så tydligt stöd som möjligt för efterföljande planering. Under planens användning kan samrådsparter tillkomma eller ändras, liksom annat som styrs av annan lagstiftning. Detta bör fångas upp vid kommande uppdateringar av översiktsplanen.

Avsnitt Övergripande inriktning

Utgångspunkter

Övergripande mål - Påverkan på översiktsplanen på de övergripande målen. Bra att det finns kommentarer vad som påverkas översiktsplanen mest, men det vore också bra med konkreta exempel på hur målen påverkat samrådsförslaget. Exempel 1: Agenda 2030: Mål 13 om att bekämpa klimatförändringar har till exempel lett till att ett lokalt cykelnät pekats ut. Exempel 2: Barnkonventionen har lett till att parkmark pekats ut i de tre tätorterna.

Förutsättningar i omvärlden och i närområdet - Gärna några konkreta exempel enligt ovan

Befolkningsscenarier

Det saknas en text som beskriver hur mycket bostäder som bedöms rymmas i de utpekade områdena för bostäder och i vilken mån de överensstämmer med planeringstaket. Till exempel: Alla utpekade områden i Mullhyttan bedöms rymma ca XX nya bostäder.

Lekebergs utvecklingsinriktning

Saknas konkreta exempel. Ett exempel: I texten för inriktningen Livskraftig landsbygd står det *Planeringen behöver förbättra möjligheten att bo och arbeta i mindre orter och på landsbygden...* Ge exempel på hur ÖP skapar bättre förutsättningar.

Kommentar: Synpunkterna om "Övergripande inriktning" noteras.

Avsnitt Tematiska inriktningar

Avsnittet Tematiska inriktningar består av bakgrunds fakta som skulle kunna läggas i ett separat dokument och i stället skulle slutsatser och gjorda avvägningar i ÖP av all denna fakta kunna redovisas i ÖP.

*Kommentar: **Möjligheten att med enkla medel förbättra planens överblickbarhet och tydlighet ses över, se "Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter".***

Effektiva och hållbara kommunikationer

Bra underlag för regionens planering av det regionala statliga vägnätet och cykelvägar längs det regionala statliga vägnätet samt för prioritering av statsbidrag för byggande av kommunala cykelvägar

Det saknas redovisning för hur ÖP stämmer överens/inte stämmer överens med regionens cykelplan. Saknas beskrivning av kopplingen mellan ÖP och kommunens kommande cykelplan.

Vid texten om förstärkning av kollektivtrafiken till Mullhyttan bör satsningarna med nya bostadsområden och befolkningsmål för Mullhyttan redovisas. Redovisa hur ÖP stämmer överens/inte stämmer överens med regionens trafikförsörjningsprogram

Det bör även redovisas i vilken mån ÖP stämmer överens/inte stämmer avseende väginfrastruktur, stämmer överens/inte stämmer överens med RUS och länstransportplan

Innebär korridorerna för Nobelbanan inga nya bostäder/större tillbyggnader/ombyggnader inom korridorerna?

*Kommentar: Det finns en omfattande redovisning av strukturbildens samband med RUS i den övergripande inriktningen. **Utöver detta föreslås att ett omnämnande av nationella och regionala infrastrukturplaner och regional cykelplan läggs till i text, se även Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Nationella och regionala mål, planer och program, och Trafikverket/Nationella och regionala infrastrukturplaner. Övriga synpunkter på koppling mellan olika program noteras.***

I granskningsskedet föreslås att endast den av kommunen förespråkade dragningen av Nobelbanan längs med E18 att redovisas (se M2, M3 och B1), vilken innan antagande ersätts eller kompletteras med den eller de dragningar som den pågående lokaliseringstudien kommer fram till. När översiktsplanen antas gäller den riktlinje som kopplas till reservatet. Om lokaliseringalternativ inte finns inför antagande får en ny bedömning

göras av vad som ska redovisas i översiktsplanen eller inte.

Miljö- och byggnämndens positiva synpunkter på hantering av kommunikationer i övrigt noteras.

Attraktiva boende- och livsmiljöer

Det står att det införs en riktlinje om dialog. Riktlinjen innebär att vi alltid ska ha dialogmöten vid detaljplanering. Det är däremot otydligt om vi alltid ska göra formella barnkonsekvensanalyser.

Bra att det står att det införs en generell riktlinje för gestaltad livsmiljö.

*Kommentar: I den generella riktlinjen G2 anges att Barnkonsekvensanalys **kan** användas som stöd", vilket bör vara tydligt nog. **Däremot kan barns lagliga rätt att höras i alla frågor som rör dem, förtydligas i riktlinjen, men beskrivs i text under "Människor och livsmiljö/Lika möjligheter". Se även Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Social hållbarhet.***

Miljö- och byggnämndens positiva synpunkter på riktlinje för gestaltad livsmiljö noteras.

Ett livskraftigt näringsliv

Förstår inte varför riksintresse totalförsvar redovisas under tematiska inriktningen Ett livskraftigt näringsliv.

Verksamhetsområdena är markerade med grått på kartan vilket gör dem svåra att hitta.

*Kommentar: Alla verksamhetsfrågor ligger under Tema "Ett livskraftigt näringsliv", så även Totalförsvarets verksamheter. **I det fortsatta arbetet ses möjligheten att samla frågor om försvar och beredskap i ett separat avsnitt under tema Risk och sårbarhet istället, se även kommentar under Länsstyrelsen/Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion/Säkerhet, beredskap och civilt försvar. I samband med detta kan ändring från näringsliv till verksamheter i kapitelrubriken också övervägas.***

Plankartans färger och kontraster ses också över i det fortsatta arbetet, se även Laxå kommun.

Energi och resurser för framtiden

Riktlinjer Prioriterat omvandlingsområde VA – Här står det att det är olämpligt att bygga enskilda anläggningar. Betyder det att man kan räkna med att få anslutning till kommunalt VA?

Kommentar: Inom område "Prioriterat omvandlingsområde VA" ska omvandling till kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten

och/eller dagvatten utredas vidare, vilket innebär att det finns en osäkerhet var exakt utbyggnad ska ske. I de centrala delarna kan man räkna med anslutning på sikt. **Formuleringen av riktlinjen bör dock ses över i dialog med miljöenheten.**

Levande natur- och kulturmiljöer

Naturmiljö och friluftsliv

Den första meningen i "Strandskydd" behöver skrivas om, "Vid alla sjöar och vattendrag omfattas mark- och vattenområdena". Strandskyddet omfattar idag inte alla sjöar och vattendrag. Regeringen har dessutom tagit fram en proposition som föreslår lättnader i strandskyddet.

Kommentar: Planförslaget revideras med de ändringar i strandskyddslagstiftningen som infördes 1 juli 2025.

Beredskap för risk och sårbarhet

Det skulle vara bra om risker att inte uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten, luft och buller redovisas. Detta skulle rationalisera detaljplanearbetet. T.ex. Miljökvalitetsnormerna för luft bedöms inte överskridas på någon plats i kommunen fram till 2050.

Kommentar: Möjligheten att tydligare redovisa risker för att inte uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten, luft och buller övervägs i det fortsatta arbetet. Se även Länsstyrelsen/Miljökvalitetsnormer.

Avsnitt Geografiska inriktningar

Saknas information om i vilken utsträckning de nya områdena räcker för den planerade befolkningsutvecklingen i respektive ort eller om det är fler områden utlagda än vad som är "nödvändigt".

Kommentar: Se kommentar under "Lekebergs utvecklingsinriktning ovan.

Lanna

Saknar tydlig strategi för Vretavägen mellan golfanläggningen och gamla E18. Detta är en av huvudinfarterna till Lanna som går rakt igenom ett småhusområde. Vägen är smal med många utfarter och det saknas separat gångbana. Vägen ska uppenbarligen fortsätta vara en av infartsvägarna till Lanna. Ska denna sträcka byggas om? Ska småhusområdet längs vägen detaljplaneras och vilken utformning ska vägen då få? Sträckan är utpekad som rekreati onsstråk. Hur ska en säker och attraktiv rekreati onsförbindelse skapas här?

Kommentar: Inriktning för Vretavägen läggs till.

Mullhyttan

Område Norrhult 1:57 har positivt planbesked för bostäder, men är inte utpekad som område för bostadsbebyggelse i ÖP.

Kommentar: Detaljplan för Norrhult 1:57 har av misstag fallit bort, och läggs till som bebyggelseområde i Mullhyttan.

Riktlinjer kopplade till karta

Karta 3 – Riksintressen, LIS och andra värden

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Naturvärdeklass 1-4 ingår i naturvårdsprogrammet (i texten står det 1-3, även på fler ställen)

Naturvårdsprogram övrigt

Naturvårdsprogrammet kommer att innehålla objekt med klassning 1-4, 0 kommer inte att redovisas.

Kommentar: Områden klass 1-3 ingår i "Ekologiskt särskilt känsligt område, medan klass 4 ingår i "Naturvårdsprogram övrigt". Riktlinjerna ses över med avseende på att klass 0 tagits bort i det pågående arbetet med Naturvårdsprogrammet.

Avsnitt Hållbarhetsbedömning

Texten om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet beskriver bedömningen av nollalternativ och planförslag blandat. Det gör att det är svårt att veta om bedömningen gäller nollalternativet eller planförslaget. Läsbarheten skulle öka t.ex. genom att rama in texten om nollalternativet, ge den texten en färgad bakgrund eller använda ett annat typsnitt för text om nollalternativet.

Att lägga bedömningen av Klimatrisker och klimatanpassning under rubriken Social hållbarhet känns inte helt naturlig. Med tanke på att texten mer handlar om ekonomiska konsekvenser passar denna text bättre under rubriken Ekonomisk hållbarhet. T.ex. exemplifieras värmeböljor med ökat bevattningsbehov och inte om behovet av svala bostäder och vårdboenden. Riktlinjerna G6 Miljö, hälsa och säkerhet berör dock behovet av svalka.

Kommentar: Klimatrisker under rubriken "Social hållbarhet" förklaras av den hållbarhetsmodell som redovisas, där den sociala dimensionen omfattar påverkan på människor, såsom till exempel att drabbas av ras, medan den ekologiska hållbarheten omfattar påverkan på de ekologiska systemen, såsom till exempel utsläpp av klimatgaser. Se även länsstyrelsens kommentar under "Råd enligt 2 kap. PBL/Miljökonsekvensbeskrivning".

Övrig synpunkt noteras.

Kommunstyrelseförvaltningen interna avdelningar

Kultur- och fritidsavdelningen (KoF)

Sammanfattning

Kultur- och fritidsavdelningen (KoF) ser mycket positivt på Lekebergs kommuns förslag till ny översiktsplan med ambitionen att skapa en långsiktig hållbar utveckling i hela kommunen. Det är glädjande att se att många områden kan kopplas till kultur- och fritidsfrågor. En stark kultur- och fritidssektor är avgörande för att skapa ett attraktivt, inkluderande och levande samhälle som bidrar till social sammanhållning i hela kommunen.

Kommentar: De positiva synpunkterna på översiktsplanen som helhet noteras.

Kulturens betydelse för identitet och gemenskap

KoF uppskattar att planen betonar vikten av att bevara och utveckla kommunens kulturmiljöer. Det är viktigt att kulturarvet inte bara skyddas, utan också görs tillgängligt och levande för invånarna. KoF ser gärna att kommunen utvecklar och fortsätter att stödja lokala initiativ och föreningar som bidrar till ett rikt kulturliv.

Kommentar: Synpunkterna på kulturmiljöer och kulturliv noteras. Kommunen har inom ramen för översiktsplaneringen framför allt ansvar för att skydda och möjliggöra en hänsynsfull utveckling av särskilt värdefulla kulturmiljöer och andra delar av kulturarvet, liksom att lyfta behovet av till exempel mötesplatser i samhällsplaneringen. Att utveckla miljöerna, stödja lokala initiativ med mera behöver sedan ske inom kommunens olika verksamheter.

Fritid för alla – tillgänglighet och mångfald - barnperspektiv

Det är positivt att översiktsplanen lyfter behovet av tillgängliga fritidsmiljöer för alla i hela kommunen. KoF vill särskilt framhålla vikten av att skapa trygga och inkluderande mötesplatser för barn och unga, samt att främja spontanidrott och lågtröskelaktiviteter som stärker folkhälsan. Biblioteket nämns på flertal ställen som en mötesplats och KoF ser gärna att biblioteket, som kommunens enda öppna offentliga mötesplats för alla, får en tydligare roll och kan kopplas ihop naturligt med till exempel Gestaltningsprogram för Fjugesta centrum.

KoF ser extra positivt på att barnperspektivet lyfts och får en central roll i översiktsplanen. För att barn och unga ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter krävs att dessa är lättillgängliga, trygga och nära. KoF vill därför understryka vikten av att i översiktsplanen säkerställa att kommunen i tidigt stadie i samhällsplaneringen värnar trygga och tillgängliga stråk så att barn faktiskt kan ta sig själva till aktiviteter och mötesplatser.

Kommentar: I översiktsplanen uppmärksammas behovet av trygga och mångsidiga mötesplatser genom riktlinje "G2/Mötesplatser och sammanhang". Riktlinjen avser i första hand mötesplatser och samband utomhus, men även inomhus, vilket behöver tydliggöras i riktlinjen och tillhörande text. Här kan även bibliotekets roll lyftas fram.

Barnperspektivet, se synpunkt och kommentar under "Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL"

I planförslaget har utbyggnad av cykelstråk mellan viktiga målpunkter prioriterats i arbetet, och en cykelplan håller på att tas fram. Trygga och tillgängliga stråk behandlas i avsnitt Gång- och cykeltrafik i kapitel Effektiva och hållbara kommunikationer (pdf sid 60), men kan förtydligas ytterligare. Texten kompletteras med en skrivning om trygga och tillgängliga stråk, med särskilt fokus på barn och unga.

KoF:s positiva synpunkter i övrigt noteras.

Friluftsliv – en resurs för hälsa, gemenskap och hållbarhet

KoF vill lyfta fram friluftslivets betydelse som en central del av kommunens långsiktiga planering. Lekebergs kommun har unika naturvärden och landskap som erbjuder stora möjligheter till rekreation, rörelse och naturupplevelser – något som är viktigt för både invånarnas välmående och kommunens attraktivitet.

KoF ser positivt på att översiktsplanen lyfter tillgången till natur och rekreationsområden, men vill betona vikten av att friluftslivet ges en tydligare och mer strategisk roll i planeringen. Det handlar inte bara om att bevara natur – utan om att aktivera och tillgängliggöra den. Friluftsliv är en lågtröskelaktivitet som stärker både fysisk och psykisk hälsa, skapar möten mellan människor och bidrar till en hållbar livsstil. Det är därför viktigt att det ges en tydlig plats i översiktsplanens vision för framtidens Lekeberg.

Kommentar: Vikten av bostadsnära rekreation lyfts bland annat i texten i avsnitt Naturmiljö

och friluftsliv/Friluftsliv och rekreationsvärden (pdf sid 200). Vidare har en grönstrukturutredning har tagits fram och ett antal viktiga miljöer för rekreation och friluftsliv identifierats och kopplats till riktlinjer, se Grönområde kommun, Grönområde tätort och Rekreationsstråk. För att de värden som finns inte ska byggas bort är det viktigt att i översiktsplanen identifiera dessa och lyfta betydelsen av att bevara och utveckla områdena. Att sedan aktivera och tillgängliggöra dem är en uppgift för kommunens parkverksamhet i dialog med till exempel kultur- och fritidsavdelningen med flera, vilket också sker.

Utvecklingsinriktningen för framtidens Lekeberg formuleras i kapitel "Lekebergs utvecklingsinriktning" där friluftslivet ingår i den tredje punkten: "En livsmiljö som är levande och mångfunktionell" och den blå rutan "Attraktiva tätorter" (pdf sid 44). Friluftslivet bedöms ha en tydlig plats i den övergripande inriktningen, i de underlag och de riktlinjer som tagits fram i planförslaget.

Samverkan - nyckel till framgång för levande mötesplatser

KoF ser mycket positivt på att översiktsplanen återkommande betonar vikten av dialog med invånarna och delaktighet i processer. Inom kultur- och fritidsområdet är detta särskilt viktigt, då många aktiviteter och mötesplatser drivs eller formas i samverkan med ideella krafter. Barn och unga ska också ges möjlighet att komma till tals i beslut som rör dem.

För att skapa levande, inkluderande och meningsfulla miljöer behövs ett nära och kontinuerligt samarbete mellan kommunen och det lokala civilsamhället – föreningar, eldsjälarna och kulturaktörer. KoF ser ett behov av resursförstärkning för att detta samarbete ska kunna stärkas och struktureras, till exempel genom:

- Regelbundna dialogforum mellan kommunen och civilsamhället
- Tidig involvering i planeringsprocesser
- Stödstrukturer för samverkan kring evenemang, lokaler och mötesplatser

Samverkan bidrar inte bara till bättre planering – den stärker också det lokala engagemanget och tilliten mellan invånare och kommun. För att mötesplatser ska bli levande krävs lokal förankring och engagemang.

Kommentar: Tidig involvering i planprocesserna lyfts i översiktsplanen i riktlinje "G2/Dialog och socialt perspektiv", där det bland annat anges: "Dialogmöten ska alltid genomföras vid detaljpla-

nering, och utökade dialoginsatser övervägas om det inte är uppenbart onödigt". Detta bedöms vara en tydlig förändring jämfört med idag. Se även kommentar under "SMB/Attraktiva boende- och livsmiljöer".

KoF:s positiva synpunkt på hantering av dialog och delaktighet, samt övriga synpunkter noteras.

Konstnärlig gestaltning och enprocentregeln

I översiktsplanen lyfts konstnärlig gestaltning på flera ställen och i planen hänvisas till de i kommunen antagna riktlinjerna kring konstnärlig gestaltning och enprocentregeln. Vid den senaste revideringen av dessa riktlinjer (2023) ändrades inriktningen från ska till kan och med skrivningen att "Maximalt 1 % av byggkostnaden **kan** avsättas för konstnärlig gestaltning". I översiktsplanen skrivs däremot att:

"Riktlinjer för konstnärlig gestaltning (12) anger att konstnärlig gestaltning **ska** vara en naturlig del av samhällsbyggnadsprocessen. I riktlinjerna fastställs att minst en procent ska avsättas för konstnärlig gestaltning vid ny- och ombyggnation av kommunala byggnader och offentliga platser där byggkostnaden är minst 5 miljoner."

KoF ställer sig bakom skrivningen i översiktsplanen men vill uppmärksamma att det då behöver tydliggöras och revideras även i riktlinjerna om det är den riktningen kommunen vill ansluta sig till.

Kommentar: Information om "Riktlinjer för konstnärlig gestaltning" uppdateras i text, och riktlinje "G2/Gestaltning" kompletteras.

Avslutning

Kultur- och fritidsavdelningen uppskattar möjligheten att kunna lämna synpunkter och ställer oss bakom översiktsplanens inriktning. KoF ser fram emot att fortsatt bidra till ett levande, inkluderande och kulturellt rikt Lekeberg.

Kommentar: Kultur- och fritidsavdelningens positiva synpunkter noteras.

Folkhälsoteamet

Det var roligt att läsa er plan – det märks att ni har vävt in många viktiga perspektiv kring hälsa, rörelse, trygghet och social hållbarhet. Målet om att öka andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik är ett särskilt bra exempel på hur folkhälsa konkretiseras i planeringen.

Kommentar: Folkhälsoteamets positiva synpunkter noteras.

Företag och föreningar (F1-F8)

Bakgrund

Inbjudan till samråd har (utöver annonsering, se sid 6), skickats till 37 föreningar som har aktuella adresser i föreningsregistret. Utskicket har gått till föreningarnas huvudadresser, ordförande, kontaktperson, webbkontakt och sekreterare i föreningarna, totalt 85 specifika adresser. Inbjudan har också gått till samtliga företag i kommunen enligt företagsregistret, totalt ca 380 mejladresser. Samtliga partier i kommunfullmäktige är representerade i den politiska referensgruppen för ÖP-arbetet och har därigenom information om samrådet.

Lekebergs IF (F1)

Lekebergs IF är en förening för barn, ungdomar, vuxna och 65+. Vi har medlemmar från hela Lekebergs kommun. De flesta medlemmar bor i Hidinge-Lanna. Föreningen strävar efter att erbjuda flera olika idrotter, och hälsofrämjande aktiviteter. I föreningens regi bedrivs idag verksamhet inom cykel, fotboll, volleyboll och gymnastik. Föreningen har idag 508 betalande medlemmar.

Våra aktiviteter hålls främst på Vretalunds IP, Hidinge Sporthall och MTB-banan vid Lanna badgruva. Föreningens centrum är väster om Hidinge skola på Vretalunds Idrottsplats.

På Vretalund finns en nyrenoverad klubbstuga med omklädningsrum, bastu, mötesrum, kök och samlingssal. Lokalen ligger i anslutning till en grusplan som idag används som parkering under fotbollscuper och fotbollsmatcher. Bredvid grusplanen ligger en 11 mot 11 gräsplan, här bedrivs också 9 mot 9 fotboll. Dessa ytor ligger på kommunens mark. Lekebergs IF arrenderar dessutom en träningsplan av privata markägare som ligger i anslutning till den stora gräsplanen.

För att kunna utveckla verksamheten utifrån dagens antal lag och grupper krävs att den arrenderade ytan säkras för fortsatt användning av barn och ungdomsfotbollen. Det krävs också att trygg infrastruktur kring de olika delarna av arenorna utvecklas. Det mest naturliga är att utveckla upplysta cykel och gångvägar som knyter ihop de olika huvuddelarna av Lanna/Hidinge från väster-öster och norrut mot Skärmartorp och Lekhyttan.

I ett längre tidsperspektiv bör hela "nya Lanna centrum" - öster om skolan, vara sammankopplat med elljusspår som utgår från idrottsplatsen genom nya

Sälven området upp runt dammen (Garphytteån) - Rastorp och från skolan med elljussförbindelse genom "trollskogen" upp till Lanna badgruva. Det är essentiellt för både barn, ungdomar och vuxna att skapa trygga, upplysta gång- och cykelvägar som leder till och från skolan, MTB spår, Lanna badgruva med utegym, Hidinge sporthall, skolan och Vretalunds IP.

Den andra delen av våra arenor är MTB banan vid Lanna badgruva. Dialogen med kommunens fritidsförvaltning är bra. Banan är välbesökt av både föreningens medlemmar, övriga Lannabor och cyklister som kommer från både när och fjärran då banan omtalats i reportage i cykeltidningar. För fortsatt utveckling och underhåll behövs en trygg anslutning med elljus och en säkerhet kring nyttjandet av området för banan.

Lanna/Hidinge är den kommundel som har växt snabbast i kommunen de senaste åren. Vi ser att trots mindre barnkullar i 2023 och 2024 att antalet medlemmar kommer att bestå på ungefär samma nivå. Det finns redan idag önskemål från medlemmar att starta nya grupper och utöka vår verksamhet med andra aktiviteter för alla åldersgrupper både inom och utomhus.

Hidinge sporthall är oerhört viktig för föreningens aktiviteter och det har varit värdefullt att kunna utnyttja den gamla lilla gymnastiksalen som nu är riven. Redan idag bör kommunen tillsammans med Lekebergs IF se på hur ytan där idag grusplanen ligger kan utvecklas för att underlätta det framtida trycket på Hidinge sporthall t.ex. med utegym, konstgräs, pumptrack för cykel, balansbanor osv. Här skulle elever och personal på skolan tillsammans med medlemmar och styrelse i Lekebergs IF tillsammans kunna planera hur området kan utvecklas för både allmänheten, elever och föreningens medlemmar de närmaste åren då skolan och idrottsplatsen ligger sida vid sida.

Tack för att vi fått ge detta inspel i samrådet kring arbetet med den Översiktsplanen för Lekebergs kommun. Vi i Lekebergs IF ser fram emot vidare dialog.

Kommentar: I översiktsplanen föreslås ingen markanvändning som hindrar fortsatt arrendering av mark för träningsplanen. Fotbollsplanerna ingår i "Grönområde tätort", dvs grönområde i tätort med höga natur- och rekreationsvärden. Ett "säkrande" genom till exempel köp är inte en

fråga för översiktsplanen, men kan lyftas till exempelvis kultur- och fritidsavdelningen eller som medborgarförslag.

I det fortsatta arbetet ses cykelvägnätet i Lanna över, se även Boende Lanna B19.

Övriga synpunkter noteras.

Centerpartiet (F2)

Rubriken Övergripande inriktning

Under den rubriken finns många bra skrivningar och mål kring miljö och klimat och där beskrivs internationella och nationella mål, men i kommunens övergripande mål finns detta inte med. Ett övergripande mål om kommunens miljö och klimatpåverkan bör finnas med i de övergripande målen. Till exempel Lekebergs kommun ska verka för minskad miljö och klimatpåverkan. (Mer utförliga mål ska formuleras i andra dokument++)

Kommentar: De övergripande mål som redovisas (pdf sid 14) är de som beslutats av kommunfullmäktige i MER-planen. I övergripande mål för kommunen som helhet finns målet att kommunen ska växa och utvecklas på ett hållbart sätt, och för kommunstyrelsen att kommunen ska minska sin miljöpåverkan. En eventuell ändring av målen behöver lyftas i samband med beredning av nästa MER-plan.

Rubriken Övergripande inriktning, under punkten befolkningsutveckling

Under den punkten finns ett planeringstak för hur mycket kommunens befolkning ska växa. Planeringstaket ligger under de prognoser som finns både regionalt och nationellt för Lekeberg. Taket bör tas bort eftersom det finns risk att det hämmar utvecklingen i kommunen. Planeringstaket bör ersättas med ett planeringsmål i linje med den regionala prognosen.

Kommentar: När det gäller riskerna med planeringstak, se kommentar under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter.

Rubriken Tematiska inriktningar och rubriken Geografiska inriktningar.

Under dessa rubriken finns beskrivet hur kommunen kan utvecklas befolkningsmässigt och var nya bostäder kan byggas. Bostäder föreslås byggas där det redan finns sammanhållen bebyggelse och där det finns tillgänglig kollektivtrafik.

Hälften av kommunens invånare bor i det som kallas landsbygd och historiskt sett har det varit betydligt fler invånare i dessa områden. I de del-

arna av kommunen finns möjlighet till en positiv utveckling samtidigt som god jordbruksmark säkrställs. ÖP ska inte hindra en sådan utveckling och därför behövs en tydligare skrivning som möjliggör ny bebyggelse på landsbygden och i mindre orter. Hela kommunen ska ges möjlighet att utvecklas och växa inte bara det områden som ligger nära de noder som pekas ut och där det finns samhällsservice. Dessutom behöver det finnas aktuella detaljplaner i tätorterna som medför att kommunen kan utvecklas och att det finns mark att bygga på.

Kommentar: Översiktsplanen hindrar inte utveckling av landsbygden, snarare förtydligas att det fortsatt ska vara möjligt att bo enskilt på landsbygden, se kommentar under Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Hållbar mobilitet och minskad klimatpåverkan och riktlinjer i karta Mark- och vattenanvändning för Mellanstor ort, Mindre orter och landsbygd. Däremot främjar planförslaget att ny bebyggelse kompletterar och förstärker befintlig bebyggelse i Mellanstora orter, och Mindre orter och landsbygd, vilka båda ingår i det som vanligen kallas för landsbygden Syftet är att förbättra tillgången till kollektivtrafik och service för fler genom utvecklade cykelvägar och bytespunkter i länkstråken. Se riktlinjer i karta Utvecklingsinriktning för Länkstråk och Mindre bytespunkt. samt i karta Mark- och vattenanvändning för Lokalt prioriterad väg, Huvudcykelstråk kommun, Huvudcykelstråk landsbygd, Hållplats, Pendelparkering, För de delar av landsbygden som ligger nära tätorterna införs ett generellt krav på detaljplan för ny bebyggelse med vissa undantag för enstaka hus, se riktlinje för Tätortsnära område. Syftet är att förhindra att bebyggelsen strax utanför tätortsgränsen växer utan samordning av till exempel VA, vägar och cykelbanor.

Området väster om Fjugesta, Knista-Sanna 1:18

Utvecklingen av det området bör kunna ske tidigare än det som föreslås.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Rubriken Tematiska inriktningar och effektiva och hållbara kommunikationer

Här finns skrivningar om cykling och cykelstråk som vi anser är bra och har potential att bidra till både folkhälsa och hållbara transporter.

Kommentar: Den positiva synpunkten om cykling och cykelstråk noteras.

Övrigt

För att näringslivet och företagen ska kunna utvecklas och finnas kvar inom kommunen måste det

tas fram aktuella detaljplanen som svarar mot det behov som finns idag.

Kommentar: Synpunkten noteras. Planläggning sker i samverkan mellan kommunen och näringslivet, se kap Verksamheter, avsnitt Utveckling av verksamheter/Mark- och planberedskap (pdf sid 108). För närvarande pågår planläggning av Bergaområdet i Fjugesta.

SPF Seniorerna (F3)

Nedanstående representanter i Rådet för Tillgänglighets- och Äldre frågor ställer sig bakom följande yttrande om Översiktsplanen för kommunen Lekeberg.

På Översiktsplanens sida 14 står uttryckt kommunens 5 övergripande mål. Det finns en punkt 4 där det står "Lekebergs kommun växer och utvecklas på ett hållbart sätt."

Vi vet alla att världens befolkning nu minskar och detta torde gälla också i Sverige och Lekeberg. Det viktiga ordet för framtiden är inte "växa" utan "utvecklas". Ett övergripande mål ställer krav på uppfyllelse. Det viktigaste för oss medborgare är inte att kommunen **växer** utan snarare att den **utvecklas** på ett optimalt sätt och att vi får inflytande och är delaktiga.

På Översiktsplanens sida 16 står det om **Social sammanhållning och hälsa** och vikten av ett fungerande civilsamhälle och främjandet av "alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället". Här visas på utmaningar/fokus på barn och unga och deras miljöer. Särskilt fokus torde också behöva läggas på **äldre, sjuka och personer med funktionsvariationer**.

I Översiktsplan Lekeberg föreslås att ändringar görs på

sid 14

Kommunala mål, kommunens övergripande mål punkt 4

Föreslås att orden "växer och" strykes.

Sid 16

SOCIAL SAMMANHÅLLNING OCH HÄLSA
Utmaningar punkt 3

Föreslås att en fortsättning på meningen görs med orden "**samt för äldre, sjuka och personer med funktionsnedsättningar**."

Kommentar: De övergripande mål som redovisas (pdf sid 14) är de som beslutats av kommunfullmäktige i MER-planen. I den aktuella MER-planen är formuleringen "Lekebergs kommun utvecklas

på ett hållbart sätt". I Översiktsplanen korrigeras formuleringen så att citatet blir korrekt.

*När det gäller formuleringen av utmaningar för social sammanhållning och hälsa, omfattar den tredje punkten om att skapa förutsättningar till trygga, tillgängliga och sammanhållande miljöer **alla** människor. Det särskilda fokuset på barn och unga, grundar sig i behovet av att i planeringen bli bättre på att uppfylla barnkonventionen som blev lag i Sverige 2020, se pdf sid 9.*

Ellevio (F4)

Ellevio innehar områdeskoncession för del av lokalnät inom Lekebergs kommun. Utöver lokalnät äger Ellevio också regionnät på spänningsnivåerna 130 kV, 40 kV och 30 kV inom kommunen.

Lekeberg har på ett bra och tydligt sätt beskrivit de utmaningar som elnätet står inför i planbeskrivningen.

Den pågående elektrifieringen av samhället, tillsammans med kommunernas utvecklingsinriktning för bebyggelse - såsom förtätning, utbyggnad och nya verksamhetsområden - ställer ökade krav på elförsörjningen. För att möta dessa krav krävs utbyggnad av elnätet genom nya anläggningar, både ledningar och stationer.

Markåtkomst, fördelning av el och energiomställningen är centrala frågor för Ellevio. Lika viktigt är att Ellevios anläggningar ges utrymme och skyddas för att möjliggöra en långsiktig planering av elnätet och säkerställa kommunernas elförsörjning. För att upprätthålla driftsäkerheten och minska samhällets sårbarhet är det nödvändigt att skydda och utveckla elnätet i takt med expansion inom kommunen.

Ellevio vill understryka vikten av proaktiv planering för elnät. Det är viktigt att elnätets roll som samhällsviktig infrastruktur erkänns och kan prioriteras vid konflikter med mindre kritiska markanvändningsintressen. Strategiskt viktiga platser och stråk för ledningar måste reserveras och förberedas för utbyggnad av elnätet.

Energiförsörjning är en grundförutsättning för hållbar samhällsutveckling. Därför är det viktigt att Ellevios anläggningar såsom transformatorstationer, fördelningsstationer och ledningar, skyddas och ges tillräckligt utrymme i kommande planprocesser. Genom tidig dialog med oss som nätägare kan vi tillsammans säkerställa en samordnad utveckling av både befintligt och nytt elnät inom planområdet.

Ellevios anläggningar måste säkerställas genom rättigheter, såsom planstöd i form av E-område, u-område och l-områden, samt att upprätthålla tillräckliga avstånd till befintliga och nya anläggningarna. Läs mer i bifogad anvisning, elnät i planprocessen.

Det framgår av planhandlingarna att kapacitetsbehov ska utredas i ett tidigt skede vid planering av ny sammanhängande bebyggelse och större energikrävande anläggningar. Detta ser Ellevio som positivt. För att kunna planera elnätets kapacitet behöver Ellevio uppskattningar av effektbehovet, baserat på den information vi får från er, inklusive antalet bostäder och potentiella behov från verksamheter, skolor, handel med mera.

Samråd och samverkan

Alla åtgärder som kan påverka Ellevios anläggningar ska samrådas med oss i ett tidigt skede av planprocessen. Många åtgärder kan innebära långa och kostsamma processer, vilket gör en tidig dialog avgörande. För mer information om vilka ärenden Ellevio önskar få på remiss samt inom vilka avstånd från olika ledningar se bifogade anvisningar om elnät i planprocessen samt anvisning för arbeten och anläggningar i närheten av luftledningarna.

Bilagor

Anvisningar för elnät i planprocessen Ellevio AB

Anvisningar luftledningarna Ellevio AB

Kommentar: Lekeberg har en kontinuerlig och god dialog Ellevio och andra nätägare. Ellevios synpunkter och information noteras, liksom positiva synpunkter på planförslagets beskrivningar av utmaningar för elnätet och behov av tidig utredning av kapacitetsbehov i övrigt.

BEST fastighet och Lanna Lodge (F5)

BEST Fastighet AB och Lannalodge AB är verksam i Lekebergs kommun, Lanna. BEST Fastighet AB som inom fastighetsutveckling och Lannalodge AB inom golfbaneverksamhet m.m. Bolagen har under ca 15 års tid bidragit i hög grad bidragit till den positiva utvecklingen i Lanna. Dels genom att exploatera fler än 200 bostäder, vilket ökat antalet kommuninvånare och skattebetalare. Dels genom att utveckla och förädla golfverksamheten och kringliggande verksamheter vilket ökat besöksnäringen och sysselsättningen i kommunen. BEST Fastighet AB och Lannalodge AB har tagit del av förslaget till översiktsplan och får mot ovan angiven bakgrund lämna följande yttrande över förslag

till översiktsplan för Lekebergs kommun med särskilt fokus på Lanna.

Som fastighetsägare och verksamma i besöksnäringen i Lanna har vi särskilt fokus denna plats. En plats med goda utvecklingsmöjligheter för både kommunen och regionen som helhet.

Lanna har under det senaste decenniet utvecklats starkt, och blivit ett av länets mest dynamiska och attraktiva samhällen som lockat barnfamiljer och inflyttare. Vi ser denna tillväxt som en stor tillgång för kommunen och anser att översiktsplanen bör ha en tydligare strategi för hur Lanna kan fortsätta växa hållbart snarare än att begränsa nybyggnation och utveckling. I Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2025 svarar Lekeberg att det för närvarande är ett underskott på bostadsmarknaden i hela kommunen och att det inte finns några faktorer som begränsar bostadsbyggandet i kommunen. Även med detta som utgångspunkt ser vi det som mer rimligt att översiktsplanen har en tydlig strategi för hur Lekeberg och Lanna kan fortsätta växa hållbart istället för att begränsa utvecklingen.

Även för näringslivet är översiktsplanen vägledande vid bedömning om lämplig plats för verksamhet. Med den försiktiga ansats kommunen har till utvecklingen i kommunen i förslaget till översiktsplan finns en risk att Lekeberg inte anses som en attraktiv plats för verksamheter.

Med tanke på Lannas geografiska läge med närheten till Örebro, dit de flesta Lannabor pendlar varje dag, samt Karlskoga, där en omfattande expansion sker i industrin, kommer det även framöver finnas ett stort intresse att bosätta sig i området.

En möjlig dragning av Nobelbanan i närheten av Lanna stärker den potential som finns i området och skulle kunna möjliggöra regional pendling med tåg. Översiktsplanen är ett obligatoriskt underlag som Trafikverket ska ta hänsyn till vid planering av nya bl a nya järnvägar. För att kunna utveckla ett stationsläge krävs det alltså att kommunen visar att man vill något med Lanna. Det nuvarande förslaget gör inte det.

De utmaningar som kommunen ser med kommunal service bedömer vi är hanterbara genom samordning med Örebro, men även genom utveckling av kommunal service i Lekebergs regi.

Vi tycker att de ansatser till planering över kommungränserna som togs med den fördjupade översiktsplanen för Vintrosa- Lanna, det så kallade VINNA-området, var ett steg i rätt riktning. Huruvida det fortfarande är aktuellt är svårt att utläsa i förslaget till översiktsplan. Men konsekvenserna av

förslaget till översiktsplan upphör inte vid kommungränsen. En tätare dialog och gemensam planering mellan Lekebergs och Örebro kommun kan effektivisera resursanvändningen, minska trösklar för nyinflyttning och öka tillgången till service för invånarna i båda kommunerna samtidigt som det kan öka regionens attraktivitet och konkurrenskraft.

Vi är positiva till kommunens ambition att utveckla kommunalt VA i Lanna, särskilt i prioriterade omvandlingsområden. Att möjliggöra fler bostäder genom VA-utbyggnad bör ses som en långsiktig investering i kommunens tillväxtkapacitet. Samarbete med Örebro för att ansluta till deras VA-nät är ett klokt steg mot ökad robusthet och effektivitet.

Med fortsatt inflyttning ökar behoven av förskolor, skolor och fritidsytor. Vi ser detta som en positiv utmaning, där översiktsplanen bör ta höjd för att etablera nya samhällsfunktioner i takt med befolkningstillväxten. Tyvärr har planläggning för ny förskola i Lanna avbrutits i närtid när detaljplanen för Hidinge-Lanna 1:89 avbröts.

Vi ser också en risk med att kommunens ambition att bromsa tillväxten i kommunen medför en negativ inverkan på fastighetspriserna i kommunen. Det finns inte redovisat några faktorer i översiktsplanen som skulle balansera denna negativa effekt.

Sammanfattningsvis:

Vi anser att översiktsplanen bör ha en tydligare utvecklingsinriktad ton för Lanna, där dess roll som tillväxtmotor bejakas. Genom samarbete med Örebro kommun kan Lekeberg stärka både sin attraktionskraft och sin service. Lanna har alla förutsättningar att bli ett ännu starkare exempel på modern och hållbar samhällsutveckling på landsbygden. Översiktsplanen ska vara en bas för ekonomisk utveckling. Förslaget innebär snarare en bas för ekonomisk tillbakagång för kommunen.

Vi vill även framföra synpunkter gällande översiktsplanens längd och tillgänglighet. Översiktsplanen ska förstås och vara lätt att använda för många. I den digitala form som den presenteras på kommunens hemsida är den svårgripbar och i en pdf-version är den mycket omfattande över 500 sidor trots att det enligt översiktsplanen inte i princip inte ska hända något kommunen. Som jämförelse är Stockholms stads översiktsplan cirka 200 sidor.

Det hade också varit önskvärt med en mer utvecklad medborgardialog. Där har kommunen ett stort ansvar att se till att medborgarna får vara

med och påverka sin närmiljö och många metoder kan användas utöver öppet hus, t ex att söka upp människor där de befinner sig i skolor, på arbetsplatser och i centrum.

Vi föreslår att kommunen i det fortsatta arbetet kompletterar med en väsentligt förkortad och mer överskådlig version av planen. Vidare saknar vi en miljökonsekvensbeskrivning. Slutligen ser vi gärna att kommunen justerar förslaget så att arbetet med de tidigare pågående planerna i Lanna kan återupptas.

Kommentar: Frågan om kommunens utvecklingsinriktning är en politisk fråga och uttrycks i översiktsplanen utifrån den politiska viljan. Inriktningen idag är att utbyggnaden av Lanna behöver pausas under en längre tid för att komma ikapp med den infrastruktur som inte hängt med i den tidigare utvecklingen. Se även kommentar under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter.

Den gemensamma fördjupningen av översiktsplanen (FÖP) för Vintrosa-Lanna (VINNA) som togs fram tillsammans med Örebro kommun och antogs 2012, kommer att upphöra att gälla när den nya översiktsplanen antas. Även Örebro kommun kommer enligt uppgift att släcka sin del ungefär samtidigt. Den gemensamma planeringsinsatsen var väldigt föredömlig, och kan mycket väl bli aktuell igen. Problemet var dock att man i Lekeberg nästan omgående frångick FÖP:en (bostäder, väglänkar, ridstigar, cykelvägar) utan att uppdatera den, vilket medförde en annan utveckling än FÖP:ens intention och svårigheter att genomföra den infrastruktur som avsågs. FÖP:en blev därför tidigt inaktuell, vilket tillsammans med nya lagkrav gör att den bör släckas.

Den positiva synpunkten om Prioriterat omvandlingsområde VA noteras.

Vad gäller översiktsplanens längd, varierar kommunernas översiktsplaner betydligt. Lunds översiktsplan är till exempel 647 sidor lång. Det digitala formatet, vilket inom kort blir ett lagkrav, innebär vissa utmaningar vad gäller omfattning, tydlighet och användbarhet, se kommentar under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter. I Lekebergs planförslag har Geografiska inriktningar lagts till (inte lagkrav) motsvarande ca 180 sidor, vilka beskriver översiktsplanens ställningstaganden utifrån delområdets specifika förutsättningar.

Övriga synpunkter noteras.

Hyresgästföreningen (F6)

- Planering av bostäder måste ta hänsyn till tillgänglig service på nära håll (livsmedel, kollektivtrafik, apotek, VC etc) med tanke på äldres behov
- Vi behöver hyresrätter med rimliga hyror
- Plats måste finnas för avrinning av vatten vid kraftig nederbörd
- Finns det möjlighet att erbjuda attraktiva lokaler för industrier som nu ligger centralt i t ex Fjugesta? Marken kunde kanske användas till bostäder
- Går det att bygga om offentliga lokaler (typ ev nerlagda förskolor) till bostäder?
- Önskad lukt i närheten till vattenpark/reningsverk måste beaktas vid planläggning i dess närområde
- Behovet av bostäder med trygghet/omsorg kommer att bli större och större
- Mötesplatser i bostadsområden ska finnas med tidigt i planeringen

Kommentar: Att skapa hög tillgänglighet till kollektivtrafik och service är centrala frågor i översiktsplanen, se till exempel Utvecklingsstrategi i kap. Lekebergs utvecklingsinriktning (pdf sid 46), kap. Handel och service (pdf sid 110-114) och riktlinje G1 Lokalisering av ny bebyggelse.

Även behovet av ett mer varierat bostadsutbud med till exempel blandade bostadstyper lyfts fram, se avsnitt Bostadsbehov i kap. Bostäder (pdf sid 91-94). Planförslaget föreslås vidare kompletteras med en analys av bostadsbehovet utifrån olika gruppers behov, se synpunkt och kommentar under Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Råd enligt 2 kap. PBL/Bostadsförsörjning.

Vikten av mötesplatser behandlas i avsnitt Utveckling av livsmiljöer i kap. Människor och livsmiljö (pdf sid 81) och riktlinje G2/Mötesplatser och sammanhang (pdf sid 553).

Verksamheter som inte har en mer publik inriktning kan med fördel omlokaliseras på längre sikt, för att frigöra mark för till exempel bostäder som föreslås. Attraktiv mark för verksamheter finns, men eventuell omlokalisering bygger på frivillighet från verksamheternas sida. Även omvandling av andra typer av lokaler, såsom förskolor kan bli aktuellt.

Som underlag för översiktsplanen har en klimatanalys tagits fram som bland annat identifierar områden med risk för översvämning på grund av skyfall. Då risken för översvämningar ökar, är

hanteringen av dagvatten viktig i planförslaget, dels införs krav på dagvattenutredningar i efterföljande planering, se riktlinje G5/Dagvatten (pdf sid 556), dels identifieras områden för samlad fördröjning av dagvatten, se riktlinje för Utredningsområde dagvattenhantering i kartan (pdf sid 540).

Övriga synpunkter noteras.

SR Energy (F7)

SR Energy ser positivt på Lekebergs kommuns arbete med en översiktsplan och dess förslag till lämpliga områden för vindkraft. För att Sverige ska ha en chans att klara det uppsatta målet om en 100 procent fossilfri elproduktion till år 2040 och kunna möta det ökade elbehovet inom främst industri- och transportsektorn, krävs en skyndsam omställning till fossilfri energi.

Landbaserad vindkraft är det energislag som kan byggas ut snabbast och till lägst kostnad. Energimyndigheten och Naturvårdsverket planerar för att vindkraften i Sverige till 2040 ska uppnå 100 TWh. Utbyggnaden behöver främst ske i södra Sverige, där behovet är som störst.

Vi på SR Energy är ett grönt energibolag som investerar långsiktigt i förnybar energi, med fokus på just landbaserad vindkraft. Vi har flertalet vindparker i drift eller under utveckling i regionen kring Örebro och Dalarna. Vi ägs av AMF, KLP, Alecta och Stena Adactum och fokuserar vår verksamhet på den södra delen av Sverige där det råder underskott av energiproduktion.

Utpekade områden

Det är generellt en utmaning att hitta lämpliga platser för vindkraft då det ofta råder intressekonflikter. Därför är det glädjande och viktigt att Lekebergs kommun har ett förslag till översiktsplan med flera områden utan uppenbara hinder för vindkraft.

Vi vet av tidigare erfarenheter att vissa områden, eller delar av områden, kommer att visa sig mindre lämpliga för vindkraft i ett senare skede efter att närmare inventeringar och utredningar av området har gjorts.

SR Energys intressen

SR Energy, tidigare Stena Renewable, invigde 2019 en vindpark i Lekbergs kommun som heter Kronoberget. I vindpark Kronoberget finns 16 vindkraftverk som tillsammans producerar ca 200 GWh årligen, vilket motsvarar behovet av hushållsel för 40 000 villor.

Vi på SR Energy har sedan en tid tillbaka utrett lämpligheten för vindkraft inom ett område i Lekebergs kommun vi kallar Grimsten. Detta område ligger i den sydligaste spetsen av kommunen och överensstämmer med ett område som benämns "inga uppenbara hinder för vindkraft". Vi ser en god potential för vindkraft inom detta område, som även inkluderar ett angränsande område i Hallsbergs kommun. Här genomfördes ett samråd under 2024 för 22 vindkraftverk, varav 7 var placerade i Lekebergs kommun. Bolaget har arbetat vidare med projektet och avser lämna in en ansökan vid årsskiftet.

Vidare har SR Energy intressen inom ytterligare ett område som ligger väster om järnvägen, ca 6 km sydväst om Mullhyttan. Vi bedömer att det finns potential för ca tio vindkraftverk inom området och planerar att genomföra inventeringar och samråd under de kommande åren.

Bägge dessa områden, där SR Energy utreder lämpligheten för vindkraft, är utpekade i det tematiska tillägget från 2012. SR Energy betonar att det är bra och viktigt att dessa områden blir kvar i planen då behovet av ny fossilfri energiproduktion är viktig för bl a näringslivet i södra Sverige. En prövning får visa om vindkraft är lämpligt inom dessa områden.

Bästa möjliga teknik

Planens öppna inställning till vindkraftsverkens höjd rimmar väl med vår uppfattning om att teknikutvecklingen fortsätter att gå framåt. Att använda bästa möjliga teknik och att optimera produktionen av förnybar energi anser SR Energy är ett viktigt samhälleligt intresse när ett område tas i anspråk för vindkraft.

En begränsning i höjd skulle kunna göra det omöjligt att använda senaste tekniken på marknaden. Totalhöjden på vindkraftverken avgörs lämpligast vid tillståndsprövningen av verksamheten i det enskilda fallet.

Enligt Naturvårdsverkets utredning "Ljud från stora vindkraftverk" konstateras att nyare vindkraftverk, med en höjd om 200–300 m, inte innebär ökad ljudstyrka. Större vindkraftverk har större rotor och då går vindkraftverket långsammare och de svischande ljuden blir därför långsammare. Större vindkraftverk placeras också med längre avstånd mellan varandra och ljudutbredningen från en vindpark blir därmed mindre.

Incitament närboende till vindkraft

Den 27 april 2023 kom Regeringens utredning: Incitamentsutredningen med förslag på incitament och kompensation till närboende. För att öka ac-

ceptansen för vindkraften är ekonomisk ersättning till närboende en viktig del. Bolaget är i huvudsak positivt till utredningens förslag.

Om en proposition om detta eller ett kommande lagförslag hinner antas under pågående arbete med er översiktsplan så anser vi det positivt att detta omnämns i planen.

Kommentar: Positiva synpunkter om hantering av vindkraft i planförslaget noteras. Se även Länsstyrelsen/Råd enligt 2 kap. PBL/Energifrågor/Energi-produktion.

I det fortsatta arbetet kompletteras eventuellt texten i avsnitt Vindkraft/Förutsättningar med information om Incitamentsutredningen. Övriga synpunkter och information noteras.

LRF (F8)

Jordbruksmark

Det är glädjande att Lekebergs kommun skriver i ÖP att jordbruksmarken inom kommunen har mycket hög bevarandestatus och ska i första hand användas till livsmedelsproduktion. Detta är något som ligger LRF mycket varmt om hjärtat. Det bör dock noteras att det måste vara möjligt att utveckla sin lantgård med till exempel nya byggnader av olika slag. Detta kommer förhoppningsvis att leda till en ökad livsmedelsproduktion.

Det står på flera ställen i ÖP att jordbruk leder till övergödning av sjöar och vattendrag. Vill vi ha en livsmedelsproduktion i Sverige så är det ofrånkomligt att detta kommer att hända. Givetvis ska man försöka att minimera dessa växtnäringsförluster. Svenskt jordbruk har hållit på med det arbetet i över 30 år i olika projekt och vi är väldigt duktiga på det sett i ett EU-perspektiv.

Kommentar: Positiv synpunkt om hantering av jordbruksmark, liksom övriga synpunkter noteras.

Cykelvägar

LRF har redan tidigare i år lämnat in synpunkter på ett förslag till cykelplan för kommunen, detta svar anses tillämpligt även i detta fall.

Kommentar: I planförslaget föreslås ett Huvudcykelstråk kommun längs med väg 204, med två alternativa dragningar mellan Fjugesta och Lanna, se karta Mark- och vattenanvändning/Transportinfrastruktur/Cykelinfrastruktur i den digitala kartan. Den ena går längs med väg 204 och den alternativa längs med banvall/befintliga vägar. Den sistnämnda förutsätter att huvudcykelstråket blir sammanhängande, trafikseparerat

och så rakt som möjligt för att möjliggöra snabb cykling med hög framkomlighet.

Biogas

Kommunen anger att det finns små förutsättningar för en biogasproduktion i kommunen. Det behöver inte vara så, men det har inte varit så stort intresse för detta inom lantbrukarkåren hittills. Om regering och riksdagspolitikerna skapar en stabil grund där inte reglerna ändras hela tiden så skulle intresset öka betydligt hos lantbrukarkåren.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Kulturmiljö

Det ska skapas skyddsområden för särskilda kulturmiljöer på ett flertal områden inom kommunen, med regleringar av byggmöjligheter etc. Ett flertal utav dessa ligger i områden med gårdar som får betraktas som mycket rationella och utvecklade enheter. Det får inte uppstå en situation inom dessa områden som lägger en kall hand över gårdarnas utvecklingspotential, fortsatt byggnation och rationalisering mm för en ökad livsmedelsproduktion i området. Ett exempel: Åtgärder som följd av sjukdomsutbrott, till exempel staket, slussar, personalutrymmen kommer att behöva byggas enligt fastställda regler.

Kommentar: Utpekande av områden med särskilt värdefull kulturmiljö i översiktsplanen förändrar inte förutsättningarna för jordbrukens utveckling, eftersom hänsyn till kulturhistoriska värden alltid måste tas av enskilda och av myndigheter, oavsett om dessa är utpekade eller inte, enligt kulturmiljölagen. Att identifiera värdena underlättar snarare tolkningen av lagen. Hänsyn till kulturmiljövärden handlar mer om hur man gör åtgärder, än om att man får eller inte får förändra miljön, till exempel att en byggnad kan behöva ha en viss färg. För ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller liknande näring gäller vidare att det inte krävs bygglov inom område som inte omfattas av detaljplan (plan- och bygglagen kap 9 § 3). Generellt är också staket bygglovsbefriade, liksom plank och murar utanför planlagt område.

Vattenskyddsområde (VSO) Svartån

Örebro kommuns planerade VSO i Svartån kommer med största sannolikhet att sträcka sig in och påverka även Lekebergs kommun. Så Lekebergs kommun har all anledning att försöka påverka hur detta VSO kommer att se ut.

LRF:s ståndpunkt är att Vätternvattenprojektet är en lyckad idé för att minska beroendet av vattnet från Svartån. Intaget i Svartån kommer att bli reserv-

vattentäkt och kommer att skyddas ändå men troligtvis behöver inte reglerna vara lika rigorösa. Annars löper vi risken att det blir ett utav Sveriges största vattenskyddsområden och det blir mycket stora påverkningar på livsmedelsproduktionen i Västernärke.

Ansluter inte Lekebergs kommun till Vätternvattenprojektet återstår att se hur kommunen löser det. Om alternativet är att skapa ett nytt intag i Svartån så uppstår igen att kommunen måste skapa ett stort VSO i Svartån som kommer att påverka lantbruket uppströms Fjugesta.

Kommentar: Synpunkten noteras. För kommunens långsiktigt prioriterade dricksvattenförekomster och dess tillrinningsområden, inklusive Svartån, införs Bedömningszon dricksvatten i översiktsplanen (pdf sid 140f), se karta Risker och Hänsyn. Särskilt Svartåns tillrinningsområde är mycket stort och omfattar en större del av kommunen. Syftet är att långsiktigt värna kommunal dricksvattenförsörjning, reservvatten och enskilt vatten. För kännedom ska ett arbete pågå i Örebro kommun som syftar till att införa vattenskyddsområde kring Svartån. Se även synpunkter från Örebro kommun, och Degerfors kommun/Svartån.

Översvämningar

LRF anser att det är viktigt att kunna motverka översvämningar i de stora vattensystemen, med anledning av de klimatförändringar vi har att vänta oss. Därav anser vi att vi måste bevara de dammar som finns uppströms i vattensystemen för att kunna bromsa och reglera flödena. Sluta riv ut dammar.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Djurhållning

Det skrivs i ÖP om störningar från djurhållning vilket kan vara, men man måste inse att det oftast är ofrånkomligt, vill man ha en livsmedelsproduktion i Sverige måste detta accepteras. Vid en redan befintlig djuranläggning är det viktigt att tänka på när man ger bygglov till någon som vill bo nära, att de inte kan komma efteråt och klaga på störningar.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Avfallshantering

Lagring av hushållssopor och restavfall måste säkras så att vildsvin och andra djur inte kan komma åt matavfall. Risken finns annars för spridning av främst Afrikansk-svinpest, men även exempelvis salmonella.

Kommentar: Synpunkten noteras,

Privatpersoner (M1-M3 och B1-B21)

Bakgrund

Inbjudan till samråd har annonserats på dagstidningar, på kommunens webbplats och facebooksidan, se sid 6.

Markägare Långvassen (M1)

Jag har försökt att förstå vad planen säger om boende i det detaljplanerade området Långvassen. Jag hittar tyvärr ingenting om det men det kan bero på att jag inte söker på rätt sätt. Den gamla översiktsplanen öppnade för både fritidshus och permanentboende i området. Jag har sökt och fått positivt planbesked för att revidera eller göra ny detaljplan för området med rätt till större byggyta. Nu skulle jag vilja veta om förslaget till ny översiktsplan säger samma som den gällande översiktsplanen eller om det ändras. Jag vill gärna läsa allt som handlar om Långvassenområdet men hittar bara att det finns ett LIS område och det känner jag till sedan tidigare.

Kommentar: Frågorna redde ut på samrådsmötet i Mullhyttan. Området har redan fått positivt planbesked och påverkas inte av detta planförslag. Området berörs, utöver LIS-område, även av Jordbruksmark och Lokalt prioriterad väg, se karta Mark- och vattenanvändning, av Riksintresse naturvård, Riksintresse friluftsliv, Riksintesse flyghinder MSA-yta, Riksintresse totalförsvar hinderfrihet, Planerade områdesskydd natur, Särskilt värdefull kulturmiljö, Ekologiskt särskilt känsligt område, Grönområde kommun och Landskapsområde, se karta Riksintresse, LIS och andra värden, av Bedömningszon översvämning, Bedömningszon ras och skred, Bedömningszon dricksvatten, samt generell hänsyn G1-G6, se karta Risker och hänsyn.

Markägare Knista-Öna (M2)

Jag vill uttrycka mitt starka missnöje över de föreslagna utredningsalternativen för nobelbanan, södra korridoren i synnerlighet.

- Det är uppenbart att Nobelbanan inte kommer medföra något positivt för Lekebergs kommun eller kommunens invånare. Kommunens invånare kommer endast att ta konsekvenserna av en järnväg; kraftigt buller, förstörda miljövärden, förstörda kulturmiljölandskap, förstörda rekreationsvärden, exproprierad mark, och kraftigt reducerad värden för drabbade och närliggande fastigheter. Fördelarna kommer ges till regioner som inte drabbas.

- Järnvägen kommer att skära av Lekebergs kommun i två delar, skapandes ett fysiskt hinder mellan de två delarna. Detta hinder kommer vara ett visuellt och ljudligt sår genom kommunen.

- Alla fastigheter som direkt drabbas av en framtida järnväg eller som endast ligger inom bullerzonen från järnvägen kommer att kraftigt minska i värde. Flera kan till och med komma att bli osäljbara. Runt en eventuell järnvägsdragning riskerar en skräpzona att uppstå, där ingen tar hand om sina fastigheter då investeringar inte längre lönar sig.

- Lantbrukare kommer få sina fält avstyckade. Det kan bli svårt eller rent sagt omöjligt att nå de avskurna delarna vilket kommer försvåra böndernas förmåga att producera mat, och därmed uppfylla riksintresset för inhemsk matproduktion.

- Antalet platser i Lekebergs kommun där man kommer kunna uppleva naturen i tysthet kommer att kraftigt minska. Vandrandes i skogen eller fikan- des i sin trädgård skulle då ske till bakgrundsljudet av snabbtåg eller tunga godståg.

Jag anser att södra korridoren utgör en särskilt olämplig dragning då den kommer ge upphov till störst negativa effekter av en järnväg genom kommunen. Södra korridoren kommer särskilt ge:

- Förstörd kulturmiljö. Slättlandskapet vid Göksvalla och dalgången längsmed Öna, Stavelång, bort mot Brotorp och Klövlandet är en omotsvarad pärla i Lekeberg. Kilsbergskanten, de sluttande fälten ner mot Svartån och själva Svartån som slingrar sig fram genom landskapet är en otroligt vacker del av kommunen. Att få snabbtåg eller tung godstrafik som skär igenom allt detta vore en skam. De här områdena är också några av de få platser där man kan uppleva tysthet, där bullret från E18 eller 204 inte konstant stör.

- Förstörda miljöintressen.

- Förstörda rekreationsmiljöer. Vem kommer att vilja promenera längs med grusvägar (framtidiga banvallar), vem kommer vilja paddla längs med Svartån, vem kommer att vilja njuta av Sälvens naturreservat?

- Södra korridoren kommer i synnerlighet dela av hela Lekebergs kommun i två delar. Lanna i den ena och Fjugesta och Mullhyttan i den andra.

Jag vill att Lekebergs kommun tar bort utredningsalternativen för nobelbanan ur översiktsplanen. Genom detta, visa att det inte finns någon lämplig

dragning av en järnväg genom Lekebergs kommun. Visa att det inte heller finns något stöd för en järnväg hos kommunens innevånare.

Jag vill att Lekebergs kommun tar bort utredningsalternativen för nobelbanan ur översiktsplanen, då dess blotta närvaro skapar en stark oro hos de potentiellt drabbade.

Jag vill att Lekebergs kommun tar bort utredningsalternativen för nobelbanan ur översiktsplanen, då bara närvaron av en potentiell järnvägsdragning kommer minska värdet på alla de fastigheter som har utredningsalternativen i sin närhet. Utredningsalternativen minskar antalet intressenter och investeringsmöjligheter och mark- och fastighetspriser i området.

*Kommentar: Lokaliseringsutredning om alternativ för Nobelbanans dragning genom bland annat Lekebergs kommun pågår. Kommunen har i samrådsförslaget valt att redovisa samtliga tidiga alternativ som diskuterats, och samtidigt tydligt redovisa vilket alternativ som Lekeberg förespråkar. Syftet har varit att vara så öppna och transparenta som möjligt. Vilken eller vilka av alternativen, eller vilka eventuella helt nya korridorer, som lokaliseringsutredningen kommer att föreslå, har kommunen i dagsläget ingen aning om. Men om lokaliseringsutredningen blir klar innan översiktsplanen antas, kommer de korridorer som föreslås också att behöva redovisas i översiktsplanen. **Tills dess kommer endast det av kommunen förespråkade alternativet att redovisas i planen.** Se också Länsstyrelsen/Mellankommunala frågor/Nobelbanan, M3 och B1.*

Markägare Sixtorp (M3)

Minska antalet järnvägssträckor från 5-1

I förslaget till den nya översiktsplanen finns det fem nya järnvägssträckor där det i informations-texten står att: Markanvändningen inom markreservatet ska inte försvåra tillkomsten av en framtida järnväg.

Att denna text står på fem olika sträckor riskerar att lägga en död hand på hela det norra området i Lekeberg. I en översiktsplan är det viktigt att vara tydlig med hur man vill att utvecklingen av kommunen ska fortgå för att kunna locka människor att flytta hit, bygga hus och starta företag. De fem nya linjerna som finns inritade måste bli färre. Lekeberg måste använda översiktsplanen som den är tänkt och tydligt visa andra kommuner och bolag (så som Oslo-Stockholm) vart vi vill att Nobelbanans sträckning ska läggas.

Jag förespråkar att Nobelbanan byggs utefter E18. Samt att det endast är sträckningen som ska finnas kvar som alternativ i översiktsplanen. En av anledningarna till detta är att det redan är exploaterad mark där och för att miljön redan är bullrig. Att bygga längs den befintliga vägen skulle därmed ge minsta miljöpåverkan.

Av de fem utpekade sträckorna som finns i översiktsplanens förslag så medför en sträckning utefter E18 även det minsta ingreppet på de natur- och kulturvärden som finns i Lekeberg. Inom Lekebergs kommun finns en unik plats som heter Sixtorp. Det är kommunens mest använda och finaste rekreationsplats. Där finns det naturreservat med rödlistade arter, vandringsleder, friluftsboende och möjlighet till att bada i klart vatten under total tystnad. Strax norr om Sixtorp finns tillgängliga gruvor – Limstensgruvorna. Sixtorp används inte bara av kommuninvånarna utan är även flitigt använt av folk från andra kommuner. Gå gärna in och titta på Skogsstyrelsens "Skogens pärlor" och Artdatabanken, där framgår var natur- och kulturvärdena finns, det är inte utefter E18.

Kommentar: Se kommentar under M2 ovan.

Boende Lekebergs landsbygder (B1)

Jag har intresserat mig för de förslag om dragning av nobelbanan som tidigare har återfunnits i översiktsplanen. Ett av förslagen var att dra nobelbanan vid/i närheten/igenom Brotorp, Åbytorp, Knista-Öna, Torget, Marsvinshov, Lekeberga gård m.fl.

Jag, min sambo och mina grannar anser en sådan dragning av nobelbanan som högst olämplig. En tågräls skulle förstöra det lugn och den harmoni som vi uppskattar med att bo här. Det skulle även förstöra estetiken. Området utgörs av skog, åkermark, gårdar med tillhörande djur och grusvägar som ringlar sig fram mellan träden. Vi som bor här samt cyklist, gångtrafikanter/vandrare/frilufts-människor, skidåkare, hundmänniskor, ryttare m.fl. använder den vackra naturen i detta område för återhämtning. Vi känner oss lyckligt lottade att vi hittat denna plats på jorden och blir oroliga över att ett sådant här förslag har kommit på tal.

En tågräls skulle tvinga en del av oss att flytta och värdet av våra fastigheter riskerar att minska drastiskt i värde. Att en sådan dragning är med i översiktsplanen gör att investeringar och förbättringar på fastigheterna minskar. Vi ser inte nyttan med att dra nobelbanan genom Lekeberg överhuvudtaget, men om ni vill ha ett alternativt förslag så tycker vi att det är mer lämpligt längs med gamla E18.

Kommentar: Se kommentar under M2 ovan.

Boende Lekebergs landsbygder (B2)

Det som berör mig mest i översiktsplanen är kommunikationerna eller bristen på dem i det område av kommunen där jag bor. Jag är därför mycket positiv till planerna på en cykelväg, som skulle utgå från Fjugesta förbi Riseberga kloster till Hackvads Via. Väg T534 har förändrats mycket på 40 år och hastigheten hos de fordon som trafikerar vägen gör det till en livsfara att försöka cykla där i nuläget. Det finns ingen vägren och djupa diken på flera ställen. En cykelväg skulle möjliggöra att vi som bor i denna del av kommunen lättare, och framförallt säkrare, kunde ta oss in till Fjugesta. Det skulle också göra det lättare att cykla eller promenera på ett säkert sätt till Riseberga klosterruin, som ju faktiskt är en av kommunens stora turistattraktioner.

Utöver detta anser jag att busslinjen från Örebro via Folkavi och Hackvad med slutstation i Edsberg bör återupprättas. Den förband på ett effektivt sätt platser på landsbygden som möjliggjorde en snabbare hemresa utan byten för gymnasiestudenter och arbetande. Jag anser också att busslinjen mellan Fjugesta och Kumla bör återupptas. Idag är möjligheten att resa kommunalt från Fjugesta till Kumla och vidare obefintlig och kräver att man har bil. Med busslinjen skulle gymnasieelever som studerar i Hallsberg lättare kunna ta sig till skolan och boende i kommunen som arbetar i Kumla skulle kunna använda kollektivtrafik. I nuläget måste man åka bil och många ungdomar, som inte har möjlighet att få skjuts av föräldrar, får själva ordna med transport vilket ofta innebär att själv köra till Fjugesta med epa-traktor och därefter med buss till Örebro eller vidare till Kumla och Hallsberg. Jag anser inte att det är att satsa på ungdomarna om man i kommunen inte kan erbjuda säkrare och enklare sätt att ta sig till och från skolan.

Beträffande de planer som finns att förändra de centrala delarna av Fjugesta måste jag uttrycka reservation, eftersom jag i nuläget inte anser att det är absolut nödvändiga åtgärder. Vi har redan torget, som är en samlingspunkt med den fina statyn och närheten till affärer och bibliotek. Eftersom Lekeberg är en landsbygdskommun och många bor utanför tätorten och behöver ta sig in med bil är det nödvändigt att det finns parkering, särskilt i anslutning till affärer och lokala inrättningar. Jag tror inte att förändringar i byggnation utefter huvudgatan skulle förändra eller förbättra handeln i de centrala delarna av Fjugesta. Det som jag tror många anser saknas i Fjugesta idag är ett konditori eller café och det skulle kunna inrymmas i det gamla stationshuset. Där är det alltså inte frågan om nya lokaler utan snarare om en entreprenör.

Angående planerna på nybyggnation av bostadshus anser jag att man nog måste beakta den övriga bebyggelsen i Fjugesta. Tidigare byggnader som Kastanjen och husen vid infarten av Fjugesta i rött och svart lämnar mycket i övrigt att önska, både i fråga om storlek och färgval. Jag anser inte att man bör bygga högre än tre våningar och att färgskalan som redan finns i Fjugesta med milda gula och krämfärgade hus bevaras. Upprustandet av stationshuset är ett mycket gott exempel på byggnadsvård och bevarande av befintliga hus.

Kommentar: Positiva synpunkter om Huvudcykelstråk landsbygd mot Hackvads Via noteras.

I planförslaget föreslås att kollektivlinjen Fjugesta – Kumla på väg 534 återupprättas, se Kollektivtrafiklinje i karta Mark- och vattenanvändning/Transportinfrastruktur och avsnitt Infrastruktur för kollektivtrafik i kapitel Effektiva och hållbara kommunikationer/Transportinfrastruktur (pdf sid 67f).

För att hålla samman gestaltningen av Fjugesta centrum har ett gestaltningsprogram, där bland annat lämplig färgsättning har föreslagits, liknande ditt förslag. I översiktsplanen införs ett Särskilt gestaltningsområde för Fjugesta centrum, som anger att gestaltningsprogrammet ska användas som underlag, se riktlinje för Särskilt gestaltningsområde i karta Mark- och vattenanvändning/Särskilda bebyggelseområden och avsnitt Gestaltad livsmiljö i kapitel Attraktiva boende- och livsmiljöer/Människor och livsmiljö (pdf sid 80).

Övriga synpunkter noteras.

Boende Lekebergs landsbygder (B3)

Ett förslag är att ni bygger upp en bro över Svartån mellan Torget till Göksvalla/Hidingebro. Det fanns en bro där en gång i tiden som användes av byborna för att ta sig till bygghandeln till exempel. Det hade bidragit till mervärde i området då det skulle koppla ihop de två sidorna och leda till fler promenadslingor/ridslingor/motionslingor. Fundamenten från den gamla bron finns kvar.

Kommentar: Informationen om den äldre bron, och önskemålet om att bygga en ny noteras.

Boende Mullhyttan (B4)

Önskar att ni ser över trafiksäkerheten för gående och cyklister kring väg 204 genom Mullhyttan, särskilt kring ICA och kyrkan, där många barn och unga rör sig. Med tanke på att väg 204 är en rekommenderad färdväg för farligt gods är den tunga trafiken omfattande.

Förslag:

- Se över bredd på trottoaren, övergångsställen
  - mät frekvensen på trafiken. Hur många långträdare, timmerlastbilar passerar igenom Mullhyttan per dag? Vilken hastighet har de?
- Hur säkert är det för gående, särskilt barn och unga att vistas vid och omkring väg 204?

Mullhyttan skiljer sig från Kvistbro och Gropen eftersom ICA-butiken och därmed ortens kärna ligger just vid väg 204.

Kommentar: Enligt Trafikverkets senaste mätning av genomgående trafik (mätunkt innan avfart mot Bäckatorp, se Trafikverkets Vägtrafikflödes-karta) gjordes 2021, då ca 1300 fordon passerade i genomsnitt per dag, varav 25 procent tunga fordon. Dessa i snitt cirka 75 tunga fordon passerar med hög sannolikhet även genom Mullhyttan dagligen, en siffra som kan ha stigit något efter pandemin. Till den genomgående trafiken tillkommer den lokala.

Möjligheten att röra sig längs med och över väg 204/Mullhytte Letstig är en viktig fråga för Mullhyttan. Att i dialog med Trafikverket utveckla vägen med separat cykel- respektive gångbana och ett antal trygga övergångar i strategiska lägen, är viktigt för att förbättra trafiksäkerheten och motverka vägens avskärande effekt genom samhället. Detta tydliggörs i planförslaget.

Flera boende Mullhyttan (B5)

Ang de i översiktsplanen nämnda nybyggnadsområdena BM1 & BM6 i Mullhyttan

Skogsområdet strax söder om centrala Mullhyttan är flitigt använt av oss i Mullhyttan. Barn, äldre, barnfamiljer, hundägare och dagis på utflykt njuter dagligen denna gröna oas. I mångt kan sägas det samma om BM6, som planeras längs den flitigt använda banvallen, nu som rid- och promenadstråk.

Vi som skrivit under nedan anser det helt förkastligt att bygga i område BM1 och BM6. Vid skrivbordet, med kartan framför sig, kan dessa områden strukturellt verka lämpliga, men sett till hur de används av oss som bor i Mullhyttan vore det en avsevärd nedgradering av vår levnadsstandard om det skulle byggas i dessa områden. Vi anser att det finns bättre områden att bygga ut vår fina by på.

BM1

I BM1 planeras enligt översiktsplanen 20-30 bostäder i två fyrvånings punkthus. Enligt den förstudie som vi förstår att kommunen redan bett fastighetsbolaget Sakofall om, är tydligen ambitionen

att bygga hyresrätter i olika storlekar i enplans radhus/parhus samt mindre flerbostadshus. Det senare rimmar med översiktsplanens ambition för BM1.

Vid tidigare sondering av BM1 för ca 30 år sedan, stupade byggförslaget på att det skulle bli för dyrt att spränga bort allt berg. Detta låter fullt rimligt, då BM1 sluttar betänkligt åt två håll.

Intentionen i översiktsplanen är vidare bostäder med inslag av service och verksamheter som inte är störande för omgivningen eller medför stora trafikmängder.

Vi har svårt att förstå hur 30 bostäder inte kommer medföra stora trafikmängder på den smala grusvägarna Skogsstigen och Höglundavägen. Skogsstigen är ju inte ens så bred att två bilar kan mötas obehindrat idag. Och om det skall finnas service och verksamhet i bottenplan av tänkta hus kommer de med nödvändighet önska en reguljär och tät trafik för att överleva. Och var ska parkering åt 30+ bilar samt kunder till nämnd service möjliggöras när större delen av området sluttar så betänkligt?

Vidare antyds i översiktsplanen att goda gröna- och rekreationsområden skall beaktas. En byggnation i område BM1 minskar en av Mullhyttans mest närbelägna, omtyckta och använda rekreationsområden betänkligt då det är placerat mitt i den gröna lunga som skogen utgör.

Kommentar: Syftet med BM1 har varit att få till stånd attraktiva lägenheter nära service och kollektivtrafik, som alternativ till den egna villan till exempel på äldre dar. I den tidiga dialogen på plats uttryckte flera besökare att de tyckte det var ett bra förslag, och ingen hade skriftliga invändningar. Med anledning av de synpunkter som nu kommit in, föreslås att förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet, se även B6, B8, B9, B10, B11, B12, B15 och B16. Befintliga detaljplaner med bostäder ingår i Blandad bostadsbebyggelse/utvecklad i översiktsplanen, men har av misstag fallit bort i Mullhyttan. Dessa läggs till inför granskningen. Övriga synpunkter noteras.

BM6

Vidare föreslås i översiktsplanen ett 10 tal villor eller parhus i område BM6. Detta område ägs till ca 85% av privatpersoner. Övriga ca 15 % av Lekebergs kommun. Har kommunen rätt att exproprierat marken?

Rent logistiskt kan banvallen verka lockande att använda som tillfartsväg, men i realiteten krävs

stora åtgärder på både banvallen, Selhagsvägen och i förlängningen även av Höglundavägen/Skogsstigen för att någon tillfartstrafik av betydelse alls skall kunna komma på tal till BM1 & BM6.

Det skulle i praktiken innebära att det långsträckta mycket omtyckta och flitigt använda rid- och promenadstråk som banvallen från Selhagsvägen fram till Rv54 utgör kommer försvinna och ersättas av bilgata.

Tillsammans med de 30 bostäderna högre upp på Skogsstigen har vi svårt att inte se en avsevärd trafikökning i bägge riktningarna. Vårt att notera är att såväl Skogsstigen som Höglundavägen är för smala för att i, förmodat asfalterat skick, få användas i bägge riktningar som vi förstått Vägverkets föreskrifter. Detsamma kan förmodas om banvallen. Således behöver trafiken enkelriktas åt ena eller andra hållet, vilket skapar ytterligare trafiktryck för hela området, även Stationsvägen.

*Kommentar: Kommunen varken kan eller vill exproprieras mark för bostadsbyggande, utan ett utpekande är en möjlighet för markägaren att på frivillig basis bygga bostäder. **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM6 utreds i det fortsatta arbetet, se även B8, B9 och B11.***

Slutsats

Vi anser att stadsplanera för bostäder i BM1 & BM6 skulle stå i strid med översiktsplanens egen intention att säkerställa tillgång till goda rekreationsområden nära bostäder och inte medföra stora trafikmängder. Därför motsätter vi oss en utbyggnad av Mullhyttan i dessa områden.

Alternativa områden

Istället för BM1 och BM6 ser vi att området mellan Mohultsvägen och Rv54 är betydligt mer lämpat för nya bostäder. Vi förordar att kommunen inleder förhandlingar med de fastighetsägare som redan uttryckt intresse för nybyggnationer.

Fördelarna för detta område är dels att inga gröner eller rekreationsområden påverkas, dels skulle inte ökad trafik påverka grannskapet i lika hög grad, och dels ger området tillgång till dagis och skola utan att behöva korsa Rv54.

Övriga föreslagna områden BM2-5 har vi inga synpunkter på i dagsläget.

/22 boende i Mullhyttan

*Kommentar: **Synpunkten om bostäder mellan Mohultsvägen och väg 204 övervägs i det fortsatta arbetet. Den positiva synpunkten om BM 2-5 noteras.***

Boende Mullhyttan (B6)

Jag vill framföra min synpunkt gällande den planerade byggnationen i Mullhyttan. När jag flyttade hit var det naturen och lugnet som lockade. Det var skogen de vackra omgivningarna och känslan av att bo i ett litet samhälle som gjorde att jag valde Mullhyttan och köpte vårt hus här. Jag vill bo på en naturnära plats.

Jag har förståelse för att det kan finnas behov av nya bostäder på orten, men sådana beslut bör tas med stor eftertänksamhet och utifrån en god kunskap om vad som faktiskt behövs. Det är särskilt viktigt att inte bygga på platser som är grönområden och som används flitigt av både boende och verksamheter i Mullhyttan. Området närliggande till skogsstigen är mycket omtyckt och besöks ofta av både invånare och verksamheter som skolans fritids. Att bygga bostäder där innebär att en viktigt uppskattad naturmiljö försvinner en plats som också flitigt används för lek av ortens barn. Jag tycker kommunen bör överväga andra möjliga platser för nybyggnation som inte innebär att en så värdefull del av vår närmiljö går förlorad.

Jag motsätter mig därför den föreslagna byggnationen på denna plats och hoppas att kommunen tar till sig synpunkterna från oss som bor här i närområdet. Mullhyttan behöver sin natur. Det är en stor del varför människor väljer att bo här.

*Kommentar: **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet. Se även B5, B8, B9, B10, B11, B12, B15 och B16.***

Boende Mullhyttan (B7)

Kul att kommunen planerar för fler boenden i Mullhyttan. Det är jag mycket positiv till. Dock är jag lite förvånad att ett av de tilltänkta områdena påverkar (läs förstör) både el-ljusspår och discgolfbana som finns i direkt anslutning till Åsavallen.

*Kommentar: **De föreslagna områden ligger inte på elljusspåret, men läget för discgolfbanan behöver undersökas i det fortsatta arbetet, och förslaget ses över i sin helhet, se även B15. Positiv synpunkt om bostadsbyggande i Mullhyttan noteras.***

Boende Mullhyttan (B8)

Bm1 och bm6 i Mullhyttan ligger i naturområden som flitigt används av oss som bor här. Det är fin skog och en möjlighet att få ha kvar det nära samhället för barn att leka i, i närheten av hemmet. Längs med banvallen är också ett vackert område att promenera i naturen nära samhället. Bygg inte bort det. Om Mullhyttan ska expandera i framtiden

den kommer en viktig anledning till att någon vill bo här att man vill vara nära naturen. Så förtäta inte på bekostnad av det fina vi har.

*Kommentar: Synpunkterna noteras. **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 och BM6 utreds i det fortsatta arbetet. Se även B5, B6, B9, B10, B11, B12, B15 och B16.***

Boende Mullhyttan (B9)

Jag vill inte att ni bygger bostäder i BM1 då det skulle störa skogen-mitt-i-byn som vi i Mullhyttan älskar! Inte heller på BM3 eller BM6 vill jag se några nybyggnationer, då detta skulle störa andra skogs-partier och promenadstråk som vi älskar!

Ja, det måste byggas mer bostäder, men det finns gott om privatägd mark som ni kan förhandla fram bättre lösningar med än att förstöra dessa tre fina områden.

*Kommentar: Synpunkterna noteras. **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1, BM3 och BM6 utreds i det fortsatta arbetet. Se även B5, B6, B8, B10, B11, B12, B15 och B16.***

Boende Mullhyttan (B10)

Ni kan väl inte mena allvar med att bygga bostäder i områdena BM1?!?! I den skogen rastar jag hunden, plockar svamp, blåbär och lingon. Dagens är ofta där och leker och vi är många som använder skogen dagligen., Hela skogen Att då hugga ner större delen av den för några sketans höghus! Nej, fy bubblan!

*Kommentar: **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet. Se även B5, B6, B8, B9, B11, B12, B14, B15 och B16.***

Boende Mullhyttan (B11)

Enligt översiktsplanen för Lekeberg finns förslag om nybyggnation av bostäder i ett antal områden.

Utifrån hur jag uppfattar att mullhyttebor rör sig och använder de grönytor som finns strax söder om centrala Mullhyttan, anser jag att både område BM1 och BM6 är helt förkastliga områden att bygga på. På kartan och vid skrivbordet kan jag förstå att dessa områden strukturellt kan verka lämpliga, men sett till hur de används är det en katastrof om det skulle byggas hus där det föreslagits.

I BM1, placerat mitt i den gröna lunga som skogen utgör, planeras 20-30 bostäder i fyrvånings punkt-hus. Bara den idén är befängd utifrån intentionen

att det ska vara bostäder med inslag av service och verksamheter som inte är störande för omgivningen eller medför stora trafikmängder.

Hur kan 30 bostäder inte medföra stora trafik-mängder på Skogsstigen alt Höglundavägen? Var ska parkering åt 30-40+ bilar möjliggöras när större delen av området är berg som sluttar betänkligt? Och om det skall finnas service och verksamhet i bottenplan av tänkta hus kommer de med nödvändighet önska en reguljär och tät trafik för att överleva.

Nej, BM1 är ur alla verklighetsbaserade aspekter ett förkastligt alternativ så länge goda gröna och rekreationsområden skall beaktas. Byggnation i område BM1 nära halverar ett av Mullhyttans mest närbelägna och använda rekreationsområden.

Vidare föreslås ett 10 tal bostäder i område BM6. Detta område kantar banvallen, som är ett flitigt använt promenadstråk. Rent logistiskt kan banvallen verka lockande att använda som tillfartsväg, men i realiteten krävs stora åtgärder på Selhagsvägen och förlängningen av Höglundavägen/Skogsstigen för att någon tillfartstrafik av betydelse alls skall kunna komma på tal.

Att stadsplanera för bostäder i BM6 skulle stå i strid med intentionen att inte störa omgivningen eller medföra stora trafikmängder, samt att tillgång till goda gröna- och rekreationsområden nära bostäder säkerställas. Skulle BM6 bebyggas skulle banvallen och Höglundavägen behöva användas som tillfartsvägar, vilket skulle bryta det mycket omtyckta och flitigt använda rid- och promenadstråk som banvallen från Selhagsvägen fram till Rv54 utgör.

Istället för BM1 och BM6 föreslår jag att kommunen ska förhandla om bebyggelse i området mellan Mohultsvägen och Rv54, som kallas Rosenlund. Det är betydligt mer lämpat för nya bostäder, då det inte påverkar några gröna- eller rekreationsområden. xxx

*Kommentar: **Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 och BM6 utreds i det fortsatta arbetet. Övriga synpunkter noteras. Se även B5, B6, B8, B9, B10, B12, B15 och B16.***

Boende Mullhyttan (B12)

Toppen att det planeras för byggnation av fler bostäder i Mullhyttan, men område 1 planen på 4-våningshus känns mycket konstig o malplacerad. Det ligger dessutom på en höjd. Det skulle ge Mullhyttan en konstig och ful silhuett. Bygg gärna, men högst två våningar.

Kommentar: Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet, se även B5, B6, B8, B9, B10, B11, B15 och B16. x. Positiv synpunkt om bostadsbyggande i Mullhyttan noteras.

Boende Mullhyttan (B13)

Jag tycker inte att Mullhyttan ska bli större än vad det redan är. Och ifall man måste bygga nya lägenheter tycker jag att kommunen ska kolla över vart det är bäst att bygga så det inte påverkar folket som bor där men oxå skolan som har aktiviteter i mullhytteskogarna.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Boende Mullhyttan (B14)

Jag bor i området upp mot Åsavallen och ser helst att vår skog här får stå kvar, det ska redan tas ner massa skog för ny idrottshall. Vi här i villaområdet har barn och djur som älskar skogen.

Kommentar: Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM4 utreds i det fortsatta arbetet.

Boende Mullhyttan (B15)

Jag och många mullhyttebor med mig är starkt negativa till byggplanerna i Mullhyttan, i synnerhet BM1 som idag är ett skogsområde som används mycket flitigt av både barn och vuxna som rekreationsområde. Fritids och förskola går ofta hit till den så kallade "Brända skogen" för att ge barnen möjlighet till skogslek. Det byggs kojor osv. Detta skogsområde är MYCKET VIKTIGT för oss som bor här! Snälla, var förnuftiga och ta inte ner vår viktiga skog för att förstöra byn med höghus. Det måste gå att bygga på andra ställen som inte innebär förstörelse av viktig närnatur och rekreation. Finns det ens efterfrågan av bostäder i Mullhyttan? Av den typen, och så många? Det vore en katastrof för Mullhyttan om BM1 skulle förverkligas. Jag ber er att ta hänsyn till mullhyttebornas åsikter och livsmiljö.

Kommentar: Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet, se även B5, B6, B8, B9, B10, B11, B12 och B16. Förslaget om bostadsområden i Mullhyttan ses också över i sin helhet.

Boende Mullhyttan (B16)

Jag är i grunden positiv till att det satsas på Mullhyttan och byggs fler bostäder. Men i översiktsplanen som jag tagit del av är jag stark kritisk till

det man kallar BM1. Där det tydligen planeras ett fyravåningshus med lägenheter. Om man tittar på Mullhyttan som det ser ut just nu, så finns inte denna typ av hus i området. Och jag kan inte se att det skulle passa in speciellt bra. Dessutom bör man i möjligaste mån försöka behålla de skogsområden som finns.

Kommentar: Förutsättningarna för och eventuellt borttagande av område BM1 utreds i det fortsatta arbetet, se även B5, B6, B8, B9, B10, B11, B12 och B15. Positiv synpunkt om bostadsbyggnaden i Mullhyttan noteras.

Boende Lanna (B17)

Som boende i Lanna är jag mer än nöjd över att nybyggnationer av hus har stoppats. Anser att det har byggts alldeles för mycket och det har överhuvudtaget inte tagits hänsyn till infrastruktur. Tycker inte heller att skolan har kunnat hålla en god kvalite när de växt så fort. Så min förhoppning som Lannabo är att man fortsätter stoppa nybyggnationer i Lanna.

Kommentar: Den positiva synpunkten noteras.

Boende Lanna (B18)

I Lannaområdet saknas möjlighet att hyra boende (lägenheter) vilket finns i både Fjugesta och Mullhyttan. Det bör finnas även i Lannaområdet.

Cykelväg från skolan till Skärmartorp bör ordnas då vägen är smal och har högt trafikflöde morgon - em - kväll.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Frågan om behov av olika slags bostäder behandlas i avsnitt Bostadsbehov i kapitel Attraktiva boende- och livsmiljöer (pdf sid 93), men frågan ska vidareutvecklas i det fortsatta arbetet, se Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter och Råd enligt 2 kap. PBL/Bostadsförsörjning.

Mellan Skärmartorp och Hidinge skola föreslås ett Huvudcykelstråk tätort i översiktsplanen, se karta Mark- och vattenanvändning/Transportinfrastruktur/Cykelinfrastruktur, och avsnitt Cykelinfrastruktur i kapitel Effektiva och hållbara kommunikationer (pdf sid 64ff).

Boende Lanna (B19)

Ser bra ut överlag.

Vore fint om man kunde jobba för att få till en gång & cykelväg längs med gamla E18 mellan Vretavägen och pendlarparkering vid västra infarten till Lanna. Tänker att vägbredden är tillräcklig för

att dela av en cykel & gångväg med klistrade betongblock med reflexstolpar likt man gjort mellan Adolfsberg och Norra Bro i Örebro vilket borde vara väldigt kostnadseffektivt. Vidare vid pendelparkering kan man ordna ordentlig en gång och cykelöverfart för anslutning mot gång och cykelvägen till Vintrosa. Man kan även se över hastighetsgränsen för sträckan mellan Vretavägen och pendelparkering och se om inte 50km/h vore ett vettigare alternativ.

Sammantaget skulle man på så sätt få en säker väg för gångare och cyklister mellan Lanna och Vintrosa och även förbättra säkerheten för alla de som redan idag nyttjar gamla E18 för motion och promenader.

*Kommentar: Positiv synpunkt om förslaget överlag noteras. **Cykelvägnätet i Lanna och möjligheten att använda gamla E18 för gång. och cykel ses över i det fortsatta arbetet.** Se även synpunkt och kommentar under Lekebergs IF.*

Boende Lekeberg (B20)

Rubriken Övergripande inriktning

Under den rubriken finns många bra skrivningar och mål kring miljö och klimat och där beskrivs internationella och nationella mål, men i kommunens övergripande mål finns detta inte med. Ett övergripande mål om kommunens miljö och klimatpåverkan bör finnas med i de övergripande målen. Till exempel Lekebergs kommun ska verka för minskad miljö och klimatpåverkan. (Mer utförliga mål ska formuleras i andra dokument)

Kommentar: Se kommentar under Centerpartiet ovan.

Rubriken Övergripande inriktning, under punkten befolkningsutveckling

Under den punkten finns ett planeringstak för hur mycket kommunens befolkning ska växa. Planeringstaket ligger under de prognoser som finns både regionalt och nationellt för Lekeberg. Taket bör tas bort eftersom det finns risk att det hämmar utvecklingen i kommunen. Planeringstaket bör ersättas med ett planeringsmål i linje med den regionala prognosen.

Kommentar: Se kommentar under Centerpartiet ovan.

Rubriken Tematiska inriktningar och rubriken Geografiska inriktningar.

Under dessa rubriken finns beskrivet hur kommunen kan utvecklas befolkningsmässigt och var nya bostäder kan byggas. Bostäder föreslås byggas där

det redan finns sammanhållen bebyggelse och där det finns tillgänglig kollektivtrafik.

Hälften av kommunens invånare bor i det som kallas landsbygd och historiskt sett har det varit betydligt fler invånare i dessa områden. I de delarna av kommunen finns möjlighet till en positiv utveckling samtidigt som god jordbruksmark säkrställs. ÖP ska inte hindra en sådan utveckling och därför behövs en tydligare skrivning som möjliggör ny bebyggelse på landsbygden och i mindre orter. Hela kommunen ska ges möjlighet att utvecklas och växa inte bara det områden som ligger nära de noder som pekas ut och där det finns samhällservice. Dessutom behöver det finnas aktuella detaljplaner i tätorterna som medför att kommunen kan utvecklas och att det finns mark att bygga på.

Kommentar: Se kommentar under Centerpartiet ovan.

Området väster om Fjugesta, Knista-Sanna 1:18

Utvecklingen av det området bör kunna ske tidigare än det som föreslås.

Kommentar: Se kommentar under Centerpartiet ovan.

Övrigt

För att näringslivet och företagen ska kunna utvecklas och finnas kvar inom kommunen måste det tas fram aktuella detaljplanen som svarar mot det behov som finns idag.

Kommentar: Se kommentar under Centerpartiet ovan.

Boende Lekeberg (B21)

Saknar en enkelhet i översiktsplanen. Är tung obegriplig i sin helhet. En översiktsplan skall vara enkel och tydlig för medborgarna, vilken inte denna mastodontplan definitivt inte är. Borde finnas en populärutgåva med planritningar över aktuella områden, var tänker man tillåta bostäder, handel, verksamheter mm

Gör om gör rätt borde gälla här. Planetexter helt obegripliga och omöjligt hitta något av intresse av det som en översiktsplan skall vara.

Kommentar: Synpunkten noteras. Det är många avvägningar som ska göras när det gäller innehåll, omfång, tydlighet och användbarhet av en översiktsplan, se kommentarer under Länsstyrelsen/Inledande och sammanfattande synpunkter. Se även Hallsbergs kommun, Karlskoga kommun/övrigt, och F5.

**Lekebergs
kommun**